

Για τους συγγραφείς

William L. Heward, Ed.D., BCBA-D, είναι Ομότιμος Καθηγητής στο Κολέγιο Εκπαίδευσης και Ανθρώπινης Οικολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου του Οχάιο, όπου συνέβαλε στην εκπαίδευση ειδικών παιδαγωγών για 30 χρόνια. Ο δρ. Heward υπηρέτησε ως ακαδημαϊκός της Ειδικής Αγωγής στην Πορτογαλία μέσω του προγράμματος υποτροφιών Fulbright και ως Επισκέπτης Καθηγητής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Κεϊό του Τόκιο και στο Πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο, ενώ έχει δώσει διαλέξεις και έχει πραγματοποιήσει εργαστήρια για εκπαιδευτικούς και σε άλλες 23 χώρες. Μεταξύ των πολλών διακρίσεων που έχει λάβει περιλαμβάνονται το Βραβείο Εξέχουσας Διδασκαλίας του Κρατικού Πανεπιστημίου του Οχάιο και το Βραβείο Συμπεριφορικής Εκπαίδευσης Fred S. Keller του Τομέα

25 της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας (American Psychological Association) για τη συνολική του προσφορά στην εκπαίδευση. Έχει συμμετάσχει στη συγγραφή των βιβλίων *Applied Behavior Analysis* και *Sign Here: Behavioral Contracting for Families*, τα οποία έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντα του Bill περιλαμβάνονται οι μέθοδοι «απλής τεχνολογίας» για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της ομαδικής διδασκαλίας σε τάξεις συνεκπαίδευσης που προωθούν την ένταξη.

Sheila R. Alber-Morgan, Ph.D., BCBA-D, είναι Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής στο Κολέγιο Εκπαίδευσης και Ανθρώπινης Οικολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου του Οχάιο. Η δρ. Alber-Morgan δίδαξε για επτά χρόνια σε τάξεις συνεκπαίδευσης από το νηπιαγωγείο έως τη Β΄ τάξη του γυμνασίου στην αστική και επαρχιακή Νότια Καρολίνα και για περισσότερα από 20 χρόνια στην ανώτερη εκπαίδευση. Έχει συγγράψει περισσότερα από 80 ερευνητικά άρθρα και μελέτες για επαγγελματίες με κριτική ομοτίμων, κεφάλαια βιβλίων, βοηθήματα μαθησιακών υλικών και το βιβλίο *Using RTI to Teach Literacy to Diverse Learners, K-8: Strategies for the Inclusive Classroom* (Corwin Press, 2010). Το ερευνητικό έργο της Sheila, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς τάξεων, εστιάζει σε συμπεριφορικές παρεμβάσεις και

στратηγικές για την προαγωγή της γενίκευσης και της διατήρησης των ακαδημαϊκών, λειτουργικών και κοινωνικών δεξιοτήτων.

Moira Konrad, Ph.D., είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής στο Κολέγιο Εκπαίδευσης και Ανθρώπινης Οικολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου του Οχάιο. Η δρ. Konrad έχει 9 χρόνια διδακτικής εμπειρίας σε δημόσια σχολεία όπου διδάσκει μαθητές με διάφορες αναπηρίες και συμμετέχει στη διδασκαλία εκπαιδευτικών για περισσότερα από 20 χρόνια. Στο συγγραφικό έργο της Moira περιλαμβάνονται περισσότερες από 50 δημοσιεύσεις με κριτική ομοτίμων για τη διδακτική αποδοτικότητα, τον αυτοκαθορισμό και τη γραπτή έκφραση. Επί του παρόντος προσφέρει τις υπηρεσίες της ως Βοηθός Συντάκτη του περιοδικού *Intervention in School and Clinic* και ως μέλος των Συντακτικών Επιτροπών των *Remedial and Special Education* και *Journal of Vocational Rehabilitation*.

Εισαγωγικό σημείωμα

Για το βιβλίο

Το πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης αποτελεί μια ατελείωτη ιστορία ανθρώπων. Είναι η ιστορία ενός νηπίου με πολλαπλές αναπηρίες που ωφελείται από υπηρεσίες πρώιμης παρέμβασης. Είναι η ιστορία ενός παιδιού με νοητική αναπηρία, του οποίου οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να διασφαλίσουν ότι συμμετέχει στην τάξη και στις εξωσχολικές δραστηριότητες με τους συνομηλίκους του. Είναι η ιστορία ενός μαθητή γυμνασίου με μαθησιακές δυσκολίες του οποίου οι γονείς και οι καθηγητές θα πρέπει να συνεργαστούν για να σχεδιάσουν ένα διδακτικό πρόγραμμα βασισμένο στις δυνατότητές του ώστε να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες του. Είναι η ιστορία ενός χαρισματικού και ταλαντούχου παιδιού που εφαρμόζει νέες ιδέες και οπτικές προσέγγισης σε παλιά προβλήματα, ενός μαθητή λυκείου με εγκεφαλική παράλυση που μαθαίνει αγγλικά ως δεύτερη γλώσσα και μιας νεαρής γυναίκας με προβλήματα όρασης που πρόσφατα εγκαταστάθηκε στο δικό της διαμέρισμα και χρησιμοποιεί το λεωφορείο για να πάει στην εργασία της. Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι επίσης η ιστορία των γονέων και των οικογενειών που έχουν παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και των εκπαιδευτικών και των άλλων επαγγελματιών που εργάζονται μαζί τους.

Ο πιο σημαντικός από αυτούς τους επαγγελματίες είναι ο εκπαιδευτικός. Συνεπώς, η ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι η ιστορία του νηπιαγωγού που ενσωματώνει πολιτισμικά συναφείς μαθησιακές ευκαιρίες στα μαθήματα εικαστικών και μουσικής. Είναι η ιστορία της δασκάλας του τμήματος ένταξης της Δ' δημοτικού που σχεδιάζει προσεκτικά τη διδασκαλία της ανάγνωσης για τους μαθητές της με μαθησιακές δυσκολίες. Είναι η ιστορία του καθηγητή γυμνασίου που επιμερίζει σύνθετες δεξιότητες αυτόνομης διαβίωσης σε μικρότερα βήματα, προκειμένου να διδάξει τους μαθητές του με νοητικές αναπηρίες. Είναι ο εκπαιδευτικός που καθοδηγεί τους νεαρούς ενήλικες μαθητές με αυτισμό κατά την ολοκλήρωση των μαθητικών τους εμπειριών σε ένα τοπικό κολέγιο.

Ελπίζουμε ότι η παρούσα έκδοση του βιβλίου *Παιδιά με ειδικές ανάγκες* θα είναι μια κατατοπιστική,

προσβάσιμη και ενδιαφέρουσα εισαγωγή στην ατελείωτη ιστορία της ειδικής αγωγής. Είτε είστε προπτυχιακοί φοιτητές, είτε φοιτητές εγγεγραμμένοι σε ένα συναφές πρόγραμμα κοινωνικών υπηρεσιών, είτε εκπαιδευτικοί γενικής αγωγής και εκπαίδευσης με χρόνια εμπειρίας, σας ενθαρρύνουμε να συνεχίσετε τη μελέτη και την εμπλοκή σας σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και φροντίδας παιδιών και ενηλίκων με ειδικές ανάγκες.

Τι καινούργιο έχει αυτή η έκδοση

Οι πρωταρχικοί στόχοι μας και στην παρούσα έκδοση παραμένουν όπως πάντα οι ίδιοι: να παρουσιάσουμε μια κατατοπιστική και υπεύθυνη εισαγωγή στις επαγγελματικές πρακτικές, τάσεις και έρευνες που ορίζουν το σύγχρονο πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης – ένα συναρπαστικό, συνεχώς εξελισσόμενο πεδίο. Σημαντικές μεταξύ των αλλαγών που έγιναν σε αυτή την έκδοση είναι οι ακόλουθες προσθήκες:

- Προσθήκη του Κεφαλαίου 2, η οποία αφορά τον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
- Η επιτυχημένη μετάβαση στην ενήλικη ζωή είναι ο απώτερος στόχος της ειδικής αγωγής. Κάθε μαθητής με αναπηρίες αξίζει μια εκπαίδευση εστιασμένη στη μετάβαση, η οποία θα πρέπει να ξεκινά νωρίς. Ως εκ τούτου, σε κάθε κεφάλαιο προσθέσαμε ένα πλαίσιο με τίτλο *Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα*.
- Βίντεο τα οποία παρουσιάζουν εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής μαζί με τους συναδέλφους τους να παρέχουν επιστημονικά τεκμηριωμένη διδασκαλία και συναφείς υπηρεσίες σε μαθητές με αναπηρίες σε διάφορα πλαίσια.
- Η κορυφαία επαγγελματική οργάνωση της ειδικής αγωγής, το Συμβούλιο για τα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες και το Κέντρο Συνεργασίας για την Αποτελεσματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών, τη Λογοδοσία και τη Μεταρρύθμιση προσδιόρισαν 22 **Πρακτικές Υψηλού Αντίκτυπου (ΠΥΑ)**. Η έρευνα δείχνει ότι αυτές οι πρακτι-

κές και προτεραιότητες προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για τη βελτίωση των ακαδημαϊκών ή συμπεριφορικών αποτελεσμάτων για τους μαθητές με αναπηρίες. Προκειμένου να διευκολύνουμε τους αναγνώστες να μάθουν για αυτές τις πρακτικές, τις επισημαίνουμε (βάζοντάς τις μέσα σε πλαίσιο) σε όλη την έκταση του βιβλίου.

- **Δεκαπέντε εκπληκτικοί εκπαιδευτικοί** (ένας από τους οποίους πρόκειται να γίνει πρόεδρος του Συμβουλίου για τα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες!) καταθέτουν τις εμπειρίες τους. Οι επίδοξοι εκπαιδευτικοί δεν θα βρουν καλύτερα πρότυπα από αυτούς τους δεκαπέντε ειδικούς παιδαγωγούς.

Βασικές επικαιροποιήσεις του περιεχομένου ανά κεφάλαιο

- **Κεφάλαιο 1:** Επικαιροποιημένες ενότητες για τη νομοθεσία της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και πρόσφατες δικαστικές υποθέσεις· ανάλυση της απόφασης του Ανώτατου Αμερικανικού Δικαστηρίου για την υπόθεση *Endrew F. v. Douglas* το 2017, η οποία έθεσε νέα κριτήρια για τη δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση· παρουσίαση του Tyler Lewis, ενός νεαρού άνδρα με αυτισμό, που μέσα από τις εμπειρίες του φαίνεται πώς η ειδική αγωγή και εκπαίδευση συνέβαλε στην επιτυχία του στη ζωή.
- **Κεφάλαιο 2:** Επικαιροποιημένη συζήτηση για τα Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης που αντανάκλα την πρόσφατη υπόθεση *Endrew* του Ανώτατου Δικαστηρίου· βελτιωμένα παραδείγματα περιεχομένου (π.χ. στόχοι, σκοποί, υπηρεσίες)· επικαιροποιημένη ενότητα για την Ανταπόκριση στην Παρέμβαση και τις Θετικές Συμπεριφορικές Παρεμβάσεις και Υποστηρίξεις, που τοποθετεί αυτές τις ιδέες στο πλαίσιο ενός Πολυεπίπεδου Συστήματος Υποστήριξης.
- **Κεφάλαιο 3:** Μεγαλύτερη έμφαση στη συνεργασία με οικογένειες από διαφορετικά πολιτισμικά και γλωσσικά περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένης μιας ενότητας για το πολιτισμικά ευαίσθητο πλάνο μετάβασης· μεγαλύτερη εστίαση στην τεχνολογία (π.χ. εργαλεία υψηλής τεχνολογίας για την οικογενειακή εμπλοκή)· ανάλυση της υποστήριξης οικογενειών που εμπλέκονται σε δραστηριότητες εικονικής μάθησης (ειδικά στο πλαίσιο της πανδημίας).
- **Κεφάλαιο 4:** Νέο πλαίσιο *Διδασκαλία & Μάθηση* για τη συνεργατική μάθηση· ειδική αναφορά στη διδασκαλία δεξιοτήτων προσωπικής υγιεινής και ασφάλειας στη διάρκεια της πανδημίας (π.χ. πλύσιμο χεριών, χρήση μάσκας, κοινωνική απόσταση)· μεγαλύτερη έμφαση στη διδασκαλία «ήπιων δεξιοτήτων».
- **Κεφάλαιο 5:** Νέο πλαίσιο *Διδασκαλία & Μάθηση* για την Άμεση Διδασκαλία της ανάγνωσης· προσθήκη που αφορά το Πολυεπίπεδο Σύστημα Υποστηρίξεων· μεγαλύτερη έμφαση στις μαθησιακές στρατηγικές.
- **Κεφάλαιο 6:** Μεγαλύτερη έμφαση στην αυτοπροάσπιση και τον αυτοκαθορισμό καθώς και στην πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου.
- **Κεφάλαιο 7:** Νέο πλαίσιο όσον αφορά τη διδασκαλία εργασιακών/επαγγελματικών συμπεριφορικών δεξιοτήτων· εμπλουτισμένη ανάλυση για τη σημασία της διάκρισης των επιστημονικά τεκμηριωμένων πρακτικών για τα παιδιά με αυτισμό από τις πρόσκαιρες «μόδες» και τις μη αποδεδειγμένες θεραπευτικές προσεγγίσεις.
- **Κεφάλαιο 8:** Νέο περιεχόμενο για την αυτοπροάσπιση· μεγαλύτερη έμφαση στις οπτικές υποστηρίξεις.
- **Κεφάλαιο 9:** Νέο πλαίσιο *Διδασκαλία & Μάθηση* για την υποστήριξη των παιδιών με κοχλιακά εμφυτεύματα σε ενταξιακά πλαίσια όπως οι τάξεις συνεκπαίδευσης· προτάσεις της εκπαιδευτικού που παρουσιάζεται σε αυτό το κεφάλαιο (Jessica Stultz) για τη μετάβαση των μαθητών από το δημοτικό στο γυμνάσιο.
- **Κεφάλαιο 10:** Μεγαλύτερη έμφαση στην υποστηρικτική τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου πλαισίου για την προαγωγή της ανεξαρτησίας των μαθητών με τη χρήση εργαλείων υψηλής τεχνολογίας.
- **Κεφάλαιο 11:** Περισσότερη έμφαση στην υποστηρικτική τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων υψηλής τεχνολογίας για την αυτοδιχείριση του χρόνου, της παραγωγικότητας και της φαρμακευτικής αγωγής· αναδιοργανωμένη ενότητα για την αντιμετώπιση της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) που εστιάζει στις συμπεριφορικές παρεμβάσεις πριν από τις φαρμακευτικές παρεμβάσεις· πρόσθετη ειδική αναφορά σε παιδιά με

προβλήματα υγείας, δηλαδή παιδιά που βρίσκονται σε επικινδυνότητα λόγω ευαλωτότητας του ανοσοποιητικού τους συστήματος, και ως εκ τούτου χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή.

- **Κεφάλαιο 12:** Νέο περιεχόμενο από την εκπαιδευτικό που παρουσιάζεται σε αυτό το κεφάλαιο (Carey Creech-Galloway): επικαιροποιημένο πλαίσιο *Διδασκαλία & Μάθηση* για τους συνομήλικους βοηθούς και προτάσεις από την εκπαιδευτικό Carey: πρόσθετη ανάλυση για τη βασισμένη στην κοινότητα διδασκαλία (προτάσεις από την εκπαιδευτικό).
- **Κεφάλαιο 13:** Παρουσίαση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα χαρισματικά κορίτσια: μεγαλύτερη έμφαση στη διαφοροποίηση διδασκαλίας εκτός τάξης.
- **Κεφάλαιο 14:** Επέκταση της ενότητας για τις διαμεσολαβούμενες από τους συνομηλικούς παρεμβάσεις: ανάλυση της σημασίας που έχουν οι «δουλειές στην τάξη» για τα νήπια και προτάσεις εφαρμογών από τον εκπαιδευτικό Mark Fraley.
- **Κεφάλαιο 15:** Ενότητα για τη διδασκαλία της ανάγνωσης σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: περιεχόμενο για σχολικές επιχειρήσεις (συμπεριλαμβάνονται προτάσεις από τον εκπαιδευτικό Michael Craig): αφαίρεση εννοιών για τα οικοτροφεία και τα μοντέλα υποστηριζόμενης απασχόλησης: μεγαλύτερη έμφαση στους επιστημονικά τεκμηριωμένους προβλεπτικούς δείκτες και τις πρακτικές για τη δευτεροβάθμια μετάβαση.

περιγράφει τις χαρές, τις προκλήσεις και την πραγματικότητα της διδασκαλίας παιδιών με ειδικές ανάγκες. Προερχόμενοι από αστικές, αγροτικές, καθώς και σχολικές περιφέρειες των προαστίων από όλη τη χώρα, αυτοί οι δεκαπέντε εκπαιδευτικοί μοιράζονται τις προσωπικές τους γνώσεις, απόρροια των εμπειριών τους από τη διδασκαλία παιδιών με ειδικές ανάγκες σε διάφορα σχολικά πλαίσια.

Μαρτυρία εκπαιδευτικού

Mark Fraley

Δημοτικό Σχολείο Σκαίου, Σχολική Περιφέρεια Βάλβιου, Κάλντιγουελ, Άντακω

Διδάσκω 22 μαθητές προσχολικής ηλικίας που δικαιούνται υπηρεσίες ειδικής αγωγής, σύμφωνα με μια διαδικασία που ξεκινά με έναν προκριματικό έλεγχο για τον εντοπισμό παιδιών και συνεχίζεται με τη συνέντευξη των γονέων για αξιολόγηση, την ανασκόπηση της αξιολόγησης και τον καθορισμό του δικαιώματος. Κάθενας από τους μαθητές μου εμπίπτει σε μία κατηγορία αναπηρίας, συνήθως στην κατηγορία της αναπτυξιακής καθυστέρησης ή των διαταραχών λόγου και ομιλίας. Έχω μαθητές που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού και πολλούς που έχουν πολλαπλές αναπηρίες. Εργάζομαι παράλληλα με μια καταληπτική ομάδα που αποτελείται από δύο εκπαιδευτικούς βοηθούς, έναν λογοθεραπευτή, έναν σχολικό ψυχολόγο, έναν εργοθεραπευτή, έναν φυσικοθεραπευτή και υποστηρικτικούς διευθυντές. Ο τρόπος που εργαζόμαστε μαζί ως ομάδα συμβάλλει στο να κρατάμε πάντα στο προσκήνιο τις ανάγκες των μαθητών.

Σε μια συνδυασμένη σχολική ημέρα, αρχίζουμε με μια ανασκόπηση της καθημερινής μας ρουτίνας, ώστε οι μαθητές να γνωρίζουν τις δραστηριότητες και πώς θα προχωρήσουμε. Η ύπαρξη μιας δομημένης ρουτίνας είναι ευεργετική για τα μικρά παιδιά· η προβλεψιμότητα περιορίζει το άγχος και προσφέρει ένα επίπεδο καθυστέρησης, στοιχεία που τα βοηθούν να τα πάνε καλά στην τάξη. Για τους μαθητές με διαταραχές αυτιστικού φάσματος υπάρχει ένα οπτικό πρόγραμμα που διευκολύνει τις επιτυχημένες μεταβάσεις. Κατά τον προγραμματισμό της ημέρας, προσπαθώ να επιτύχω μια ισορροπία μεταξύ δραστηριοτήτων κατευθυνόμενων από τον εκπαιδευτικό και δραστηριοτήτων κατευθυνόμενων από το παιδί, μεταξύ δραστηριοτήτων υψηλής ενέργειας και δραστηριοτήτων ήσυχης ακρόασης και μεταξύ εργασιών για τις οποίες υπάρχει υψηλή κινητοποίηση και εργασιών που είναι λιγότερο προτιμώμενες. Προσπαθώ οι μαθητές μου να συμμετέχουν πλήρως και κάνω προσαρμογές κατά περίπτωση.

Η συνεργασία με τις οικογένειες είναι σημαντική για την επιτυχία τους. Η τάξη είναι από την πρώτη μέρα ανοικτή και καλωσορίζει τις οικογένειες, οι οποίες προσκαλούνται να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις και επισκέψεις. Κατά την άφιξη στο σχολείο, συζητάμε με τις οικογένειες και βλέπουμε πώς ξεκινάει η μέρα των παιδιών. Κοιμήθηκαν καλά; Έφαγαν ένα καλό πρωινό; Έχουν καλή διάθεση. Η σημαντική καθυστέρηση στον τομέα της επικοινωνίας εμποδίζει πολλούς από τους μαθητές μου να δώσουν ικανοποιητικές απαντήσεις στην ερώτηση των γονέων τους: «Τι έκανε σήμερα στο σχολείο;». Για να βοηθήσω σε αυτό, δημιουργώ έντυπα για το σπίτι. Μεταφέρω τις φωτογραφίες της ημέρας από την ψηφιακή μου κάμερα στον υπολογιστή της τάξης, φτιάχνω μια παρουσίαση PowerPoint με τις πιο χαρακτηριστικές λήψεις και ετοιμάζω αντίτυπο στον εκτυπωτή του γραφείου του σχολείου.

Τραβώ αμέτρητες φωτογραφίες κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Αυτές οι φωτογραφίες είναι μια ισχυρή, αποτελεσματική μορφή επικοινωνίας μέσω της οποίας οι γονείς και οι οικογένειες ενημερώνονται για όσα κάνουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Ενθαρρίζω και διανέμω τις οικογένειες να χαίρονται με την πρόοδο των παιδιών τους, όταν αρχίζουν να συνεκτιμούν ότι υπάρχουν νέες δυνατότητες, οι οποίες είναι αρχικά καταρρέουσες υπό το βάρος μιας διάγνωσης ή ενός τραυματικού γεγονότος.

Εκπαίδευση, Πιστοποιητικά Διδασκαλίας, Εμπειρία

- Πτυχίο Φυσικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο MidAmerica Nazarene, 1999
- Μεταπτυχιακό στην Ειδική Αγωγή στην Πρώτη Παιδική Ηλικία, Πανεπιστήμιο του Κάνσας, 2003
- Πολύτιμο του Άντακω, πιστοποιητικό επαγγελματικής διδασκαλίας, ειδική αγωγή, προνήπια έως 7^η δημοτικού
- 16 χρόνια εμπειρίας ως εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής στην πρώτη παιδική ηλικία και 2 χρόνια ως βοηθός σε μια αυτόνομη προσχολική τάξη ειδικής αγωγής

Βλ. πρωτότυπο σελίδα 530.

Παιδαγωγικά χαρακτηριστικά

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ιστορία της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης γράφεται καθημερινά από εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε διάφορα πλαίσια. Δεκαπέντε από αυτούς τους εξαιρετικούς επαγγελματίες μοιράζονται τις ιστορίες τους σε αυτές τις σελίδες. Οι συγκεκριμένοι, ιδιαίτερα καταρτισμένοι και αφοσιωμένοι, παιδαγωγοί χρησιμοποιούν ερευνητικά τεκμηριωμένες στρατηγικές για την προαγωγή των επιτευγμάτων των μαθητών τους και την επιτυχημένη μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή.

Μαρτυρία εκπαιδευτικού Κάθε κεφάλαιο ανοίγει με μια μαρτυρία σε πρώτο πρόσωπο που

Για παράδειγμα, η Keisha Whitfield περιγράφει πώς η ίδια και οι συνάδελφοί της συνεργάζονται για να ικανοποιήσουν τις ατομικές ανάγκες των μαθητών τους· ο Joshua Horpe αναφέρεται σε όσα διδάγματα έχει αποκομίσει ως προς τον σεβασμό της πολιτισμικής και γλωσσικής διαφορετικότητας των μαθητών του και των οικογενειών τους· η Amaris Johnson εξηγεί πώς χρησιμοποιεί τη βασισμένη σε σχεδιαγράμματα διδασκαλία για να διδάξει στρατηγικές λύσης μαθηματικών προβλημάτων· η Katelyn Johnson παρουσιάζει αναλυτικά τον τρόπο κατασκευής και χρήσης υλικών για ανεξάρτητη εργασία από νήπια με αυτισμό· η Jennifer Sheffield αναλύει πώς οι ανοικτού τύπου μαθησιακές ευκαιρίες κινητοποιούν τους χαρισματικούς μαθητές της· και ο Michael Craig εξηγεί πώς ένα σχολικό εγχείρημα συμβάλλει στην παροχή υπη-

ρεισιών στην κοινότητα, καλλιεργώντας παράλληλα τις δεξιότητες των μαθητών για μια επιτυχημένη μετάβαση στην ενήλικη ζωή.

Συμβουλές από τον εκπαιδευτικό Κάθε κεφάλαιο ολοκληρώνεται με πρακτικές ιδέες για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας και την αποφυγή συνηθισμένων παγίδων μέσα στην τάξη. Οι προτάσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως η οργάνωση της τάξης· η ενημέρωση και ο σεβασμός για την κουλτούρα των μαθητών· η επιτυχημένη συνδιδασκαλία· η συνεργασία με τις οικογένειες· η διαχείριση της γραφειοκρατικής δουλειάς· η ελαχιστοποίηση του άγχους· και η επευφημία κάθε επιτεύγματος του μαθητή, όσο μικρό και αν είναι.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ Mark Fraley

Χρησιμοποιήστε παιδαγωγικές διδακτικές πρακτικές
Το παιδί μαθαίνει παίζοντας. Αν ένα παιδί κάθεται στο πάτωμα παίζοντας με τουλάκια, κιάλια κι άλλα και απλά συμμετέχει. Αυτή η κίνηση δείχνει ότι το εκπαιδευτικό έχει σχεδιάσει αυτό που έχει να πει ή τι συμβαίνει. Όταν βρίσκονται στο επίθετο του μαθητή, τον ακολουθούν. Το να επιτρέπουμε στους μαθητές να αυτοκατευθύνουν τη μάθησή τους, έως ένα βαθμό, μας διευκολύνει να ανακαλύψουμε τα ενδιαφέροντά τους και να σχεδιάσουμε δραστηριότητες που τα ενισχύουν. Οι ιδέες που ακολουθούν, μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της μάθησης και της απόλαυσης κατά τη διάρκεια παιδαγωγικών δραστηριοτήτων.

- **Δώστε επιλογές στους μαθητές.** Χρησιμοποιήστε έναν πίνακα επιλογών που περιλαμβάνει φωτογραφίες κάθε μαθησιακού κέντρου και φωτογραφίες των μαθητών με κολημένο βέλος στην πίσω πλευρά. Κάθε παιδί κολλεί τη φωτογραφία του δίπλα στο κέντρο της επιλογής του.
- **Μη θέτετε πολλές ερωτήσεις στη διάρκεια του παιχνιδιού.** Θέτοντας ερωτήσεις οι μόνο παρεμβαίνουν στο παιχνίδι, αλλά επίσης αλλάζουν τον ρόλο μου από σύντροφο παιχνιδιού σε ελεγκτή. Ποσο διασκεδαστικό είναι να ένα παιδί να παίζει με κάποιον που το ελέγχει. Οι πολύ Αντιθέτως, θα κάνουν ακόμα, όπως ένας αθλητικός παρουσιαστής. «Βλέπω ότι χιτίζεις έναν πράσινο κύκλο με μακριά ορθογώνια τουλάκια. Είναι πολύ ψηλά!»
- **Επιτρέψτε στους μαθητές να κάνουν λάθη και να μαθαίνουν από αυτά.** Συνήδη να αναστατώνονται όταν οι μαθητές αποκρίνονται εφαρμόζοντας ή αρνούνται πολύ να ολοκληρώσουν ένα έργο. Πρέπει να θυμάστε ότι τα μικρά παιδιά, ειδικά όσα έχουν αναστατωμένες αντιδράσεις, χρειάζονται πολλές, πολλές ευκαιρίες για να κατακτήσουν μια δεξιότητα. Αφήνοντας τους χώρο για λάθη τους δίνεται η ευκαιρία να δοκιμάσουν μια άλλη στρατηγική ή μέθοδο. Είναι διασκεδαστικό ως εκπαιδευτικό να κάνουμε ένα λάθος, μπροστά στους μαθητές, όπως να προσπαθούμε να βάλουμε λάθος καπάκι σε ένα κουτί την ώρα της τακτοποίησης. Οι μαθητές σας θα το δουν και θα έρθουν να βοηθήσουν ή να σας καθοδηγήσουν όπως τους έχετε διδάξει για τη λύση προβλήματος. Τα λάθη παρέχουν επίσης περισσότερες ευκαιρίες επικοινωνίας, καθώς θα πρέπει να ζητήσουν πράγματα ή να αναγνωρίσουν ένα πρόβλημα.

Δημιουργήστε ένα οργανωμένο και προβλέψιμο περιβάλλον
Οι τέσσερις προκλήσεις αγωγής είναι πολυάριθμα και πολλαπλά, με πολλές δραστηριότητες να συμβαίνουν ταυτόχρονα σε όλη τη διάρκεια της ημέρας. Η κοινοποίηση των σχεδίων και των προθέσεων σας περιορίζει την πιθανότητα συγκρούσεων με το προσωπικό ή τους γονείς για παρεξηγήσεις σχετικά με το ποιος έπρεπε να κάνει τι, με ποιαν και πότε. Όταν προκύπτει μια σύγκρουση ή αν καταρρέει το σύστημα παροχής υπηρεσιών, τα ανατρεπόμενα προγράμματα μπορούν να λειτουργήσουν ως εργαλείο αναστροφής για έλεγχο και επίλυση.

- **Δημιουργήστε ένα βασικό πρόγραμμα δραστηριότητας.** Το βασικό πρόγραμμα δείχνει ποιες δραστηριότητες πρέπει να κάνει κανείς στην τάξη σας, επαγγελματίες και παιδιά, κάθε χρονική περίοδο της ημέρας. Ένας πίνακας που κρέμεται στον τοίχο της τάξης μου δείχνει τους ρόλους που θα αναλάβουν στη διάρκεια της ημέρας όλα τα μέλη της διδακτικής ομάδας – οι βοηθοί διδασκαλίας, οι λογοθεραπευτές, οι φυσιοθεραπευτές ή οι βασικές παιδαγωγικές, συλλεγμένες δεδομένων επίδοσης του παιδιού. Ένας άλλος πίνακας διευκολύνει τους γονείς και τους εθελοντές της τάξης να καταλάβουν γρήγορα τι γίνεται και πώς μπορούν να βοηθήσουν.
- **Παρουσιάστε οπτικά προγράμματα για τους μαθητές σας.** Φτιάξτε μια αφίσσα της καθημερινής σας ρουτίνας με φωτογραφίες, εικόνες και λέξεις που οι μαθητές σας μπορούν να κατανοήσουν. Οι μεταβάσεις ενδέχεται να είναι δύσκολες για τα

Βλ. πρωτότυπο σελίδα 560.

Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα Τα πλαίσια αυτά δίνουν έμφαση στον απώτερο στόχο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης: την προετοιμασία των μαθητών για την επιτυχημένη μετάβαση στην ενήλικη ζωή. Παρουσιάζουν μια ευρεία γκάμα στρατηγικών για την αποτελεσματική, εστιασμένη στη μετάβαση διδασκαλία για μαθητές όλων των ηλικιών, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Στις θεματικές περιλαμβάνονται η διδασκαλία «ήπιων δεξιοτήτων» για την απασχόληση (Κεφάλαιο 4)· η διδασκαλία μαθησιακών στρατηγικών για τη μετάβαση στο κολέγιο/πανεπιστήμιο (Κεφάλαιο 5)· η πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου (Κεφάλαιο 6)· η διδασκαλία της αυτοπροάσπισης σε μαθητές με δυσκολίες επικοινωνίας (Κεφάλαιο 8)· η διδασκαλία των μαθητών με διαταραχές όρα-

σης προκειμένου να χρησιμοποιούν την τεχνολογία ώστε να είναι πιο ανεξάρτητοι (Κεφάλαιο 10)· και η πρακτική «δουλειές στην τάξη» για παιδιά προσχολικής ηλικίας (Κεφάλαιο 14).

Στο πλαίσιο *Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα* του Κεφαλαίου 1, οι αναγνώστες θα γνωρίσουν τον Tyler Lewis, έναν νεαρό άνδρα με διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Ο Tyler περιγράφει κάποιες από τις εμπειρίες που βίωσε ως μαθητής και ως ενήλικας με εργασία πλήρους απασχόλησης, και βλέπουμε τη συνέχεια της ιστορίας του στα Κεφάλαια 7 και 15. Ο Tyler και ο πατέρας του συζητούν κάποιες από τις προκλήσεις που έθεσε ο αυτισμός και πώς η σχολική επιτυχία και η επιτυχημένη μετάβαση εξαρτώνται από τις υψηλές προσδοκίες και την αντίληψη ότι η αναπηρία δεν σημαίνει αδυναμία. Η ιστορία του Tyler είναι μια ισχυρή απόδειξη όσων μπορούν να επιτευχθούν όταν οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι οικογένειες συνεργάζονται.

Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα

Κάθε εκπαιδευτικός είναι ένας εκπαιδευτικός μετάβασης

Παρότι ένας αυξανόμενος αριθμός μαθητών ειδικής αγωγής αποφασίζουν από το λύκειο προκειμένου να συνεχίσουν τη φοίτησή τους στο κολέγιο ή να βρουν δουλειά, να μείνουν μόνοι τους και να μοιραστούν με φίλους δραστηριότητες, αναμνηστικές και ελεύθερο χρόνο στην κοινότητα, πολλοί νέοι με αναπηρίες δεν βιώνουν αυτό το θετικό αποτέλεσμα. Η ειδική αγωγή δεν μπορεί να είναι ικανοποιητική μόνο από τη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών σε μαθήματα στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Πρέπει να εργαστούμε εξίσου σκληρά για να διασφαλίσουμε ότι η εκπαίδευση που οι μαθητές λαμβάνουν κατά τη διάρκεια των σχολικών τους χρόνων τους προετοιμάζει για να αντιμετω-

πίσουν και να απολαύσουν τις πολυπληρεις απαιτήσεις και ευκαιρίες της ενήλικης ζωής.

Για την επίτευξη των μέγιστων αποτελεσμάτων σε επίπεδο ανεξαρτησίας και ποιότητας ζωής για έναν μαθητή, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της μετάβασης πρέπει να ξεκινήσουν έγκαιρα και να συνεχιστούν καθ' όλη τη διάρκεια του δημοτικού, του γυμνασίου και του λύκειου. Από την προσχολική αγωγή έως το τελευταίο έτος του λύκειου, κάθε εκπαιδευτικός στη ζωή ενός παιδιού μπορεί να αποτελέσει μια θετική δύναμη για την επίτευξη φυσιολογικών, μακροχρόνων στόχων μετάβασης.

Γνωρίστε τον Tyler Lewis: Μια ιστορία επιτυχίας της ειδικής αγωγής

Ας σας συστήσουμε τον Tyler Lewis, έναν νέο με αυτισμό που περιγράφει τις εμπειρίες του στο σχολείο και στην εργασία του. Στο δημοτικό, ο Tyler έκανε φίλους, συμμετείχε στις εξωσχολικές δραστηριότητες και ανακάλυψε την αγάπη του για τον καρό και τους κότες. Στο λύκειο, ήταν πλήρως ενταγμένος στα μαθήματα της γενικής εκπαίδευσης, αντίθετα: κοινωνικές δεξιότητες και αυτοπροσέοψη, τραγουδώντας στη χορωδία, και ξεκίνησε να διερευνά επαγγελματικά ενδιαφέροντα. Σήμερα, εργάζεται με πλήρη απασχόληση στην εταιρεία Kroger, σε μια θέση που κατέχει από την περίοδο που αποφάσισε από το λύκειο. Αυτή η αναστροφή στη ζωή του αναδεικνύει τη σημασία της αποτελεσματικής μετάβασης.

Ο Tyler έγινε ένας 24χρονος άντρας με αυτοπεποίθηση και αυτονομία, που πηγαίνει στη δουλειά του μόνος του, ηγείται της ομάδας ασφαλείας του καταστήματος και ζητά βοήθεια όταν τη χρειάζεται. Ο πατέρας του λέει ότι είναι ένας «απόλυτος αξιόπιστος, ανεξάρτητος και σταθερός ενήλικας». Η ποιότητα της ζωής που ο Tyler απολαμβάνει σήμερα είναι το κοινό αποτέλεσμα της σχολικής δουλειάς τόσο του ίδιου όσο και των εκπαιδευτικών του, των ειδικών και των μελών της οικογένειάς του που όλοι μαζί αγωνίζονται για τους ίδιους στόχους: με πάθος και επιμονή καθ' όλη τη διάρκεια των σχολικών του χρόνων.

Ο στόχος μετάβασης πρέπει να δίνουν έμφαση στην αυτοπροσέοψη και τον αυτοκαθορισμό ώστε οι μαθητές να εστιάζονται με το ερόδι που θα τους επιτρέψουν να έχουν πρόσβαση σε όσα χρειάζονται σε όλες τις πτυχές της ζωής, να λαμβάνουν υπεύθυνη απασχόληση και να απολαμβάνουν το σφάλει των επιτευγμάτων τους – στο παρόν και στο μέλλον. Πράγματι, τα μαθήματα του σήμερα ωφελούν τον μαθητή την επόμενη ημέρα και όχι μόνο την επόμενη ημέρα, αλλά και την επόμενη ημέρα του επόμενου χρόνου και όλες τις επόμενες ημέρες σε όλα τα χρόνια που θα έρθουν. Κάθε κεφάλαιο αυτού του βιβλίου περιλαμβάνει ένα πλαίσιο «Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα», το οποίο εστιάζει σε στρατηγικές παρέμβασης και υποστηρίξεις που αφορούν διάφορες ανάγκες μετάβασης σε όλα τα εύρος των ηλικιών και των ειδικών αναγκών. Στις θεματικές περιλαμβάνονται ο πολιτισμικό υπεύθυνος σχεδιασμός της μετάβασης (Κεφάλαιο 3), οι στρατηγικές επιτυχίας στο κολέγιο/πανεπιστήμιο (Κεφάλαιο 5), η πρόληψη της σχολικής διαρροής (Κεφάλαιο 6), η αυτοπροσέοψη (Κεφάλαιο 8), η δημιουργία φυσικών στόχων (Κεφάλαιο 9), η τεχνολογία αυτοακαρίωσης (Κεφάλαιο 11), ακόμα και εργασίες στην τάξη για παιδιά προσχολικής ηλικίας (Κεφάλαιο 14).

Καθώς συνεχίζετε να διαβάζετε, αναλογιστείτε πώς εσείς –και κάθε εκπαιδευτικός– μπορεί να είναι ένας εκπαιδευτικός μετάβασης.

Βλ. πρωτότυπο σελίδα 50.

Έμφαση σε ερευνητικά τεκμηριωμένες πρακτικές

Η καλή διδασκαλία που παρέχεται από καταρτισμένους εκπαιδευτικούς αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Σε κάθε κεφάλαιο, τα πλαίσια *Διδασκαλία & Μάθηση* καταδεικνύουν ένα μεγάλο εύρος επιστημονικά τεκμηριωμένων διδακτικών πρακτικών. Επιπλέον, οι *Πρακτικές*

Υψηλού Αντίκτυπου (ΠΥΑ) που συστήνονται από το Συμβούλιο για τα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες επισημαίνονται σε όλη την έκταση του κειμένου.

Διδασκαλία & Μάθηση Κάθε στρατηγική που περιγράφεται στα συγκεκριμένα πλαίσια έχει ελεγχθεί στην τάξη και υποστηρίζεται από επιστημονική έρευνα, η οποία τεκμηριώνει την αποτελεσματικότητά της. Ακολουθεί ένα δείγμα των θεμάτων που καλύπτονται:

- Είναι καλό να έχεις γρήγορο ρυθμό! Οι δραστηριότητες καλλιέργειας της ευχέρειας προωθούν την επίδοση των μαθητών. (Κεφάλαιο 1)
- Καθοδηγούμενες σημειώσεις: Βοηθώντας όλους τους μαθητές να επιτύχουν στο αναλυτικό πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης. (Κεφάλαιο 5)
- Παγίδα συμπεριφοράς: Μετατρέποντας τις εμμονές σε κίνητρο. (Κεφάλαιο 7)
- Υποστηρίζοντας τα παιδιά με κοχλιακά εμφυτεύματα στις τάξεις συνεκπαίδευσης. (Κεφάλαιο 9)
- Συνομήλικοι βοηθοί: Εντάσσοντας μαθητές με σοβαρές αναπηρίες. (Κεφάλαιο 12)

Πρακτικές Υψηλού Αντίκτυπου Σε όλη την έκταση του κειμένου θα συναντήσετε τις Πρακτικές Υψηλού Αντίκτυπου, με τη συντομογραφία ΠΥΑ, οι οποίες έχουν οριστεί από το Συμβούλιο για τα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες και το Κέντρο για τη Συνεργασία για την Αποτελεσματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών, την Υπευθυνότητα και τη Μεταρρύθμιση. Πρόκειται για 22 πρακτικές και προτεραιότητες που εστιάζουν στη συνεργασία, την αξιολόγηση, τη διδασκαλία και τις κοινωνικές/συναισθηματικές συμπεριφορές. Κάποια πα-

ραδείγματα είναι τα εξής: ΠΥΑ 3 – Συνεργαστείτε με τις οικογένειες για να υποστηρίξετε τη μάθηση του παιδιού και να εξασφαλίσετε τις αναγκαίες υπηρεσίες. ΠΥΑ 6 – Χρησιμοποιήστε δεδομένα αξιολόγησης του μαθητή, αναλύστε διδακτικές πρακτικές και κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές για να βελτιώσετε τα αποτελέσματα για τον μαθητή. ΠΥΑ 7 – Παρέχετε ένα συνεπές, οργανωμένο, και με αίσθηση σεβασμού μαθησιακό περιβάλλον. ΠΥΑ 18 – Χρησιμοποιήστε στρατηγικές για την ενίσχυση της ενεργητικής εμπλοκής του μαθητή.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΜΑΘΗΣΗ

Είναι καλό να έχεις γρήγορο ρυθμό! Οι δραστηριότητες καλλιέργειας της ευχέρειας προωθούν την επίδοση των μαθητών

Τι είναι η ευχέρεια και γιατί είναι σημαντική. Η ευχέρεια είναι ο συνδυασμός ακρίβειας και ταχύτητας που χαρακτηρίζει την επεξεργασία. Παρότι η ακρίβεια συνάφει με τη μορφή του ποσοστού των αρθρών απαντήσεων, χρησιμοποιείται συνήθως για την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, η ευχέρεια δίνει μια πιο πλήρη εικόνα. Μολονότι δύο μαθητές μπορεί να συμπληρώσουν ένα φύλλο με πρόβλημα μαθηματικών με ακρίβεια 100%, ο μαθητής που τελειώνει σε 2 λεπτά είναι πιο επιδέξιος από εκείνον που χρειάζεται 7 λεπτά. Ένα άτομο με ευχέρεια επιτελεί μια δεξιότητα αυτόματα και χωρίς διαταγούς, σαν να είναι δεύτερη φύση του.

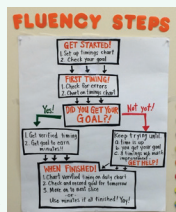
Η ευχέρεια έχει επίσης σημαντικές λειτουργικές επιπτώσεις. Πρέπει να εκτελούμε πολλές από τις δεξιότητες που χρησιμοποιούμε καθημερινά με συγκεκριμένο ρυθμό ή ταχύτητα. Ο μαθητής που χρειάζεται 5 λεπτά για να διαβάσει τις οδηγίες σε ένα φύλλο εργασίας, έργο στο οποίο οι συμμαθητές του αφιερώνουν 1 λεπτό, μπορεί να μην καταφέρει να ολοκληρώσει την εργασία του στον διαθέσιμο χρόνο.

Ο μαθητής που έχει ευχέρεια σε μια συγκεκριμένη δεξιότητα είναι πιθανό να εμφανίσει τα ακόλουθα (Stocker et al., 2019):

- Καλύτερη συγκράτηση. Ικανότητα να χρησιμοποιεί τη δεξιότητα ή τη γνώση σε μεταγενέστερο χρόνο.
- Μεγαλύτερη αντοχή. Ικανότητα να παραμένει και να εμπλέκεται στο έργο για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Οι μαθητές με ευχέρεια είναι λιγότερο πιθανό να διασπαστούν από ελάσσονα γεγονότα του περιβάλλοντος.
- Βελτιωμένη εφαρμογή και γενίκευση. Ικανότητα εφαρμογής νέων δεξιοτήτων σε καινούριες καταστάσεις. Μαθητές με ευχέρεια σε στοιχειώδεις δεξιότητες (π.χ. βασικά δεδομένα πολλαπλασιασμού και αφαίρεσης) μπορούν να μάθουν σύνθετες δεξιότητες (π.χ. μεγάλες διαίρεσεις) πιο γρήγορα.

Παρέχετε εντατική διδασκαλία.

Πώς μπορούμε να καλλιεργήσουμε την ευχέρεια. Οι τρεις τεχνικές καλλιέργειας της ευχέρειας που περιγράφονται στη συνέχεια μπορούν να είναι «κατευθυνόμενες» από τον εκπαιδευτικό, να συνοδεύονται από τους συμμαθητικούς ή να αποτελούν ανεξάρτητες προεγρήσεις.

Επαναλαμβανόμενη ανάγνωση. Με την επαναλαμβανόμενη ανάγνωση ο μαθητής διαβάζει ένα κείμενο, συνήθως τρεις έως πέντε φορές κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας, μέχρι να επιτευχθεί ένας προκαθορισμένος στόχος (π.χ. 100 λέξεις το λεπτό). Σε κάθε επόμενη ανάγνωση, καταγράφει μόνοι του τον προρόδο του και προσπαθεί να αυξήσει τον αριθμό των λέξεων που διαβάζει σωστά ανά λεπτό. Όταν επιτύχει το κριτήριο της ευχέρειας σε ένα δεδομένο κείμενο, ο εκπαιδευτικός εισάγει ένα νέο, ίσου ελαφρώς πιο προχωρημένο κείμενο. Πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι η επαναλαμβανόμενη ανάγνωση βελτιώνει την ευχέρεια της έγκριτης ανάγνωσης για μαθητές με και χωρίς αναπηρίες στο δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο (Walker-Morgan et al., 2007; Krasnewicz & Kubina, 2011; Lee & Yoon, 2017; Tarr et al., 2006; Yurick et al., 2006).

Δοκίμηση χρονόμετρου. Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να εκτελέσουν μια δεξιότητα όσο το δυνατόν περισσότερες φορές σε σύντομο χρονικό διάστημα είναι ένας εξαιρετικός τρόπος καλλιέργειας της ευχέρειας. Η εξάσκηση με τη μορφή δοκιμών σε διάστημα ενός λεπτού βοηθά τους μαθητές με και χωρίς αναπηρίες να αποκτήσουν ευχέρεια σε ένα μεγάλο εύρος ακαδημαϊκών, επαγγελματικών και άλλων δεξιοτήτων (Fishley et al., 2012; Greene et al., 2018; Ramsey et al., 2016).

SAFMEDS. Το SAFMEDS (Say All Fast a Minute Each Day Shuffled – Πες τις Όλες Γρήγορα Ανακατεμένες σε ένα Λεπτό Καθημερινά) αποτελείται από ένα σύνολο καρτών με μία ερώτηση, έναν άρα λέξιολόγιο ή ένα πρόβλημα γραμμένο στη μία πλευρά της κάρτας και την απάντηση γραμμένη στην άλλη πλευρά. Ο μαθητής απαντά σε όσο το δυνατόν περισσότερα ερωτήματα μέσα σε ένα λεπτό. Κατά την ερώτηση ή το πρόβλημα, κρύβει την απάντηση, κρύβει την κάρτα για να αποκαλύψει τη σωστή απάντηση και τη βάζει είτε στη στοίβα με τα «σωστά» είτε στη στοίβα με τα «λάθος». Η «Behaviorbabe» (2020) παρέχει παραδείγματα και κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία και τη χρήση της τεχνικής SAFMEDS.

* Πρόκειται για έναν διδακτικό χαρακτήρα ο οποίος δημιουργήθηκε από τη Dr. Amanda N. Kelly ως ένα μέσο οπτικής και διδασκας πληροφοριών σχετικά με την εφαρμοσμένη ανάλυση συμπεριφοράς (behaviorbabe.com).

Βλ. πρωτότυπο σελίδα 45.

Πρόλογος

Μια προσωπική θεώρηση της ειδικής αγωγής

Πρωταρχικός στόχος της συγγραφής αυτού του βιβλίου είναι να παρέχουμε στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς πληροφορίες και εργαλεία για να βελτιώσουν τη ζωή των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Κατά την επιδίωξη αυτού του σκοπού, περιγράψαμε την ιστορία, τις πρακτικές, την πρόοδο, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνθέτουν το πολύπλοκο και δυναμικό πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, με όσο το δυνατόν πιο σαφή, επικαιροποιημένο και ακριβή τρόπο. Αυτό φυσικά είναι εύκολο να το λες, αλλά δύσκολο να το κάνεις: ο τρόπος με τον οποίο οι συγγραφείς παρουσιάζουν οτιδήποτε αγαπημένο γι' αυτούς επηρεάζεται από προσωπικές απόψεις. Δεδομένου ότι οι προσωπικές μας απόψεις και υποθέσεις για την ειδική αγωγή –που σε καμία περίπτωση δεν είναι μοναδικές, αλλά ούτε υποστηρίζονται από όλους όσοι ασχολούνται με τον συγκεκριμένο τομέα– επηρεάζουν τόσο το περιεχόμενο όσο και το ύφος του βιβλίου, οφείλουμε στους αναγνώστες μια σαφή περίληψη αυτών των θέσεων. Στη συνέχεια, λοιπόν, ακολουθούν δέκα κοινώς αποδεκτές πεποιθήσεις που θεμελιώνουν και κατευθύνουν τις προσπάθειές μας να κατανοήσουμε, να συνεισφέρουμε και να παρουσιάσουμε το πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Τα άτομα με αναπηρίες έχουν το θεμελιώδες δικαίωμα να ζουν και να συμμετέχουν στα ίδια πλαίσια και προγράμματα –στο σχολείο, στο σπίτι, στην εργασία και στην κοινότητα– με τα άτομα χωρίς αναπηρίες. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά και οι ενήλικες με αναπηρίες πρέπει να μαθαίνουν, να ζουν, να εργάζονται και να παίζουν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, στα ίδια πλαίσια και προγράμματα με τα άτομα χωρίς αναπηρίες. Τα άτομα με αναπηρίες και τα άτομα χωρίς αναπηρίες έχουν πολλά να προσφέρουν, αφενός, ο ένας στον άλλον και, αφετέρου, στην κοινωνία. Δεν μπορούμε να το επιτύχουμε αυτό χωρίς τακτικές και ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις σε κοινά περιβάλλοντα.

Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα στον αυτοκαθορισμό. Το πιο σημαντικό έργο των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης είναι να βοηθήσουν τους μαθητές με αναπηρίες να μάθουν πώς να αυξήσουν το επίπεδο αυτονομίας στη ζωή τους. Η διδασκαλία δεξιοτήτων αυτοκαθορισμού και αυτοπροάσπισης πρέπει να είναι ο πρωταρχικός στόχος όλων των ειδικών παιδαγωγών.

Η ειδική αγωγή πρέπει να διευρύνει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών της για πρόωμη διάγνωση και πρόληψη. Όταν μια αναπηρία ή μια συνθήκη που θέτει ένα παιδί σε επικινδυνότητα εντοπιστεί νωρίς, οι πιθανότητες μείωσης του αντίκτυπού της (ή οι πιθανότητες πρόληψής της συνολικά) είναι μεγαλύτερες. Σημαντικά βήματα έχουν γίνει στον τομέα του έγκαιρου εντοπισμού σωματικών αναπηριών, αισθητηριακών διαταραχών και αναπτυξιακών καθυστερήσεων σε βρέφη και νήπια. Μια προσέγγιση που ονομάζεται *πολυεπίπεδο σύστημα υποστηρίξεων*, για την οποία θα διαβάσετε σε αυτό το βιβλίο, βελτιώνει την ικανότητα του πεδίου να εντοπίζει και να προλαμβάνει λιγότερο ορατές αναπηρίες, όπως οι μαθησιακές δυσκολίες και οι συναισθηματικές ή συμπεριφορικές διαταραχές.

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση πρέπει να επιτύχει περισσότερα όσον αφορά την υποστήριξη των μαθητών με αναπηρίες κατά τη μετάβαση από το σχολείο στην ενήλικη ζωή. Παρότι ολοένα και περισσότεροι μαθητές με αναπηρίες αποφοιτούν από το λύκειο και συνεχίζουν στο κολλέγιο/πανεπιστήμιο ή αναζητούν μια εργασία, ένα μέρος για να ζήσουν μόνοι τους και φίλους με τους οποίους να μοιράζονται δραστηριότητες αναψυχής και ελεύθερου χρόνου στην κοινότητα, πολλοί ενήλικες με αναπηρίες δεν απολαμβάνουν μια τέτοια θετική έκβαση στη ζωή τους. Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση δεν πρέπει να αρκείται στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών στις μετρήσεις που γίνονται στην τάξη. Πρέπει να δουλέψουμε εξίσου σκληρά για να διασφαλίσουμε ότι η εκπαίδευση των μαθητών κατά τη διάρκεια των σχολικών τους χρόνων τους προετοιμάζει για να αντιμετωπίσουν και να απολαύσουν τις απαιτήσεις και τις ευκαιρίες της ενήλικης ζωής. Πιστεύουμε ακράδαντα στην αναγκαιότητα και την υποχρέωση της ειδικής αγωγής να βελτιώσει τα μετασχολικά αποτελέσματα και για τον λόγο αυτό έχουμε προσθέσει

ένα νέο πλαίσιο σε κάθε κεφάλαιο αυτής της έκδοσης. Ο τίτλος του, *Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα*, τονίζει τη σπουδαιότητα της εστιασμένης στη μετάβαση διδασκαλίας για τους μαθητές με αναπηρίες, ανεξαρτήτως της ηλικίας ή της αναπηρίας τους.

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση πρέπει να συνεχίσει να βελτιώνει την πολιτισμική της επάρκεια και να προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη. Καθώς γράφουμε αυτόν τον πρόλογο, το έθνος μας παλεύει με πολλά κοινωνικά ζητήματα –πανδημία, οικονομική ανισότητα, κοινωνικές αναταραχές, κλιματική αλλαγή– που επηρεάζουν δυσανάλογα τα άτομα με αναπηρίες και τους έγχρωμους πολίτες. Θεωρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί –και συγκεκριμένα οι ειδικοί παιδαγωγοί– μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να θεωρούν τον εαυτό τους παγκόσμιο πολίτη, εφοδιασμένο με επιστημονικά τεκμηριωμένα εργαλεία για να αποκαταστήσουν την αδικία. Πρέπει καθημερινά να αναρωτιόμαστε: «Τι κάνω για να καταπολεμήσω τον ρατσισμό, για να επιδοκιμάσω τις δυνατότητες και τις διασταυρούμενες ταυτότητες κάθε παιδιού, για να διδάξω αποτελεσματικά τα έγχρωμα παιδιά, για να καλωσορίσω όλες τις οικογένειες, για να σπάσω τη γραμμή που οδηγεί από το σχολείο στη φυλακή, για να προάγω την υγεία και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, για να κάνω τον κόσμο ένα πιο δίκαιο μέρος;». Οι ειδικοί παιδαγωγοί, όπως οι εκπαιδευτικοί που παρουσιάζονται σε αυτό το βιβλίο, είναι οι καλύτεροι δάσκαλοι του κόσμου. Ξέρουν πώς να εντοπίσουν ένα πρόβλημα, να θέσουν έναν φιλόδοξο στόχο και να εργαστούν συστηματικά για την επίτευξή του. Ας το κάνουμε!

Η συνεργασία σχολείου-οικογένειας ενισχύει τόσο την ουσία όσο και την αποτελεσματικότητα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Για πολλά χρόνια, οι επαγγελματίες αγνοούσαν τις ανάγκες των γονέων και των οικογενειών των παιδιών με ειδικές ανάγκες, αντιμετωπίζοντάς τους συχνά ως ασθενείς, πελάτες ή ακόμα και ως αντιπάλους, αντί να συνειδητοποιήσουν ότι είναι συνεργάτες με κοινούς στόχους. Κάποιοι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής δίνουν την εντύπωση (και, ακόμα χειρότερα, πιστεύουν) ότι ρόλος των γονέων είναι να υπηρετούν τους επαγγελματίες, ενώ στην πραγματικότητα ισχύει περισσότερο το αντίστροφο. Οι γονείς είναι οι πρώτοι –και, από πολλές πλευρές, οι καλύτεροι– δάσκαλοι

του παιδιού. Η αποτελεσματική συνεργασία με τους γονείς είναι μια από τις πιο σημαντικές δεξιότητες που πρέπει να καλλιεργήσει ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής.

Το έργο των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης είναι πιο αποτελεσματικό όταν ενισχύεται από τη γνώση και τις υπηρεσίες όλων των επιστημονικών κλάδων που συνεπικουρούν την ειδική αγωγή. Είναι αφελές οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης να διαφωνούν αναφορικά με τα όρια των αρμοδιοτήτων τους, εφόσον μπορούν να επιτευχθούν πολύ περισσότερα για τους μαθητές μέσω της συνεργασίας στο πλαίσιο μιας διεπιστημονικής ομάδας που περιλαμβάνει συναδέλφους από τον χώρο της ιατρικής και των υπηρεσιών υγείας, της ανάλυσης της συμπεριφοράς, της συμβουλευτικής, των κοινωνικών υπηρεσιών και της επαγγελματικής αποκατάστασης.

Όλοι οι μαθητές έχουν δικαίωμα σε μια αποτελεσματική εκπαίδευση. Η πρωταρχική ευθύνη ενός εκπαιδευτικού είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή διδασκαλίας που βοηθά τους μαθητές να κατακτήσουν χρήσιμες ακαδημαϊκές, κοινωνικές, επαγγελματικές και προσωπικές δεξιότητες. Οι συγκεκριμένες δεξιότητες είναι ίδιες με αυτές που επηρεάζουν την ποιότητα της δικής μας ζωής: να δουλεύουμε αποτελεσματικά και με επάρκεια στην εργασία μας, να είμαστε παραγωγικά μέλη των κοινοτήτων μας, να διατηρούμε έναν άνετο τρόπο ζωής στο σπίτι μας, να επικοινωνούμε με τους φίλους και την οικογένειά μας και να αξιοποιούμε ουσιαστικά και ευχάριστα τον ελεύθερο χρόνο μας. Η διδασκαλία είναι εντέλει αποτελεσματική όταν συμβάλλει στην επίτευξη και τη διατήρηση θετικών αλλαγών στον τρόπο ζωής των μαθητών. Για να το θέσουμε διαφορετικά, η απόδειξη της διαδικασίας είναι στο προϊόν. Οπότε...

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να απαιτούν αποτελεσματικότητα από την ύλη του αναλυτικού προγράμματος και από τα διδακτικά εργαλεία που χρησιμοποιούν. Για πολλά χρόνια, η παραδοσιακή άποψη είχε παγιώσει την πεποίθηση –την οποία κάποιοι συμμερίζονται ακόμα και σήμερα– ότι η διδασκαλία των παιδιών με αναπηρίες απαιτεί ανεξάντλητη υπομονή. Πιστεύουμε ότι αυτή η ιδέα ζημιώνει πολύ τα παιδιά με ειδικές ανάγκες και τους εκπαιδευτικούς –τόσο της ειδικής όσο και της γενικής εκπαίδευσης– οι οποίοι τα διδάσκουν. Ένας εκπαιδευτικός δεν πρέπει να περιμένει υπομονετικά μέχρι ένα παιδί με διαφορετικές δυνατότητες να μάθει, αποδίδοντας την έλλειψη προόδου σε κάποιο εγγενές γνώρισμα, όπως νοητική αναπηρία, μαθησιακή δυσκολία, διαταραχή ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας ή συναισθηματική διαταραχή. Αντιθέτως, ο εκπαιδευτικός πρέπει να εφαρμόζει πρακτικές βασισμένες σε δεδομένα και να πραγματοποιεί άμεσες και συχνές μετρήσεις των επιδόσεων του μαθητή που θα λειτουργούν ως βασική πηγή καθοδήγησης για την απαραίτητη τροποποίηση αυτών των μεθόδων προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους. Αυτό πιστεύουμε ότι είναι το πραγματικό έργο του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Πληθώρα παραδειγμάτων διδακτικών στρατηγικών και πρακτικών, που έχει αποδειχθεί μέσω αυστηρών επιστημονικών ερευνών ότι είναι αποτελεσματικές, περιγράφονται και παρουσιάζονται σε αυτό το βιβλίο. Μολονότι μετά την ανάγνωση αυτού ή οποιουδήποτε άλλου εισαγωγικού κειμένου δεν θα γνωρίζετε όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για να διδάξετε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, ωστόσο θα σας βοηθήσει να εκτιμήσετε τη σημασία της σαφούς, συστηματικής διδασκαλίας και να κατανοήσετε τα είδη των διδακτικών δεξιοτήτων που πρέπει να διαθέτει ένας ικανός εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής. Τέλος, πιστεύουμε ότι...

Το μέλλον των ατόμων με αναπηρίες είναι πολλά υποσχόμενο. Μόλις αρχίσαμε να ανακαλύπτουμε τους μυριάδες τρόπους βελτίωσης της διδασκαλίας, αύξησης της μάθησης, πρόληψης και ελαχιστοποίησης των συνθηκών που προκαλούν και επιδεινώνουν τις συνέπειες των αναπηριών, ενθάρρυνσης της αποδοχής και χρήσης της τεχνολογίας για την αντιστάθμιση της επίδρασης των αναπηριών. Αν και δεν μπορούμε να κάνουμε συγκεκριμένες προβλέψεις για το μέλλον, είμαστε βέβαιοι ότι δεν έχουμε εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες για να μάθουμε πώς να υποστηρίξουμε τα παιδιά και τους ενήλικες με ειδικές ανάγκες ώστε να ζουν και να απολαμβάνουν στον μέγιστο βαθμό μια πιο πλήρη και ανεξάρτητη ζωή στο σχολείο, στο σπίτι, στον εργασιακό χώρο και στην κοινότητα.

Κεφάλαιο 1

Ο σκοπός και η υπόσχεση της ειδικής αγωγής

Πηγή: E.D. Torral/Alamy Stock Photo

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την ανάγνωση αυτού του κεφαλαίου και την ολοκλήρωση των ένθετων δραστηριοτήτων, θα πρέπει να είστε σε θέση

- 1.1** Να διακρίνετε εννοιολογικές διαφορές μεταξύ των όρων: *βλάβη*, *αναπηρία*, *μειονεξία* και *επικινδυνότητα*.
- 1.2** Να προσδιορίζετε το ποσοστό των παιδιών σχολικής ηλικίας που λαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής αγωγής ανά κατηγορία αναπηρίας και να εξηγείτε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ετικετών αναπηρίας.
- 1.3** Να εξηγείτε γιατί οι νόμοι που ρυθμίζουν την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες είναι απαραίτητοι και να αναφέρετε βασικές δικαστικές περιπτώσεις, καθώς και την ομοσπονδιακή νομοθεσία, που έχουν οδηγήσει στην εντολή για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- 1.4** Να ορίζετε καθέναν από τους τρεις τύπους παρέμβασης –προληπτική, διορθωτική και αντισταθμιστική– και να δίνετε ένα σχετικό παράδειγμα.
- 1.5** Να περιγράφετε τις καθοριστικές διαστάσεις της ειδικής αγωγής και να αναγνωρίζετε τις διάφορες προκλήσεις σε αυτό το πεδίο.

Μαρτυρία εκπαιδευτικού

Danielle Kovach

Δημοτικό Σχολείο Τούλσα Τρέιλ,
Σχολεία Περιφέρειας Χόπατκονγκ,
Χόπατκονγκ, Νιου Τζέρσεϊ

Πηγή: Danielle Kovach

Απ' όταν ήμουν μικρή, ήξερα ότι ήθελα να γίνω δασκάλα. Φορούσα τα ψηλοτάκουνα παπούτσια της μητέρας μου και προσποιούμουν ότι δίδασκα τα λούτρινα ζωάκια μου. Στο λύκειο, έγινα εθελόντρια σε μια κατασκήνωση για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Η εμπειρία με γέμισε ταπεινοφροσύνη και έμπνευση από την επιμονή που επιδείκνυαν, παρά τις δυσκολίες τους. Εκείνο το καλοκαίρι κατάλαβα πως ήθελα να προσφέρω κάτι ξεχωριστό στη ζωή των παιδιών με αναπηρίες.

Η τάξη μου είναι πάντα δραστήρια! Τραγουδάμε, χορεύουμε και παίζουμε θέατρο. Βρίσκω τρόπους να κάνω τους μαθητές μου να είναι ενεργοί για να ενισχύσω τη μάθησή τους. Τα διαδραστικά μαθήματα τους βοηθούν να συγκρατούν πληροφορίες και παράλληλα διευκολύνουν όσους δυσκολεύονται να παραμείνουν στη θέση τους για πολλή ώρα. Συχνά εργάζονται πιο σκληρά και συγκρατούν περισσότερες πληροφορίες, όταν ο διδακτικός χρόνος χωρίζεται σε μικρότερες, διαχειρίσιμες περιόδους. Σχεδιάζω «μαθησιακά εργαστήρια» 10-15 λεπτών, προκειμένου να εστιάσουν σε κάποιον τομέα του αναλυτικού προγράμματος ή σε κάποιον τομέα δεξιοτήτων. Αυτό τους επιτρέπει να κινούνται μέσα στην αίθουσα, ενώ σ' εμένα δίνει τη δυνατότητα να ανταποκριθώ στις εξαστομικευμένες ανάγκες τους.

Χρησιμοποιώντας ερευνητικά και επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές ως οδηγό για το τι λειτουργεί καλύτερα για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, διαμορφώνω μαθήματα που ενσωματώνουν την τεχνολογία, τη δημιουργική σκέψη και τη συνεργασία. Έτσι, τα παιδιά μπορούν να σκέφτονται με κριτικό τρόπο και να συνεργάζονται για να επιτύχουν. Κάθε μέρα, μετράω κάποια πτυχή της επίδοσης κάθε μαθητή. Οι συγκεκριμένες διαμορφωτικές αξιολογήσεις με βοηθούν να παρακολουθώ την πρόοδό τους και να κάνω τις απαραίτητες τροποποιήσεις, διαφοροποιήσεις και προσαρμογές.

Όταν διδάσκω, προσπαθώ να ανακαλύψω τον δρόμο προς την επιτυχία. Όταν ένας τρόπος δεν λειτουργεί, αναζητώ άλλο μονοπάτι, μέχρι να βρω την πιο κατάλληλη μέθοδο. Η εμπειρία μου ως δασκάλα ειδικής αγωγής με έχει διδάξει να μην υποτιμώ ποτέ όσα μπορεί να κάνει ένα παιδί. Εκτιμώ και πανηγυρίζω κάθε επιτυχία, μεγάλη ή μικρή.

Δεν προσδοκώ την τελειότητα, αλλά προάγω την επιτυχία. Δεν μειώνω τις απαιτήσεις επιτυχίας για τους μαθητές μου, προσπαθώ όμως να κάνω τη δουλειά κάθε παιδιού εξίσου προκλητική με την εργασία κάθε άλλου μαθητή χωρίς αναπηρίες. Δεν εστιάζω σε όσα δεν μπορούν να κάνουν, αλλά σε αυτά που μπορούν. Είμαστε η τάξη του «Μπορούμε να Κάνουμε», γι' αυτό και έξω από την πόρτα της τάξης έχουμε αναρτήσει ένα ταμπλό που γράφει: «Καμία πρόκληση δεν είναι πολύ μεγάλη, καμία νίκη δεν είναι πολύ μικρή».

Ας το παραδεχτούμε. Η διδασκαλία είναι μια σκληρή δουλειά. Αν δεν επιστρέψω στο σπίτι μου εξαντλημένη, ξέρω ότι δεν έχω δώσει το μέγιστο που μπορούσα. Το παλιό ρητό που λέει «Μην τους αφήσεις να σε δουν να ιδρώνεις» δεν ισχύει στην τάξη μου. Θέλω οι μαθητές μου να δουν πόσο σκληρά εργάζομαι. Αν τους δείξω ότι δίνω το 100%, τότε ελπίζω ότι κι εκείνοι θα δώσουν το 100% του εαυτού τους. Η διδασκαλία δεν είναι πάντα μια λαμπερή δουλειά, αλλά στο τέλος της ημέρας η ανταμοιβή υπερέρχει κατά πολύ των προκλήσεων.

Εκπαίδευση, Πιστοποιητικά Διδασκαλίας, Εμπειρία

- Πτυχίο Παιδαγωγικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης/Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κουτζτάουν, 1997· Μεταπτυχιακό στην Ειδική Αγωγή, Πανεπιστήμιο Ανατολικού Στράουντ-σπεργκ, 2002· Μεταπτυχιακό στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία, Πανεπιστήμιο της Πόλης του Νιου Τζέρσεϊ, 2007· Διδακτορικό στην Ειδική Αγωγή, Πανεπιστήμιο Ουάλντεν, 2014
- Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή, Νιου Τζέρσεϊ
- 19 χρόνια εμπειρίας ως δασκάλα Ειδικής Αγωγής και Γενικής Εκπαίδευσης
- 2011 Δασκάλα της χρονιάς της Πολιτείας του Νιου Τζέρσεϊ· 2012 Βραβείο Διδακτικής Αριστείας της Εθνικής Εκπαιδευτικής Εταιρείας (National Education Association – NEA)· 2014 Δασκάλα της Χρονιάς του Συμβουλίου για τα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες (Council for Exceptional Children – CEC)
- Εκλεγμένη πρόεδρος του CEC (2021-2022)· Πρόεδρος του CEC (2022-2023)

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ είναι ένα επάγγελμα που προσφέρει ικανοποίηση. Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, όπως η Danielle Kovach, εργάζονται σε ένα δυναμικό και συναρπαστικό πεδίο. Για να εκτιμήσουμε το έργο τους, καθώς και τις επίμονες και αναδυόμενες προκλήσεις και αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν την ειδική εκπαίδευση, είναι απαραίτητο να εξετάσουμε μερικές έννοιες και οπτικές που είναι βασικές για την κατανόηση των αναγκών αυτών των παιδιών.

Ποια είναι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες;

Μαθησιακό αποτέλεσμα 1.1 Να διακρίνετε εννοιολογικές διαφορές μεταξύ των όρων: *βλάβη, αναπηρία, μειονεξία και επικινδυνότητα*.

Όλα τα παιδιά διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τα σωματικά τους γνωρίσματα (π.χ. κάποια είναι πιο κοντά, κάποια είναι πιο εύρωστα) και τις μαθησιακές τους ικανότητες (π.χ. κάποια κατακτούν εύκολα νέες δεξιότητες, ενώ άλλα χρειάζονται εντατική διδασκαλία). Τα σωματικά γνωρίσματα και/ή οι μαθησιακές ικανότητες των **παιδιών με ειδικές ανάγκες** διαφέρουν από τον μέσο όρο (είτε προς τα κάτω είτε προς τα πάνω) σε τέτοιο βαθμό ώστε απαιτούν ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα και συναφείς υπηρεσίες για να επωφεληθούν πλήρως από την εκπαίδευση. Ο όρος *παιδιά με ειδικές ανάγκες* αφορά παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη μάθηση, καθώς και εκείνα των οποίων η επίδοση είναι τόσο υψηλή που απαιτούνται τροποποιήσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδασκαλία ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Ως εκ τούτου, ο όρος *παιδιά με ειδικές ανάγκες* είναι ένας περιεκτικός όρος που αναφέρεται σε παιδιά με μαθησιακά και/ή συμπεριφορικά προβλήματα, παιδιά με σωματικές αναπηρίες ή αισθητηριακές διαταραχές και παιδιά που είναι χαρισματικά σε νοητικό επίπεδο και/ή έχουν ειδικά ταλέντα. Ο όρος *παιδιά με αναπηρίες* είναι πιο περιοριστικός από τον όρο *παιδιά με ειδικές ανάγκες*, διότι δεν περιλαμβάνει τα χαρισματικά και τα ταλαντούχα παιδιά. Η εκμάθηση των ορισμών ποικίλων σχετικών όρων θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση της έννοιας των ειδικών αναγκών.

Παρότι οι όροι *βλάβη*, *αναπηρία* και *μειονεξία* χρησιμοποιούνται κάποιες φορές εναλλακτικά, δεν είναι συνώνυμοι. Η **βλάβη** αναφέρεται στην απώλεια ή την περιορισμένη λειτουργία ενός συγκεκριμένου μέρους ή οργάνου του σώματος (π.χ. ένα απολεσθέν άκρο). Η **αναπηρία** αφορά μια βλάβη που περιορίζει την ικανότητα του ατόμου να εκτελέσει συγκεκριμένα έργα (π.χ. να περπατήσει, να διαβάσει). Ωστόσο, ένα άτομο με αναπηρία δεν *μειονεκτεί*, εκτός και αν η αναπηρία οδηγεί σε εκπαιδευτικά, προσωπικά, κοινωνικά, επαγγελματικά ή άλλα προβλήματα. Για παράδειγμα, αν ένα παιδί που έχει χάσει το πόδι του μάθει να χρησιμοποιεί ένα προσθετικό άκρο, και λειτουργεί εντός και εκτός σχολείου χωρίς περιορισμούς, δεν μειονεκτεί, τουλάχιστον ως προς τη λειτουργία του στο φυσικό περιβάλλον.

Η **μειονεξία** αναφέρεται σε μία αδυναμία ή μειονέκτημα που παρουσιάζει ένα άτομο με αναπηρία ή βλάβη όταν αλληλεπιδρά με το περιβάλλον. Μια αναπηρία ενδέχεται να προκαλεί μειονεξία σε ένα περιβάλλον, αλλά όχι σε κάποιο άλλο. Ένα παιδί με προσθετικό

Πηγή: Laura Bolesta/Millennium/Merrill Education

Παρότι τα παιδιά με αναπηρίες έχουν ειδικές διδακτικές ανάγκες, περισσότερο μοιάζουν παρά διαφέρουν από τα άλλα παιδιά.

άκρο μπορεί να μειονεκτεί (δηλαδή, να βρίσκεται σε μειονεκτική θέση) όταν ανταγωνίζεται τους μη ανάπηρους συνομηλίκους του σε ένα γήπεδο μπάσκετ, αλλά δεν υστερεί σε σύγκριση με τους άλλους μέσα στην τάξη. Πολλά άτομα με αναπηρίες βιώνουν, επίσης, αίσθημα μειονεκτικότητας που είναι αποτέλεσμα των αρνητικών στάσεων και της ακατάλληλης συμπεριφοράς των άλλων, οι οποίοι περιορίζουν άσκοπα την πρόσβαση και την ικανότητά τους να συμμετέχουν πλήρως στις δραστηριότητες του σχολείου, της εργασίας ή της κοινότητας.

Ο όρος **επικινδυνότητα** αναφέρεται σε παιδιά τα οποία θεωρείται ότι έχουν αυξημένες πιθανότητες να εμφανίσουν μια αναπηρία. Οι εκπαιδευτικοί συχνά χρησιμοποιούν αυτόν τον όρο όταν αναφέρονται σε βρέφη ή νήπια τα οποία, λόγω βιολογικών συνθηκών, περιγεννητικών γεγονότων ή περιβαλλοντικής αποστείρωσης, αναμένεται να εμφανίσουν αναπτυξιακά προβλήματα στο μέλλον. Ο όρος χρησιμοποιείται και για μαθητές οι οποίοι εκδηλώνουν σημαντικά μαθησιακά ή συμπεριφορικά προβλήματα στην τάξη γενικής εκπαίδευσης και έτσι βρίσκονται σε επικινδυνότητα να διαγνωστούν με κάποια αναπηρία.

Αν και όλα τα παιδιά παρουσιάζουν ανομοιότητες μεταξύ τους ως προς τα ατομικά χαρακτηριστικά, εκείνα με ειδικές ανάγκες διαφέρουν αρκετά από το θεωρούμενο ως «κανονικό», με αποτέλεσμα να απαιτείται ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας –ειδική αγωγή– προκειμένου να επωφεληθούν πλήρως από την εκπαίδευση. Ένα παιδί με ειδικές ανάγκες συνήθως διαφέρει σε σημαντικούς τομείς ανάπτυξης από τους συνομηλίκους του χωρίς αναπηρίες. Ο τρόπος με τον οποίο οι οικογένειες και οι επαγγελματίες αναγνωρίζουν και αντιμετωπίζουν αυτές τις διαφορές έχει σημαντικό αντίκτυπο στην επιτυχία του παιδιού στο σχολείο αλλά και στη μετέπειτα ζωή του.

Πόσα παιδιά με ειδικές ανάγκες υπάρχουν;

Μαθησιακό αποτέλεσμα 1.2 Να προσδιορίζετε το ποσοστό των παιδιών σχολικής ηλικίας που λαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής αγωγής ανά κατηγορία αναπηρίας και να εξηγήτε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ετικετών αναπηρίας.

Περίπου 7,3 εκατομμύρια παιδιά και νέοι με αναπηρίες, ηλικίας 3 έως 21 ετών, έλαβαν υπηρεσίες ειδικής αγωγής κατά το σχολικό έτος 2018-2019 (U.S. Department of Education, 2020a). Στον Πίνακα 1.1 παρουσιάζεται ο αριθμός των παιδιών σχολικής ηλικίας καθεμίας από τις 13 κατηγορίες αναπηρίας σύμφωνα με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Συνοπτικά, παρατίθενται ορισμένα δημογραφικά δεδομένα της ειδικής αγωγής στις Ηνωμένες Πολιτείες:

- Οι μαθητές με αναπηρίες αντιπροσωπεύουν το 9,5% του πληθυσμού σχολικής ηλικίας.
- Περίπου δύο φορές περισσότερα αγόρια σε σχέση με κορίτσια δέχονται ειδική αγωγή.
- Το 2017, 388.694 βρέφη και νήπια (ηλικίας έως 2 ετών) και 815.010 παιδιά ηλικίας 3 έως 5 ετών έλαβαν υπηρεσίες ειδικής αγωγής.
- Παρότι κάθε παιδί που λαμβάνει υπηρεσίες ειδικής αγωγής ταξινομείται σε μια κατηγορία βασικής αναπηρίας, πολλά εξ αυτών επηρεάζονται από περισσότερες από μία αναπηρίες. Σε μια εθνική μελέτη σε περισσότερους από 11.000 μαθητές δημοτικού που λάμβαναν υπηρεσίες ειδικής αγωγής, το προσωπικό του σχολείου ανέφερε ότι το 40% των μαθητών παρουσίαζε και μια δεύτερη αναπηρία (Marder, 2009).
- Υπάρχουν 3-5 εκατομμύρια ακαδημαϊκά χαρισματικοί και ταλαντούχοι μαθητές από το νηπιαγωγείο έως την Γ' λυκείου στις Ηνωμένες Πολιτείες (National Association for the Gifted, 2020a).

Πίνακας 1.1 Αριθμός μαθητών ηλικίας 6 έως 21 ετών που έλαβαν υπηρεσίες ειδικής αγωγής και συναφείς υπηρεσίες, σύμφωνα με το είδος αναπηρίας (σχολικό έτος 2018-2019)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες	2.377.739	37,6
Διαταραχές λόγου ή ομιλίας	1.036.790	16,4
Άλλα προβλήματα υγείας	1.025.953	16,2
Αυτισμός	633.844	10,0
Νοητική αναπηρία	423.215	6,7
Συναισθηματική διαταραχή	344.473	5,5
Αναπτυξιακή καθυστέρηση*	167.704	6,2
Πολλαπλές αναπηρίες	126.697	2,0
Διαταραχές ακοής	64.359	1,0
Ορθοπαιδικές βλάβες	33.516	0,5
Τραυματική εγκεφαλική βλάβη	25.344	0,4
Διαταραχές όρασης	24.169	0,4
Κώφωση-τύφλωση	1.425	<0,1
Όλες οι αναπηρίες	6.315.228	100,0

* Κατηγορία καταστάσεων μη συγκεκριμένης αναπηρίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διάγνωση παιδιών ηλικίας 3 έως 9 ετών.
 Πηγή: U.S. Department of Education, IDEA Section 618 Data Products (2020a).

Γιατί ετικετοποιούμε και ταξινομούμε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες;

Στο μακρινό παρελθόν, η ετικετοποίηση και η ταξινόμηση των ατόμων είχε μικρές συνέπειες· η επιβίωση ήταν το βασικό μέλημα. Τα άτομα που εξαιτίας των αναπηριών τους δεν μπορούσαν να συμμετέχουν στις απαραίτητες για την επιβίωση δραστηριότητες αφήνονταν στην τύχη τους και, σε ορισμένες περιπτώσεις, θανατώνονταν (Berkson, 2004). Αργότερα, μειωτικοί όροι, όπως *βλάκας*, *ηλίθιος* και *τρελός*, αποδίδονταν σε άτομα με νοητικές αναπηρίες ή προβλήματα συμπεριφοράς, ενώ χρησιμοποιούνταν και άλλοι υποτιμητικοί χαρακτηρισμοί για άτομα με προβλήματα υγείας ή σωματικές αναπηρίες. Αυτοί οι όροι είχαν μία κοινή λειτουργία: απέκλειαν τα άτομα με αναπηρίες από τις δραστηριότητες και τα προνόμια της καθημερινής ζωής.

Ετικετοποίηση και δικαίωμα συμμετοχής στην ειδική αγωγή

Προκειμένου να λάβει υπηρεσίες ειδικής αγωγής και συναφείς υπηρεσίες, σύμφωνα με τη Νομοθετική Πράξη για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες (Individuals with Disabilities Act – IDEA), ένα παιδί πρέπει να διαγνωστεί με κάποια αναπηρία (δηλαδή, να λάβει μία ετικέτα) και, στις περισσότερες περιπτώσεις, να ταξινομηθεί περαιτέρω σε κατηγορίες, όπως μαθησιακές δυσκολίες ή ορθοπαιδικά προβλήματα. (Παιδιά ηλικίας 3-9 ετών μπορούν να διαγνωστούν με *αναπτυξιακή καθυστέρηση* και να λάβουν υπηρεσίες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης χωρίς την ετικέτα κάποιας συγκεκριμένης κατηγορίας αναπηρίας.) Συνεπώς, στην πράξη, ένας μαθητής έχει δικαίωμα για υπηρεσίες ειδικής αγωγής καθώς και άλλες συναφείς υπηρεσίες επειδή κατατάσσεται σε μια δεδομένη κατηγορία αναπηρίας.

Ορισμένοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι ετικέτες που χρησιμοποιούνται για τη διάγνωση και την ταξινόμηση των παιδιών με ειδικές ανάγκες τα στιγματίζουν και λειτουργούν με τρόπο που τους στερούν ευκαιρίες (π.χ. Karten, 2017· Lockwood & Coulter, 2017). Άλλοι υποστηρίζουν ότι ένα πρακτικό σύστημα ταξινόμησης των παιδιών με ειδικές ανάγκες είναι προϋπόθεση για την παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και ότι η χρήση πιο «ορθών» όρων υποτιμά και απαξιώνει την κατάσταση και την ανάγκη του ατόμου για υποστήριξη (π.χ. Arishi & Boyle, 2017· Kauffman & Badar, 2013).

Η ετικετοποίηση και η ταξινόμηση είναι σύνθετα ζητήματα που εγείρουν συναισθηματικούς, πολιτικούς και δεοντολογικούς προβληματισμούς πέραν των επιστημονικών, δημοσιονομικών και εκπαιδευτικών συμφερόντων (Florian et al., 2006· McLaughlin et al., 2006· Valle & O'Connor, 2019). Όπως με τις περισσότερες περίπλοκες περιπτώσεις, έγκυρες προσεγγίσεις και επιχειρήματα υπάρχουν και από τις δύο πλευρές ως προς την ετικετοποίηση. Στη συνέχεια, αναφέρονται οι λόγοι που παρατίθενται συχνότερα υπέρ και κατά της ετικετοποίησης και ταξινόμησης των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Πιθανά οφέλη της ετικετοποίησης και της ταξινόμησης

- Η ετικετοποίηση αναγνωρίζει τις ουσιαστικές διαφορές στη μάθηση ή τη συμπεριφορά και είναι το πρώτο και απαραίτητο βήμα για την υπεύθυνη ανταπόκριση σε αυτές.
- Μια ετικέτα αναπηρίας μπορεί να επιτρέψει την πρόσβαση σε διευκολύνσεις και υπηρεσίες που δεν είναι διαθέσιμες σε άτομα που δεν τη φέρουν. Για παράδειγμα, ορισμένοι γονείς παιδιών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επιδιώκουν την ετικέτα των μαθησιακών δυσκολιών ώστε το παιδί τους να λάβει διευκολύνσεις, όπως επιπρόσθετο χρόνο στις εισαγωγικές εξετάσεις για το πανεπιστήμιο.
- Η ετικετοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε μια προστατευτική αντίδραση: οι συνομήλικοι ενδέχεται να είναι πιο δεκτικοί στη μη τυπική συμπεριφορά του παιδιού με αναπηρία.
- Η ταξινόμηση βοηθά τους επαγγελματίες και τους ερευνητές να επικοινωνούν μεταξύ τους και να ταξινομούν και να αξιολογούν τα ερευνητικά ευρήματα (π.χ. National Autism Center, 2020).
- Η χρηματοδότηση και οι πόροι για έρευνα και άλλα προγράμματα βασίζονται συχνά στις συγκεκριμένες κατηγορίες ειδικών αναγκών.
- Οι ετικέτες διευκολύνουν τις ομάδες προάσπισης των ατόμων με συγκεκριμένες αναπηρίες να προωθήσουν εξειδικευμένα προγράμματα και τη νομοθετική δράση (π.χ. Autism Speaks, American Federation for the Blind).
- Η ετικετοποίηση καθιστά τις ειδικές ανάγκες των παιδιών πιο ορατές σε όσους διαμορφώνουν πολιτική, καθώς και στο κοινωνικό σύνολο.

Πιθανά μειονεκτήματα της ετικετοποίησης και της ταξινόμησης

- Επειδή οι ετικέτες που χρησιμοποιούνται στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση συχνά εστιάζουν στην αναπηρία, τη διαταραχή ή τα ελλείμματα επίδοσης, πολλοί σκέφτονται αποκλειστικά όσα τα άτομα αυτά δεν μπορούν να κάνουν, αντί να εστιάζουν σε όσα μπορούν ή θα μπορούσαν να κάνουν.
- Οι ετικέτες είναι πιθανό να στιγματίσουν το παιδί και να ωθήσουν τους συνομηλίκους του να το απορρίψουν ή να το γελοιοποιήσουν.
- Οι εκπαιδευτικοί ενδέχεται να έχουν χαμηλές προσδοκίες από έναν ετικετοποιημένο μαθητή και κατ' επέκταση να τον αντιμετωπίζουν διαφορετικά. Αυτή η διαφορετική αντιμετώπιση μπορεί να εμποδίσει τον ρυθμό εκμάθησης νέων δεξιοτήτων και να οδηγήσει σε ένα επίπεδο επίδοσης που συνάδει με τις προβλέψεις της ετικέτας.
- Οι ετικέτες μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την αυτοεκτίμηση του παιδιού.
- Οι ετικέτες αναπηρίας χρησιμοποιούνται συχνά καταχρηστικά ως ερμηνευτικές κατασκευές (π.χ. «η Sherry αντιδρά έτσι επειδή έχει συναισθηματική διαταραχή»). Όταν υποδηλώνουν ότι τα προβλήματα μάθησης είναι αποτέλεσμα κάποιου εγγενούς λανθασμένου μηχανισμού, τότε περιορίζουν τη συστηματική εξέταση και την ευθύνη των διδακτικών παραμέτρων ως αιτιών για τα ελλείμματα επίδοσης. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα επιζήμιο αποτέλεσμα, όταν μια ετικέτα παρέχει μια εγγενή δικαιολογία για την αναποτελεσματική διδασκαλία (π.χ. «Η μαθησιακή αναπηρία του Jalen δεν του επιτρέπει να κατανοήσει το γραπτό κείμενο»).
- Δεδομένου ότι όλα τα μέλη μιας κατηγορίας αναπηρίας μοιράζονται ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό (π.χ. κώφωση), υπάρχει η τάση να υποθέτουμε πως όλα τα παιδιά σε μια κατηγορία μοιράζονται εξίσου και άλλα γνωρίσματα, εμποδίζοντας με αυτόν τον τρόπο τον εντοπισμό και την εκτίμηση της μοναδικότητας του κάθε παιδιού (Smith & Mitchell, 2001a, 2001b).

- Ετικέτες αναπηρίας έχουν αποδοθεί σε ένα δυσανάλογα μεγάλο ποσοστό παιδιών από ορισμένες φυλετικές ή εθνοτικές ομάδες.
- Η ταξινόμηση των παιδιών με ειδικές ανάγκες απαιτεί την επένδυση ενός μεγάλου χρηματικού ποσού, όπως επίσης χρόνου από επαγγελματίες και μαθητές, που θα ήταν προτιμότερο να αξιοποιηθούν στην παροχή προγραμμάτων παρέμβασης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

Παρότι τα υπέρ και τα κατά της χρήσης ετικετών αναπηρίας έχουν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων και αντιπαραθέσεων για πολλές δεκαετίες (Hobbs, 1976a, 1976b), ούτε τα θεωρητικά επιχειρήματα αλλά ούτε και η έρευνα έχουν καταλήξει σε μία οριστική, εμπεριστατωμένη υπόθεση όσον αφορά την πλήρη αποδοχή ή απόρριψη των πρακτικών ετικετοποίησης. Οι περισσότερες μελέτες αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της ετικετοποίησης έχουν οδηγήσει σε αβάσιμες, συχνά αντιφατικές ενδείξεις και γενικά έχουν επικριθεί για μεθοδολογικές αδυναμίες.

Εναλλακτικές προσεγγίσεις της ετικετοποίησης και της ταξινόμησης

Οι εκπαιδευτικοί έχουν προτείνει πολλές εναλλακτικές προσεγγίσεις για την ταξινόμηση των παιδιών με ειδικές ανάγκες, οι οποίες εστιάζουν σε παραμέτρους σχετικές με την εκπαίδευση (π.χ. Hardman et al., 1997· Sontag et al., 1977· Terzi, 2005). Για παράδειγμα, οι Reynolds και συνεργάτες (1996) πρότειναν το 20% των μαθητών που εμφανίζουν τις χαμηλότερες επιδόσεις και το 20% με τις υψηλότερες επιδόσεις να έχουν το δικαίωμα για ευρύτερες (μη κατηγορικές) προσεγγίσεις βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Ορισμένοι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής προτείνουν τα παιδιά με ειδικές ανάγκες να ταξινομούνται σύμφωνα με τους τομείς του αναλυτικού προγράμματος και των δεξιοτήτων που χρειάζεται να μάθουν.

Εάν δεν πρέπει να αναφερόμαστε σε αυτά τα παιδιά χρησιμοποιώντας αναχρονιστικές ετικέτες, τότε πώς θα αναφερόμαστε όταν μιλάμε γι' αυτά; Ξεκινήστε αποκαλώντας τα Rob, Amy και Jose. Εκτός αυτού, μπορείτε να αναφέρεστε σε αυτά με βάση όλα όσα προσπαθείτε να τους διδάξετε. Για παράδειγμα, αν ο εκπαιδευτικός θέλει να διδάξει στον Brandon να υπολογίζει, να διαβάσει και να κατανοεί, μπορεί να τον αποκαλεί μαθητή που διδάσκεται αριθμητική, ανάγνωση και κατανόηση κειμένου. Το κάνουμε συνέχεια αυτό με τους μεγαλύτερους σε ηλικία μαθητές. Ο Sam, που φοιτά στη Σχολή Τζούλι-αρντ, αποκαλείται «φοιτητής μουσικής»· η Jane, που φοιτά στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, αποκαλείται «φοιτήτρια νομικής» (T.C. Lovitt, προσωπική επικοινωνία, 7 Αυγούστου 2011).

Αυτές καθαυτές οι ετικέτες δεν αποτελούν πρόβλημα. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής συμφωνούν ότι είναι απαραίτητη μια κοινή γλώσσα αναφοράς στα παιδιά που έχουν παρόμοιες διδακτικές και άλλες συναφείς ανάγκες. Ωστόσο, οι λέξεις που χρησιμοποιούμε ως ετικέτες επηρεάζουν τον βαθμό στον οποίο επικοινωνούν με αποτελεσματικό και κατάλληλο τρόπο παραμέτρους που σχετίζονται με τον

Πηγή: Katelyn Metzger/Coleman/Merrill Education

Η αλλαγή της ετικέτας που χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει την ανάγκη της Charlotte για ειδική αγωγή δεν θα μειώσει τον αντίκτυπο της αναπηρίας της. Ωστόσο, η αναφορά σε αυτή ως «Charlotte, μία μαθήτρια της Ε΄ δημοτικού που της αρέσει να διαβάζει ιστορίες μυστηρίου» μας βοηθά να αναγνωρίσουμε τις δυνατότητες και τις ικανότητές της –όσα μπορεί να κάνει–, αντί να εστιάζουμε στην ετικέτα της αναπηρίας.

σχεδιασμό και την παροχή εκπαιδευτικών και άλλων υπηρεσιών. Για παράδειγμα, γενικές ετικέτες όπως ο *μειονεκτικός* ή ο *καθυστερημένος* υπονοούν ότι όλα τα άτομα της ομάδας που ετικετοποιούνται είναι ίδια· η ατομικότητα χάνεται. Σε προσωπικό επίπεδο, η περιγραφή ενός παιδιού ως «αγόρι με σωματικές αναπηρίες» υποδηλώνει ότι η αναπηρία είναι το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό που πρέπει να γνωρίζουμε γι' αυτό το παιδί.

Πώς, λοιπόν, πρέπει να αναφερόμαστε στα παιδιά με ειδικές ανάγκες; Καταρχάς, μπορούμε να ακολουθήσουμε τη συμβουλή του Tom Lovitt και να τα αποκαλούμε με το όνομά τους: Linda, Shawon και Jackie. Η αναφορά σε ένα παιδί ως «ο Mitch είναι ένας μαθητής Ε' δημοτικού με μαθησιακές δυσκολίες» μας βοηθά να εστιάσουμε στο συγκεκριμένο παιδί και στον πρωταρχικό του ρόλο ως μαθητή. Αυτή η περιγραφή ούτε αγνοεί αλλά ούτε εξομαλύνει τα μαθησιακά προβλήματα του Mitch, ωστόσο αναγνωρίζει ότι υπάρχουν και άλλα πράγματα που πρέπει να γνωρίζουμε γι' αυτόν.

Επαγγελματικές οργανώσεις και οργανώσεις προάσπισης δικαιωμάτων έχουν διαφορετικές απόψεις για τις ετικέτες της αναπηρίας. Από τη μία πλευρά, η Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών (National Federation of the Blind) υιοθέτησε την απόφαση ενάντια στη χρήση όρων όπως *άτομο που αντιμετωπίζει προκλήσεις όρασης* και *άτομο με τύφλωση*, δηλώνοντας ότι τέτοιοι πολιτικοί ορθοί ευφημισμοί είναι «τελείως απαράδεκτοι και αξίζουν μόνο τον εμπαιγμό, λόγω της έντονης και γελοίας τους προσπάθειας να αποφύγουν σαφείς, έντιμες και αξιοσέβαστες λέξεις όπως *τύφλωση*, *τυφλός*, *τυφλό άτομο* ή *τυφλά άτομα*» (Jernigan, 1993, σ. 867). Η Αμερικανική Εταιρεία για τη Νοτική Υστέρνηση (American Association on Mental Retardation – AAMR) άλλαξε την επωνυμία της σε Αμερικανική Εταιρεία Νοτικών και Αναπτυξιακών Αναπηριών (American Association on Intellectual and Developmental Disabilities – AAIDD), επειδή θεώρησε ότι ο όρος *νοτική αναπηρία* στιγματίζε λιγότερο από τον όρο *νοτική υστέρνηση* (Prabhala, 2007). Το 2010, ο πρόεδρος Barak Obama υπέγραψε τον Δημόσιο Νόμο 111-256 (Rosa's Law), ο οποίος αντικατέστησε όλες τις αναφορές στη *νοτική υστέρνηση*, που υπήρχαν στα ομοσπονδιακά νομοθέτηματα, με τον όρο *νοτικές αναπηρίες*.

Γιατί είναι αναγκαία η ύπαρξη νόμων για τον καθορισμό της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες;

Μαθησιακό αποτέλεσμα 1.3 Να εξηγήτε γιατί οι νόμοι που ρυθμίζουν την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες είναι απαραίτητοι και να αναφέρετε βασικές δικαστικές περιπτώσεις, καθώς και την ομοσπονδιακή νομοθεσία, που έχουν οδηγήσει στην εντολή για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ένα παρελθόν αποκλεισμού

Λέγεται ότι μια κοινωνία κρίνεται από τον τρόπο που αντιμετωπίζει όσους διαφέρουν. Με βάση αυτό το κριτήριο, το αμερικανικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν έχει κάποια λαμπρή ιστορία. Συχνά δεν επιτρεπόταν στα παιδιά η πλήρης και δίκαιη πρόσβαση σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες λόγω φυλής, κουλτούρας, γλώσσας, φύλου, κοινωνικο-οικονομικού υπόβαθρου ή ειδικών αναγκών (Banks & Banks, 2020).

Στο όχι και τόσο μακρινό παρελθόν, πολλά παιδιά με αναπηρίες αποκλείονταν τελείως από κάθε δημόσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Πριν από τη δεκαετία του 1970, οι νόμοι σε πολλές πολιτείες επέτρεπαν στα δημόσια σχολεία να μη συναινούν στην εγγραφή των παιδιών με αναπηρίες. Λόγου χάριν, σε μια πολιτεία υπήρχε νόμος που επέτρεπε στα σχολεία να αρνούνται την παροχή υπηρεσιών σε «παιδιά που ήταν σωματικά ή πνευματικά ανάκανα για σχολική εργασία»· μια άλλη πολιτεία είχε νόμο που προέβλεπε ότι τα παιδιά με «σωματικές ή πνευματικές δυσκολίες που καθιστούσαν την παρακολούθηση μη συνετή επιλογή» επιτρεπόταν να απομακρυνθούν. Την περίοδο που οι συγκεκριμένοι νόμοι

αμφισβητήθηκαν, τα εθνικά δικαστήρια υποστήριζαν εν γένει τον αποκλεισμό. Για παράδειγμα, σε μια περίπτωση του 1919, ένας 13χρονος μαθητής με σωματικές αναπηρίες (αλλά τυπική νοτική ικανότητα) αποκλείστηκε από το τοπικό σχολείο επειδή «προκαλούσε στους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά του σχολείου συναισθήματα κατάθλιψης και αποστροφής» (Smith, 2004, σ. 4).

Το 1913, η Επιτροπή για τη Φροντίδα των Νοητικά Καθυστερημένων (Commission for the Care of the Feeble-Minded) αποφάσισε ότι τα άτομα με σοβαρές αναπηρίες θεωρούνταν «ακατάλληλα για την ιδιότητα του πολίτη». Τους αποδίδονταν ετικέτες όπως «ανόητος», «τρελός» ή «επιληπτικός» και περιορίζονταν σε μεγάλα κρατικά ιδρύματα, στα οποία η εκπαίδευση και η θεραπευτική αντιμετώπιση ήταν, στην καλύτερη περίπτωση, δευτερεύουσας σημασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συνθήκες παραμέλησης ήταν σκληρές και απάνθρωπες.

Ηλεκτρονικό κείμενο Pearson
| Παράδειγμα Βίντεο 1.1
 Σκεφτείτε πώς θα νιώθατε αν ένα από τα μέλη της οικογένειάς σας εισαγόταν σε ένα ίδρυμα όπως το Pennhurst.
<https://www.youtube.com/watch?v=kFOBvjxAWA>

Όταν τα δημόσια σχολεία άρχισαν να αποδέχονται μέρος της ευθύνης για την εκπαίδευση συγκεκριμένων μαθητών με ειδικές ανάγκες, επικράτησε η φιλοσοφία και η πρακτική του διαχωρισμού. Τα παιδιά με αναπηρίες περιορίζονταν σε ξεχωριστές αίθουσες, απομονωμένα από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς του προγράμματος γενικής εκπαίδευσης. Όσα είχαν ήπια μαθησιακά και συμπεριφορικά προβλήματα συνήθως παρέμεναν στις τάξεις γενικής εκπαίδευσης, αλλά δεν λάμβαναν ειδική βοήθεια. Όσα δεν σημείωναν ικανοποιητική ακαδημαϊκή πρόοδο αποκαλούνταν «αργοί μαθητές» ή «αποτυχημένοι μαθητές». Αν δεν ανταποκρίνονταν στις συμπεριφορικές προσδοκίες του εκπαιδευτικού, τους δινόταν η ετικέτα των «πειθαρχικών προβλημάτων» και αποβάλλονταν από το σχολείο. Τα παιδιά με πιο σοβαρές αναπηρίες –στα οποία περιλαμβάνονταν όσα είχαν προβλήματα όρασης, ακοής και σωματικές αναπηρίες– τοποθετούνταν σε ξεχωριστά σχολεία ή ιδρύματα ή παρέμεναν στο σπίτι. Τα χαρισματικά και ταλαντούχα παιδιά σπάνια λάμβαναν ειδική προσοχή στα σχολεία. Θεωρείτο ότι μπορούσαν να τα καταφέρουν μόνο τους, χωρίς εκπαιδευτική ή άλλη υποστήριξη.

Η ανταπόκριση της κοινωνίας στα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχει πλέον διαφοροποιηθεί. Καθώς οι έννοιες της ισότητας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης έχουν εξαπλωθεί, τα παιδιά αυτά και οι οικογένειές τους έχουν μεταβεί από καταστάσεις αποκλεισμού και απομόνωσης σε πρακτικές ένταξης και συμμετοχής. Η κοινωνία δεν θεωρεί πια ότι τα παιδιά με αναπηρίες βρίσκονται πέρα από την ευθύνη των τοπικών δημόσιων σχολείων και ένας μαθητής δεν μπορεί να αποκλειστεί από την εκπαίδευση επειδή κάποιος πιστεύει ότι θα είναι γι' αυτόν ανώφελη. Η ομοσπονδιακή νομοθεσία αλλά και οι δικαστικές αποφάσεις έχουν καταστήσει σαφές ότι όλα τα παιδιά με αναπηρίες έχουν το δικαίωμα για **δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση στο λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον** (Yell, 2019a).

Το ξεχωριστό δεν είναι ίσο

Η ιστορία της ειδικής αγωγής συνδέεται στενά με το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων. Η ειδική αγωγή επηρεάστηκε σημαντικά από τις κοινωνικές εξελίξεις και τις δικαστικές αποφάσεις των δεκαετιών του 1950 και 1960, και ιδιαίτερα από την εμβληματική υπόθεση *Brown* (*Brown v. Board of Education of Topeka* – 1954), η οποία αμφισβήτησε την πρακτική του διαχωρισμού των μαθητών ανάλογα με τη φυλή. Στην απόφασή του για την υπόθεση *Brown*, το Αμερικανικό Ανώτατο Δικαστήριο δήλωσε ότι η εκπαίδευση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλα τα παιδιά με ίσους όρους:

Πηγή: Katelyn Metzger/Coleman/Merrill Education

Στο παρελθόν, αρνούνταν σε παιδιά όπως ο Jose την πρόσβαση στη δημόσια εκπαίδευση.

Σήμερα, η εκπαίδευση είναι ίσως η πιο σημαντική λειτουργία της πολιτείας και των τοπικών κυβερνήσεων. Οι νόμοι για την υποχρεωτική σχολική φοίτηση και οι μεγάλες δαπάνες για την εκπαίδευση αναδεικνύουν ότι αναγνωρίζουμε τη σπουδαιότητά της για τη δημοκρατική μας κοινωνία. Απαιτείται για την επιτέλεση των πιο βασικών μας καθηκόντων... Στις μέρες μας, δεν είναι βέβαιο ότι μπορούμε να προσδοκούμε την επιτυχία κάθε παιδιού στη ζωή αν του αρνηθούμε την ευκαιρία της εκπαίδευσης (*Brown v. Board of Education*, 1954).

Η απόφαση *Brown* αποτέλεσε την αφετηρία μιας περιόδου έντονης αμφισβήτησης μεταξύ των γονέων παιδιών με αναπηρίες, οι οποίοι αναρωτιόνταν γιατί δεν εφαρμόζονταν οι ίδιες αρχές περί ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση και στα δικά τους παιδιά. Γονείς και άλλοι συνήγοροι, απογοητευμένοι από ένα εκπαιδευτικό σύστημα που αρνιόταν την ίση πρόσβαση σε παιδιά με αναπηρίες, ξεκίνησαν πολυάριθμες δικαστικές υποθέσεις τις δεκαετίες του 1960

και 1970. Σε γενικές γραμμές, οι γονείς στήριξαν την επιχειρηματολογία τους στη 14η Τροποποίηση του Συντάγματος, η οποία προβλέπει ότι καμία πολιτεία δεν μπορεί να αρνείται σε κανένα άτομο που ανήκει στη δικαιοδοσία του την ίση προστασία του νόμου και ότι καμία πολιτεία δεν πρέπει να στερεί από κανένα άτομο τη ζωή, την ελευθερία ή την ιδιοκτησία χωρίς να ακολουθήσει τη **νόμιμη οδό**.

Ίση προστασία

Κατά το παρελθόν, τα παιδιά με αναπηρίες δεν είχαν πρόσβαση σε συγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα ή λάμβαναν υπηρεσίες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης μόνο σε ξεχωριστά πλαίσια. Όταν τους ζητήθηκε να αποφανθούν για την πρακτική της άρνησης ή του διαχωρισμού, οι δικαστές εξέτασαν κατά πόσο μια τέτοια διαφορετική αντιμετώπιση είναι λογική και αναγκαία. Μία από τις πιο σημαντικές, ιστορικά, υποθέσεις για την εξέταση αυτών των ζητημάτων ήταν η ομαδική αγωγή του *Συλλόγου για Παιδιά με Νοητική Υστέρηση της Πενσυλβανίας (Pennsylvania Association for Retarded Children – PARC)* κατά της *Κοινοπολιτείας της Πενσυλβανίας* (1972). Ο Σύλλογος αμφισβητούσε έναν πολιτειακό νόμο, ο οποίος αρνείτο τη δημόσια σχολική εκπαίδευση στα παιδιά που θεωρείτο «αδύνατο να επωφεληθούν από τη δημόσια σχολική φοίτηση».

Οι δικηγόροι και οι γονείς που στήριξαν τον Σύλλογο υποστήριζαν πως, παρότι τα παιδιά είχαν νοητικές αναπηρίες, δεν ήταν ούτε λογικό ούτε αναγκαίο να θεωρούνται μη εκπαιδεύσιμα. Επειδή η πολιτεία δεν μπορούσε να αποδείξει ότι ήταν όντως μη εκπαιδεύσιμα ή να αποδείξει μια λογική ανάγκη αποκλεισμού τους από τα δημόσια σχολικά προγράμματα, το δικαστήριο αποφάσισε ότι τα παιδιά είχαν το δικαίωμα να λάβουν δωρεάν δημόσια εκπαίδευση. Επιπλέον, αποφάνθηκε ότι οι γονείς είχαν το δικαίωμα να ενημερώνονται πριν από κάθε αλλαγή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του παιδιού τους.

Η διατύπωση της απόφασης του Συλλόγου αποδείχθηκε ιδιαίτερα σημαντική λόγω της επιρροής της στη μεταγενέστερη ομοσπονδιακή νομοθεσία. Όχι μόνο το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι όλα τα παιδιά με νοητικές αναπηρίες είχαν το δικαίωμα για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση, αλλά όριζε επί-

σης ότι η τοποθέτηση σε τάξεις γενικής εκπαίδευσης και γενικά δημόσια σχολεία ήταν προτιμότερη από τα διαχωριστικά πλαίσια.

Είναι υποχρέωση της Κοινοπολιτείας να τοποθετεί κάθε παιδί με νοητική υστέρηση σε ένα δωρεάν δημόσιο πρόγραμμα εκπαίδευσης και κατάρτισης αντίστοιχο των ικανοτήτων του παιδιού... Η τοποθέτηση σε μια τάξη ενός γενικού δημόσιου σχολείου είναι προτιμότερη από την τοποθέτηση σε μια τάξη ενός ειδικού δημόσιου σχολείου, και η τοποθέτηση σε ένα ειδικό δημόσιο σχολείο είναι προτιμότερη της τοποθέτησης σε κάποιο άλλο είδος προγράμματος εκπαίδευσης και κατάρτισης (*PARC v. Commonwealth of Pennsylvania*, 1972).

Οι υποθέσεις *Brown* και *PARC* είχαν εκτεταμένες επιπτώσεις στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση (Yell, 2019a). Οι αποφάσεις αυτών των υποθέσεων-ορόσημα ενσωματώθηκαν στη μεταγενέστερη ομοσπονδιακή νομοθεσία, κυρίως στην IDEA.

Η Νομοθετική Πράξη για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες

Το Κογκρέσο ψήφισε τον Νόμο 94-142, για την Εκπαίδευση όλων των Παιδιών με Μειονεξίες, το 1975. Η συγκεκριμένη νομοθεσία άλλαξε πλήρως την εκπαίδευση στην Αμερική. Το Κογκρέσο έχει επανεγκρίνει και τροποποιήσει τον συγκεκριμένο Δημόσιο Νόμο πέντε φορές. Οι τροποποιήσεις του 1990 οδήγησαν στη μετονομασία του νόμου σε Νομοθετική Πράξη για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες (Individuals with Disabilities Education Act – IDEA). Η πιο πρόσφατη αναθεώρηση της IDEA (PL 108-466), η οποία πραγματοποιήθηκε το 2004, ονομάζεται Νομοθετική Πράξη για τη Βελτίωση της Εκπαίδευσης των Ατόμων με Αναπηρίες (Individuals with Disabilities Education Improvement Act).

Η IDEA ασκεί σημαντική επιρροή σε όσα συμβαίνουν σε κάθε σχολική μονάδα της χώρας και έχει αλλάξει τους ρόλους και τις ευθύνες των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής, των διευθυντών των σχολείων, των γονέων και των μαθητών με αναπηρίες. Ο νόμος αυτός αντιστακώνει την απουσία της κοινωνίας για την αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρίες ως ολοκληρωμένων πολιτών με τα ίδια δικαιώματα και προνόμια που απολαμβάνουν όλοι οι άλλοι πολίτες. Οι σκοποί της IDEA είναι οι εξής:

1. (Α) Να διασφαλίσει ότι είναι διαθέσιμη σε όλα τα παιδιά με αναπηρίες μια δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση που δίνει έμφαση στην ειδική αγωγή και σε συναφείς υπηρεσίες σχεδιασμένες να ικανοποιήσουν τις μοναδικές ανάγκες τους και να τα προετοιμάσουν για περαιτέρω εκπαίδευση, απασχόληση και αυτόνομη διαβίωση· (Β) να διασφαλίσει ότι τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες και των γονέων τους προστατεύονται· και (Γ) να βοηθήσει τις πολιτείες, τις κοινότητες, τους φορείς παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών και τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες να στηρίξουν οικονομικά την εκπαίδευση όλων των παιδιών με αναπηρίες.
2. Να βοηθήσει τις πολιτείες στην εφαρμογή ενός πολιτειακού, ολοκληρωμένου, συντονισμένου, πολυεπιστημονικού, διυπηρεσιακού συστήματος υπηρεσιών έγκαιρης παρέμβασης για βρέφη και νήπια με αναπηρίες και τις οικογένειές τους.
3. Να διασφαλίσει ότι εκπαιδευτικοί και γονείς διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία για να βελτιώσουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για τα παιδιά με αναπηρίες, υποστηρίζοντας δραστηριότητες βελτίωσης του συστήματος· τη συντονισμένη έρευνα και την προετοιμασία του προσωπικού· τη συντονισμένη τεχνική βοήθεια, διάδοση και υποστήριξη· και την τεχνολογική ανάπτυξη και τις υπηρεσίες πολυμέσων.
4. Να αξιολογήσει και να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών εκπαίδευσης των παιδιών με αναπηρίες (PL 108-466, Sec. 601 [d]).

Βασικές αρχές της IDEA

Η πλειονότητα των κανόνων και των ρυθμίσεων της IDEA συμπυκνώνονται σε έξι βασικές αρχές, οι περισσότερες από τις οποίες έχουν παραμείνει κατά βάση αμετάβλητες από το 1975.

ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ Τα σχολεία πρέπει να εκπαιδεύουν όλα τα παιδιά με αναπηρίες και κανένα δεν πρέπει να αποκλείεται από τη δωρεάν δημόσια εκπαίδευση, ανεξαρτήτως της φύσης ή της σοβαρότητας της αναπηρίας. Το προαπαιτούμενο της παροχής ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης σε όλους τους μαθητές με αναπηρίες είναι απόλυτο μεταξύ των ηλικιών 6 έως 17 ετών. Αν μια πολιτεία παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε παιδιά χωρίς αναπηρίες που είναι 3 έως 5 ετών και 18 έως 21 ετών, πρέπει επίσης να εκπαιδεύει όλα τα παιδιά με αναπηρίες που ανήκουν σε αυτές τις ηλικιακές ομάδες. Η εκπαιδευτική υπηρεσία κάθε πολιτείας πρέπει να εντοπίζει, να αναγνωρίζει και να αξιολογεί όλα αυτά τα παιδιά, ή τα παιδιά για τα οποία υπάρχει υπόνοια αναπηριών, από τη γέννηση έως την ηλικία των 21 ετών. Αυτό το συστατικό στοιχείο της IDEA ονομάζεται *σύστημα εντοπισμού παιδιών*.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ Τα σχολεία πρέπει να χρησιμοποιούν αμερόληπτες, πολυπαραγοντικές μεθόδους αξιολόγησης για να καθορίσουν αν ένα παιδί έχει κάποια αναπηρία και, αν έχει, κατά πόσο χρειάζεται ειδικά σχεδιασμένη διδασκαλία για να ωφεληθεί από την εκπαίδευση. Οι διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης δεν πρέπει να κάνουν διακρίσεις ως προς τη φυλή, την κουλτούρα ή τη μητρική γλώσσα. Όλα τα τεστ πρέπει να χορηγούνται στη μητρική γλώσσα του παιδιού και οι αποφάσεις εντοπισμού και εκπαιδευτικής τοποθέτησης δεν πρέπει να λαμβάνονται με βάση τη βαθμολογία σε ένα και μόνο τεστ.

Χρησιμοποιήστε πολλαπλές πηγές πληροφορίας για να διαμορφώσετε μια ολοκληρωμένη άποψη για τις δυνατότητες και τις ανάγκες του μαθητή.

ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Όλα τα παιδιά με αναπηρίες, ανεξαρτήτως του είδους ή της σοβαρότητας της αναπηρίας τους, πρέπει να λαμβάνουν δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση. Αυτή η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται με έξοδα του κράτους – δηλαδή, να μην επιβαρύνεται οικονομικά η οικογένεια του παιδιού. Ένα **εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης** πρέπει να αναπτύσσεται και να σχεδιάζεται για να ικανοποιηθούν οι μοναδικές ανάγκες κάθε μαθητή με αναπηρία. Το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης (περιγράφεται λεπτομερώς στο Κεφάλαιο 2) προσδιορίζει το τρέχον επίπεδο επίδοσης του παιδιού, καθορίζει μετρήσιμους ετήσιους στόχους και περιγράφει τη συγκεκριμένη ειδική αγωγή και τις συναφείς υπηρεσίες που θα παρασχεθούν προκειμένου να βοηθηθεί για να επιτύχει αυτούς τους στόχους και να ωφεληθεί από την εκπαίδευση. Βλ. *Διδασκαλία & Μάθηση*, «Αρχικά, θέστε έναν στόχο».

Ενίστε, η φοίτηση των παιδιών με αναπηρίες στα σχολεία της γειτονιάς τους ή η ωφέλεια από εκπαιδευτικές δραστηριότητες εμποδίζονται από συνθήκες που δεν επιτρέπουν την πρόσβαση ή τη συμμετοχή τους. Ένα παιδί που χρησιμοποιεί, για παράδειγμα, αναπηρικό αμαξίδιο, ενδέχεται να χρειάζεται ένα ειδικά εξοπλισμένο σχολικό λεωφορείο. Ένα παιδί με ειδικές ανάγκες υγείας μπορεί να χρειάζεται να λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή πολλές φορές στη διάρκεια της ημέρας. Ένα παιδί με ορθοπαιδικό πρόβλημα μπορεί να χρειάζεται φυσικοθεραπεία για να διατηρήσει επαρκή δύναμη και ευελιξία στα χέρια και τα πόδια. Η IDEA απαιτεί από τα σχολεία να παρέχουν συναφείς υπηρεσίες και υποστηρικτική τεχνολογία, τις οποίες μπορεί να χρειαστεί ένα παιδί με αναπηρία για να έχει πρόσβαση στην ειδική αγωγή και να ωφεληθεί από αυτή.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΜΑΘΗΣΗ

Αρχικά, θέστε έναν στόχο

Γιατί είναι σημαντικοί οι μαθησιακοί στόχοι; Η ειδική αγωγή είναι στοχοκατευθυνόμενη διδασκαλία. Οι αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι δεν θα έχουν θετικό αποτέλεσμα αν δεν εστιάζονται σε μαθησιακούς στόχους που έχουν οριστεί με σαφήνεια. Ο κωμικός Steve Martin, σε ένα σκετς που ονόμασε «Πώς να γίνετε Εκατομμυριούχοι», είπε: «Πρώτον, πάρτε ένα εκατομμύριο δολάρια!». Πώς να διδάξετε ένα στοχοκατευθυνόμενο μάθημα; Αρχικά, θέστε έναν στόχο. Όπως ακριβώς δεν μπορείτε να γίνετε εκατομμυριούχος χωρίς ένα εκατομμύριο δολάρια, έτσι δεν μπορείτε να διδάξετε ένα στοχοκατευθυνόμενο μάθημα χωρίς να έχετε έναν στόχο. Ευτυχώς, η καλή μαθησιακή στοχοθεσία είναι πολύ πιο εύκολη από την εύρεση ενός εκατομμυρίου δολαρίων.

Πώς καταγράφεται ένας μετρήσιμος μαθησιακός στόχος; Οι μαθησιακοί στόχοι προσδιορίζουν δεξιότητες ή γνώση ύλης που οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να επιδείξουν ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας. Οι μαθησιακοί στόχοι περιλαμβάνουν τρία μέρη: μια παρατηρήσιμη και μετρήσιμη συμπεριφορά, τις συνθήκες υπό τις οποίες θα εκδηλωθεί αυτή η συμπεριφορά, και τα κριτήρια επίδοσης για κατάκτηση/άρτια εκμάθηση.

Προσδιορίστε και προτεραιοποιήστε μακροπρόθεσμους
και βραχυπρόθεσμους μαθησιακούς στόχους.

Συμπεριφορά Οι μαθησιακοί στόχοι περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δηλώσεις για το τι θα κάνει ο μαθητής – παρατηρήσιμες και μετρήσιμες συμπεριφορές, όπως η έκφωνη ανάγνωση λέξεων, η γραφή μιας παραγράφου, και η δήλωση της διεύθυνσης κατοικίας. Φράσεις όπως *θα ξέρει πώς*, *θα κατανοεί* και *θα επιδεικνύει γνώση* για δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στους στόχους, καθώς δεν προσδιορίζουν συγκεκριμένες δράσεις.

ΜΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΜΕΤΡΗΣΙΜΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΙΜΕΣ
Απόλαυση της λογοτεχνίας	Έκφωνη ανάγνωση
Κατανόηση της ιστορίας	Κατασκευή χρονοδιαγράμματος
Ανεξαρτητοποίηση	Ένδυση
Σεβασμός των αρχών	Συζήτηση με ενήλικες χωρίς να χρησιμοποιεί υβριστικές φράσεις
Βελτίωση, αίσθηση, γνώση	Υπόδειξη, ζωγραφική, αναγνώριση, γραφή κ.ά.

Πηγή: Προσαρμοσμένο από Bateman & Herr (2019).

Συνθήκες Ένας στόχος πρέπει επίσης να δηλώνει τις συγκεκριμένες συνθήκες που πρέπει να ισχύουν όταν η συμπεριφορά εκδηλώνεται. Όταν οι εκπαιδευτικοί έχουν αποσαφηνίσει αυτές τις συνθήκες, έχουν μια εικόνα για το πώς ακριβώς θα αξιολογήσουν την κατάκτηση του στόχου από τους μαθητές. Στις συνθήκες μπορεί να περιλαμβάνονται οι ακόλουθες: «Όταν του δίνεται ένα απόσπασμα κειμένου 250 λέξεων επιπέδου Δ' δημοτικού...» «Όταν του δίνεται ένα φύλλο εργασιών με 10 γωνίες μεταξύ 0° και 180° και ένα μοιρογνωμόνιο...» «Όταν του δίνεται ένα εικονογραφημένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και οδηγίες για να ξεκινήσει την πρώτη δραστηριότητα...».

Κριτήρια Κατάκτησης/Άρτιας Εκμάθησης Πόσο καλά πρέπει ο μαθητής να εκδηλώνει τη συμπεριφορά για να θεωρείται ότι έχει κατακτήσει τον στόχο; Όταν επιλέγουν κριτήρια κατάκτησης, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την παραγωγικότητα, την ακρίβεια, τον ρυθμό ή την ταχύτητα, τη διάρκεια και την αντοχή. Στα παραδείγματα δηλώσεων προερχόμενα από κριτήρια κατάκτησης περιλαμβάνονται τα εξής: «...να διαβάζει σωστά 150 λέξεις σε ένα λεπτό χωρίς να κάνει περισσότερα από πέντε λάθη» «...να γράφει μία παράγραφο με τουλάχιστον πέντε ολοκληρωμένες προτάσεις εντός του θέματος, στις οποίες να περιλαμβάνονται μία πρόταση θέματος, τρεις υποστηρικτικές προτάσεις με λεπτομέρειες και μία συμπερασματική πρόταση» «...να μετρά κάθε γωνία με ακρίβεια 100%».

Τα κριτήρια κατάκτησης στόχων πρέπει να είναι φιλόδοξα (αλλά εφικτά) και συνεπή με αυτά του αναλυτικού προγράμματος της γενικής εκπαίδευσης, τους στόχους του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης και τα δεδομένα ελέγχου της προόδου. Πρέπει επίσης να έχουν νόημα και να είναι κατάλληλα για τη συμπεριφορά. Για παράδειγμα, παρότι ένα ποσοστό ακρίβειας της τάξεως του 90% μπορεί να ακούγεται καλό, θα ήταν απολύτως μη ικανοποιητικό, αν η προς εκμάθηση δεξιότητα αφορούσε το να διασχίσει ο μαθητής πολυσύχναστους δρόμους ή να χρησιμοποιήσει ένα πριόνι!

Τα είδη των συναφών υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στις ρυθμίσεις της IDEA παρουσιάζονται παρακάτω, στον Πίνακα 1.2

Πίνακας 1.2 Είδη και ορισμοί των συναφών υπηρεσιών που μπορεί να χρειαστούν οι μαθητές με αναπηρίες προκειμένου να ωφεληθούν από την ειδική αγωγή

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ IDEA
Ακοολογία	(1) Εντοπισμός των παιδιών με απώλεια ακοής. (2) Καθορισμός του εύρους, της φύσης και του βαθμού της ακοής, συμπεριλαμβανομένης παραπομπής για ιατρική ή άλλη επαγγελματική φροντίδα για την αποκατάσταση της ακοής. (3) Μέριμνα για δραστηριότητες αποκατάστασης, όπως ακουστική εκπαίδευση, χειλεοανάγνωση, αξιολόγηση ακοής και διατήρηση ομιλίας. (4) Ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης της απώλειας ακοής. (5) Συμβουλευτική και καθοδήγηση των παιδιών, των γονέων και των εκπαιδευτικών αναφορικά με την απώλεια ακοής. (6) Καθορισμός της ανάγκης του παιδιού για ομαδική και εξατομικευμένη ακουστική ενίσχυση, επιλογή και τοποθέτηση κατάλληλου ακουστικού βοηθήματος και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ακουστικής ενίσχυσης.
Υπηρεσίες Συμβουλευτικής	Υπηρεσίες που παρέχονται από καταρτισμένους κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, συμβούλους καθοδήγησης ή άλλο καταρτισμένο προσωπικό.
Έγκαιρος Εντοπισμός και Αξιολόγηση	Εφαρμογή ενός επίσημου σχεδίου για τον εντοπισμό μιας αναπηρίας όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα στη ζωή ενός παιδιού.
Υπηρεσίες Διερμηνείας	(1) Τα ακόλουθα, όταν χρησιμοποιούνται για παιδιά με ολική ή μερική απώλεια ακοής: Υπηρεσίες προφορικής διερμηνείας, υπηρεσίες μεταγραφής κωδικοποιημένης γλώσσας, υπηρεσίες μεταγραφής νοηματικής γλώσσας και διερμηνείας, και υπηρεσίες απομαγνητοφώνησης, όπως μετάφραση σε πραγματικό χρόνο για την πρόσβαση στην επικοινωνία (communication access real time translation – CART), C-Print και TypeWell· και (2) ειδικές υπηρεσίες διερμηνείας για παιδιά με τύφλωση-κώφωση.
Ιατρικές Υπηρεσίες	Υπηρεσίες που παρέχονται από ιατρό με άδεια άσκησης επαγγέλματος για διάγνωση ή σκοπούς αξιολόγησης, προκειμένου να καθοριστεί ιατρικώς η αναπηρία του παιδιού, η οποία οδηγεί στην ανάγκη του για ειδική αγωγή και συναφείς υπηρεσίες.
Εργοθεραπεία	(1) Υπηρεσίες που παρέχονται από έναν καταρτισμένο εργοθεραπευτή· και (2) περιλαμβάνουν: (α) βελτίωση, ανάπτυξη ή αποκατάσταση λειτουργιών που επιβαρύνθηκαν ή διακόπηκαν λόγω ασθένειας, τραυματισμού ή αποστείρωσης· (β) βελτίωση της ικανότητας επιτέλεσης έργων για αυτόνομη λειτουργία, αν οι λειτουργίες έχουν επιβαρυνθεί ή εξαλειφθεί· και (γ) πρόληψη, μέσω έγκαιρης παρέμβασης, της αρχικής ή της περαιτέρω βλάβης ή της απώλειας της λειτουργίας.
Υπηρεσίες Προσανατολισμού και Κινητικότητας	Υπηρεσίες που παρέχονται σε παιδιά με τύφλωση ή χαμηλή όραση, από καταρτισμένο προσωπικό, προκειμένου οι συγκεκριμένοι μαθητές να διευκολυνθούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων συστηματικού προσανατολισμού και ασφαλούς μετακίνησης στο περιβάλλον του σχολείου, του σπιτιού και της κοινότητας.
Συμβουλευτική και Εκπαίδευση Γονέων	(1) Υποστήριξη των γονέων για να κατανοήσουν τις ειδικές ανάγκες του παιδιού τους. (2) Πληροφόρηση των γονέων για την ανάπτυξη του παιδιού. (3) Υποστήριξη των γονέων προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να συμβάλουν στην εφαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης ή του εξατομικευμένου πλάνου οικογενειακών υπηρεσιών.
Φυσικοθεραπεία	Υπηρεσίες που παρέχονται από έναν καταρτισμένο φυσικοθεραπευτή.
Ψυχολογικές Υπηρεσίες	(1) Χορήγηση ψυχολογικών και εκπαιδευτικών εργαλείων και υλοποίηση άλλων διαδικασιών αξιολόγησης. (2) Ερμηνεία αποτελεσμάτων αξιολόγησης. (3) Λήψη και ερμηνεία πληροφοριών για τη συμπεριφορά του παιδιού και τις συνθήκες που σχετίζονται με τη μάθηση. (4) Διαβούλευση με άλλα μέλη του προσωπικού για τον σχεδιασμό των σχολικών προγραμμάτων που θα ικανοποιούν τις ειδικές ανάγκες των παιδιών, όπως αυτές καθορίζονται από τα ψυχολογικά τεστ, τις συνεντεύξεις και τις αξιολογήσεις της συμπεριφοράς. (5) Σχεδιασμός και διαχείριση ενός προγράμματος ψυχολογικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής συμβουλευτικής για παιδιά και γονείς. (6) Υποστήριξη της διαμόρφωσης θετικών συμπεριφορικών στρατηγικών παρέμβασης.

(συνέχεια)

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ IDEA
Αναψυχή	(1) Αξιολόγηση της λειτουργικότητας του ελεύθερου χρόνου. (2) Υπηρεσίες θεραπευτικής ψυχαγωγίας. (3) Προγράμματα ψυχαγωγίας στα σχολεία και στις κοινοτικές υπηρεσίες. (4) Εκπαίδευση για την οργάνωση του ελεύθερου χρόνου.
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Αποκατάστασης	Υπηρεσίες που παρέχονται από καταρτισμένο προσωπικό σε ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες και εστιάζουν συγκεκριμένα στην επαγγελματική ανάπτυξη, την προετοιμασία για την εργασιακή απασχόληση, την επίτευξη της ανεξαρτησίας και την ενσωμάτωση στον χώρο εργασίας και στην κοινότητα.
Σχολικές Υπηρεσίες Υγείας και Υπηρεσίες Σχολικού Νοσηλευτή	Υπηρεσίες υγείας σχεδιασμένες να διευκολύνουν ένα παιδί με αναπηρία να λάβει δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση όπως περιγράφεται στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής του. Οι σχολικές υπηρεσίες υγείας παρέχονται είτε από έναν καταρτισμένο σχολικό νοσηλευτή είτε από κάποιο άλλο καταρτισμένο άτομο.
Υπηρεσίες Κοινωνικής Εργασίας στα Σχολεία	(1) Σύσταση του κοινωνικού ή αναπτυξιακού ιστορικού ενός παιδιού με αναπηρία. (2) Ομαδική και ατομική συμβουλευτική με το παιδί και την οικογένεια. (3) Συνεργασία με τους γονείς και άλλα πρόσωπα για τα προβλήματα στη ζωή του παιδιού (σπίτι, σχολείο και κοινότητα) που επηρεάζουν την προσαρμογή του στο σχολείο. (4) Αξιοποίηση των σχολικών και κοινοτικών πόρων προκειμένου να μπορέσει το παιδί να μάθει όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά. (5) Υποστήριξη για την ανάπτυξη θετικών συμπεριφορικών στρατηγικών παρέμβασης.
Υπηρεσίες Λογοθεραπείας	(1) Εντοπισμός παιδιών με προβλήματα λόγου και ομιλίας. (2) Διάγνωση και εκτίμηση συγκεκριμένων προβλημάτων λόγου και ομιλίας. (3) Παραπομπή για ιατρική ή άλλη επαγγελματική φροντίδα που είναι απαραίτητη για την αποκατάσταση των προβλημάτων λόγου και ομιλίας. (4) Μέριμνα για υπηρεσίες λόγου και ομιλίας για την αποκατάσταση και πρόληψη των προβλημάτων επικοινωνίας. (5) Συμβουλευτική και καθοδήγηση των γονέων, των παιδιών και των εκπαιδευτικών σε σχέση με τα προβλήματα λόγου και ομιλίας.
Μετακίνηση	(1) Μετακίνηση προς και από το σχολείο και μεταξύ σχολείων. (2) Μετακίνηση εντός και μεταξύ των σχολικών κτιρίων. (3) Εξειδικευμένος εξοπλισμός (όπως ειδικά ή προσαρμοσμένα λεωφορεία, ανελκυστήρες και ράμπες), αν αυτός απαιτείται για τη μετακίνηση ενός παιδιού με αναπηρία.
Εξάιρεση	(1) Οι συναφείς υπηρεσίες δεν περιλαμβάνουν μια ιατρική συσκευή που τοποθετείται χειρουργικά, τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας της (π.χ. χαρτογράφηση), τη συντήρηση ή την αντικατάστασή της. (2) Τίποτα από την παράγραφο (1) αυτής της ενότητας – (i) δεν περιορίζει το δικαίωμα ενός παιδιού με μια χειρουργικά τοποθετημένη συσκευή (π.χ. κοχλιακό εμφύτευμα) να λάβει συναφείς υπηρεσίες που καθορίζονται από την ομάδα του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης ως αναγκαίες προκειμένου να έχει δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση· (ii) δεν περιορίζει την ευθύνη μιας δημόσιας υπηρεσίας να ελέγξει και να συντηρήσει κατάλληλα τις ιατρικές συσκευές που απαιτούνται για την υγεία και την ασφάλεια του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της αναπνοής, της όρασης ή της επιτέλεσης άλλων σωματικών λειτουργιών, κατά τη μεταφορά του προς και από το σχολείο· ή (iii) δεν εμποδίζει τον τακτικό έλεγχο ενός εξωτερικού εξαρτήματος μιας χειρουργικά τοποθετημένης συσκευής, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι λειτουργεί σωστά.

Πηγή: IDEA Regulations, 34 Code of Federal Regulations (CFR) 300.34- Authority: 20 USC §1401 (26).

ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Η IDEA απαιτεί (α) τα σχολεία να εκπαιδεύουν μαθητές με αναπηρίες μαζί με τα παιδιά χωρίς αναπηρίες στον μέγιστο δυνατό βαθμό, και (β) οι μαθητές με αναπηρίες να μεταφέρονται σε ξεχωριστά πλαίσια μόνο όταν η φύση ή η σοβαρότητα των αναπηριών τους είναι τέτοια που δεν μπορούν να ωφεληθούν από τη διδασκαλία σε μια τάξη γενικής εκπαίδευσης με συμπληρωματικά βοηθήματα και υπηρεσίες. Η IDEA δημιουργεί μια προϋπόθεση υπέρ της ένταξης στην τυπική τάξη, απαιτώντας από το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης ενός μαθητή να αιτιολογεί γιατί δεν θα φοιτά με τους συνομηλίκους του χωρίς αναπηρίες σε αυτή, και δεν θα συμμετέχει στις εξωσχολικές και σε άλλες μη ακαδημαϊκές δραστηριότητες (π.χ. γεύμα, διάλειμμα, μετακινήσεις, χοροί). Για να διασφαλιστεί ότι κάθε μαθητής με αναπηρία εκπαιδεύεται στο λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον που είναι κατάλληλο για τις ανάγκες του, οι σχολικές περι-

φέρειες πρέπει να παρέχουν ένα συνεχές εναλλακτικών τοποθετήσεων και εναλλακτικών υπηρεσιών (π.χ. τάξη γενικής εκπαίδευσης με συμβουλευτική, τμήμα ένταξης, ειδική τάξη, ειδικά σχολεία). (Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται λεπτομερώς το λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον και το συνεχές των υπηρεσιών.)

ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ Τα σχολεία πρέπει να ακολουθούν ένα εκτεταμένο σύνολο διαδικασιών για να διασφαλίσουν και να προστατέψουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των παιδιών με αναπηρίες και των γονέων τους. Η γονική συναίνεση πρέπει να λαμβάνεται για την αρχική αλλά και για όλες τις μεταγενέστερες αξιολογήσεις και αποφάσεις εκπαιδευτικής τοποθέτησης. Τα σχολεία πρέπει να τηρούν το απόρρητο όλων των αρχείων που αφορούν ένα παιδί με αναπηρία και να έχουν τα συγκεκριμένα αρχεία διαθέσιμα για τους γονείς. Όταν οι γονείς διαφωνούν με τα αποτελέσματα μιας αξιολόγησης που πραγματοποίησε το σχολείο, μπορούν να λάβουν μια ανεξάρτητη αξιολόγηση, το κόστος της οποίας καλύπτεται από το κράτος. Όταν το σχολείο και οι γονείς διαφωνούν σχετικά με την αναγνώριση, την αξιολόγηση, την τοποθέτηση ή τη μέριμνα για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση και συναφείς υπηρεσίες για το παιδί, τότε οι γονείς μπορούν να ζητήσουν *ακροαματική διαδικασία*. Πριν από αυτή, οι πολίτες οφείλουν επίσης να τους προσφέρουν μια ευκαιρία να επιλύσουν το ζήτημα μέσω της διαμεσολάβησης ενός τρίτου μέρους.

ΓΟΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ Τα σχολεία πρέπει να συνεργάζονται με τους γονείς και τους μαθητές με αναπηρίες στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων ειδικής αγωγής και των συναφών υπηρεσιών. Οι πληροφορίες και οι επιθυμίες των γονέων (και των μαθητών, όταν αυτό κρίνεται κατάλληλο) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των στόχων του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης, των αναγκών για συναφείς υπηρεσίες και των αποφάσεων τοποθέτησης σε κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Συνεργαστείτε με τις οικογένειες για να υποστηρίξετε
τη μάθηση του παιδιού και να εξασφαλίσετε τις αναγκαίες υπηρεσίες.

Άλλες πρόνοιες της IDEA

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ Παρατηρώντας ότι οι υπηρεσίες έγκαιρης παρέμβασης για βρέφη και νήπια με αναπηρίες από τη γέννηση έως την ηλικία των 2 ετών ήταν σπάνιες ή ανύπαρκτες σε πολλές πολιτείες, το Κογκρέσο συμπεριέλαβε μέριμνες στις Τροπολογίες του Νόμου για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Μειονεξίες του 1986 (PL 99-457) για να διευρύνει τις υπηρεσίες. Με αφετηρία το σχολικό έτος 1990-1991, ο PL 99-457 απαιτούσε από κάθε πολιτεία να εξυπηρετεί πλήρως όλα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναπηρίες, ηλικίας 3 έως 5 ετών – δηλαδή, να παρέχει την ίδια φροντίδα και τις ίδιες υπηρεσίες που ήταν διαθέσιμες στα παιδιά σχολικής ηλικίας.

ΕΓΚΑΙΡΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑ Ο PL 99-457 περιλάμβανε ένα πρόγραμμα επιχορήγησης για να ενθαρρύνει τις πολιτείες να παρέχουν υπηρεσίες έγκαιρης παρέμβασης σε βρέφη και νήπια με αναπηρίες, καθώς και στις οικογένειές τους. Τα παιδιά που δικαιούνταν υπηρεσίες ήταν ηλικίας έως 2 ετών και χρειάζονταν υπηρεσίες έγκαιρης παρέμβασης, λόγω αναπτυξιακής καθυστέρησης ή διαγνωσμένων ιατρικών προβλημάτων που ήταν πιθανό να οδηγήσουν σε αναπτυξιακή καθυστέρηση. Αντί να ορίζει ειδικές υπηρεσίες για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, η IDEA ενθαρρύνει κάθε πολιτεία να αναπτύξει και να εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο, συντονισμένο, πολυεπιστημονικό, διυπηρεσιακό πρόγραμμα υπηρεσιών έγκαιρης παρέμβασης για βρέφη και νήπια με αναπηρίες και τις οικογένειές τους. Η ενθάρρυνση έχει τη μορφή ενός σταδιακά αυξανόμενου ποσού ομοσπονδιακών κονδυλίων που χορηγούνται στις πολιτείες, οι οποίες εντοπίζουν και παρέχουν

υπηρεσίες σε όλα τα βρέφη και νήπια με αναπηρίες. Διάφοροι φορείς παροχής εκπαιδευτικών και ανθρωπιστικών υπηρεσιών σε κάθε πολιτεία συνεργάζονται για να προσφέρουν φροντίδα, όπως ιατρική και εκπαιδευτική αξιολόγηση, φυσικοθεραπεία, παρέμβαση σε επίπεδο λόγου και ομιλίας, καθώς και συμβουλευτική και εκπαίδευση γονέων. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες έγκαιρης παρέμβασης υπαγορεύονται και εφαρμόζονται σύμφωνα με το **εξατομικευμένο πλάνο οικογενειακών υπηρεσιών** που συντάσσεται από μια διεπιστημονική ομάδα, στην οποία συμμετέχουν οι γονείς του παιδιού (βλ. Κεφάλαιο 14).

Συνεργαστείτε με επαγγελματίες για να αυξήσετε την επιτυχία του μαθητή.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ Η IDEA απαιτεί από τις ομάδες του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης να εξετάσουν κατά πόσο η υποστηρικτική τεχνολογία είναι απαραίτητη προκειμένου ένα παιδί να λάβει τη δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση. Ο νόμος ορίζει την **υποστηρικτική τεχνολογία** ως «κάθε αντικείμενο, εξοπλισμό ή σύστημα προϊόντων το οποίο έχει αποκτηθεί μέσω εμπορικής συναλλαγής, έχει τροποποιηθεί ή προσαρμοστεί στον πελάτη και χρησιμοποιείται με σκοπό να αυξήσει, να διατηρήσει ή να βελτιώσει τις λειτουργικές ικανότητες ενός παιδιού με αναπηρία» (20 USC 1401, Sec. 602[1]). Η υποστηρικτική τεχνολογία περιλαμβάνει συσκευές και υπηρεσίες, όπως συσκευές επαυξημένης και εναλλακτικής επικοινωνίας (Κεφάλαιο 8), βοηθήματα για χαμηλή όραση (Κεφάλαιο 10), εξοπλισμός στήριξης (Κεφάλαιο 11) και προσαρμοσμένα παιχνίδια (Κεφάλαιο 14).

Χρησιμοποιήστε υποστηρικτικές και διδακτικές τεχνολογίες.

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ Η έννοια του καθολικού σχεδιασμού έχει τις ρίζες της στην αρχιτεκτονική, με τον σχεδιασμό και την κατασκευή φυσικών περιβαλλόντων χωρίς εμπόδια (π.χ. εγκατάσταση ράμπας και σχεδιασμός τομών στα πεζοδρόμια για χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου). Η IDEA 2004 ορίζει τον **καθολικό σχεδιασμό** σύμφωνα με τον Νόμο για την Υποστηρικτική Τεχνολογία ως «μία έννοια ή φιλοσοφία για τον σχεδιασμό και την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών χρήσιμων σε άτομα με το μεγαλύτερο δυνατό εύρος λειτουργικών ικανοτήτων, που περιλαμβάνουν προϊόντα και υπηρεσίες άμεσα προσβάσιμα (χωρίς να απαιτείται υποστηρικτική τεχνολογία) και προϊόντα και υπηρεσίες διαλειτουργικά με τις υποστηρικτικές τεχνολογίες» (Sec. 3[19]).

Η βασική ιδέα του **καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση** είναι ότι η ακαδημαϊκή ύλη και οι μαθησιακές τεχνολογίες πρέπει εξ αρχής να σχεδιάζονται έτσι ώστε να είναι αρκετά ευέλικτες για να εξυπηρετούν τις μαθησιακές ανάγκες ενός μεγάλου εύρους ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες. Ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση, ο οποίος εφαρμόζεται στο αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδασκαλία, βασίζεται σε τρεις αρχές: (α) **πολλαπλά μέσα αναπαράστασης** για να παρέχει στους μαθητές εναλλακτικούς τρόπους προκειμένου να κατακτήσουν πληροφορίες και γνώση (π.χ. παρουσίαση της ύλης με διαφορετικούς τρόπους, όπως έντυπη μορφή, έντυπο με ακουστικές εικόνες, προσβάσιμες ιστοσελίδες)· (β) **πολλαπλά μέσα δράσης και έκφρασης** για να παρέχει στους μαθητές εναλλακτικούς τρόπους να δείξουν όσα γνωρίζουν (π.χ. προφορικός λόγος, γραπτός λόγος και χρήση διακοπών που λειτουργούν με τη φωνή)· και (γ) **πολλαπλά μέσα εμπλοκής** για να αξιοποιήσει τα ενδιαφέροντα των μαθητών, να παρέχει κατάλληλες προκλήσεις και να αυξήσει την κινητοποίηση (Center for Applied Special Technology, 2020).

Ηλεκτρονικό κείμενο Pearson
| Παράδειγμα Βίντεο 1.2

Πώς η υποστηρικτική τεχνολογία σας βοηθά σε καθημερινή βάση;

<https://www.youtube.com/watch?v=DB9pKkZoJDc>

Νομικές προκλήσεις της IDEA

Παρότι η IDEA οδήγησε σε δραματική αύξηση του αριθμού των μαθητών που λάμβαναν υπηρεσίες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης καθώς και σε μεγαλύτερη αναγνώριση των νομικών δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες και των οικογενειών τους, προκάλεσε επίσης πληθώρα διαφωνιών ως προς την εκπαίδευση των συγκεκριμένων μαθητών. Γονείς και άλλοι συνήγοροι έχουν συμμετάσχει σε χιλιάδες ακροαματικές διαδικασίες και εκατοντάδες δικαστικές υποθέσεις, οι οποίες θέτουν τους γονείς και τα σχολεία σε αντιπαράθεση και, επιπλέον, είναι δαπανηρές και χρονοβόρες.

Είναι δύσκολο να προβούμε σε γενικεύσεις για το πώς τα δικαστήρια έχουν επιλύσει τις διάφορες νομικές προκλήσεις με βάση την IDEA. Οι ομοσπονδιακοί νόμοι και ρυθμίσεις χρησιμοποιούν επανειλημμένα αυτούς τους όρους· αλλά κατά την άποψη πολλών γονέων, εκπαιδευτικών, δικαστών και δικηγόρων, βασικοί πυλώνες του νόμου, όπως η δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση και το λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον δεν ορίζονται με επαρκή σαφήνεια. Συνεπώς, τα ερωτήματα σχετικά με το τι είναι κατάλληλο και λιγότερο περιοριστικό για ένα παιδί και το κατά πόσο μια δημόσια σχολική περιφέρεια θα πρέπει να υποχρεωθεί να παρέχει συγκεκριμένο τύπο προγράμματος ή υπηρεσίας συχνά πρέπει να απαντώνται από τα δικαστήρια, βάσει των στοιχείων που παρουσιάζονται. Ορισμένα από τα βασικά ζητήματα για τα οποία έχουν αποφανθεί είναι το διευρυμένο σχολικό έτος, η δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση και οι συναφείς υπηρεσίες, οι πειθαρχικές διαδικασίες και το θεμελιώδες δικαίωμα στην εκπαίδευση για τους μαθητές με τις πιο σοβαρές αναπηρίες.

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ Τα περισσότερα δημόσια σχολεία λειτουργούν περίπου 180 ημέρες ανά έτος. Γονείς και συνήγοροι έχουν υποστηρίξει ότι, για ορισμένα παιδιά με αναπηρίες, συγκεκριμένα για εκείνα με σοβαρές και πολλαπλές αναπηρίες, ένα σχολικό έτος τέτοιας έκτασης δεν επαρκεί για να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους. Στην υπόθεση *Armstrong v. Kline* (1979), οι γονείς πέντε μαθητών με σοβαρές αναπηρίες ισχυρίστηκαν ότι τα παιδιά τους έτειναν να παλινδρομούν στη διάρκεια των συνηθισμένων διακοπών του σχολικού έτους και καλούσαν τα σχολεία να παρέχουν διδασκαλία για περισσότερες από 180 ημέρες. Το δικαστήριο συμφώνησε και όρισε ότι τα σχολεία θα πρέπει να επεκτείνουν το σχολικό έτος για τους συγκεκριμένους μαθητές. Ως αποτέλεσμα της εν λόγω και άλλων δικαστικών αποφάσεων, οι ρυθμίσεις της IDEA απαιτούν από τις σχολικές περιφέρειες να παρέχουν υπηρεσίες διευρυμένου σχολικού έτους, αν μια ομάδα εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης αποφασίσει ότι είναι απαραίτητες για έναν μαθητή προκειμένου να λάβει δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση (34 CFR § 300.309).

ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Η μέριμνα της IDEA για συναφείς υπηρεσίες είναι εξαιρετικά αντιφατική, προκαλώντας διαφωνίες για τα είδη των συναφών υπηρεσιών που είναι απαραίτητο και λογικό να προσφέρονται από τα σχολεία, ώστε να παρέχεται η δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση, καθώς και για τις υπηρεσίες που πρέπει να αποτελούν ευθύνη των γονέων. Η πρώτη υπόθεση που βασίστηκε στην IDEA και έφτασε στο Αμερικανικό Ανώτατο Δικαστήριο ήταν του *Συμβουλίου Εκπαίδευσης της Κεντρικής Σχολικής Περιφέρειας Hendrick Hudson κατά Rowley* (*Board of Education of the Hendrick Hudson Central School District v. Rowley* – 1982). Η Amy Rowley ήταν μαθήτρια Δ' δημοτικού που χρειαζόταν ειδική αγωγή και συναφείς υπηρεσίες λόγω απώλειας ακοής.

Πηγή: Katelyn Metzger/Ohio State School for the Blind/Merrill Education

Οι σχολικές περιφέρειες πρέπει να παρέχουν συναφείς υπηρεσίες και υποστηρικτική τεχνολογία –όπως αυτή η συσκευή που μεγεθύνει το έντυπο υλικό– σε μαθητές με αναπηρίες, ώστε να έχουν πρόσβαση και να ωφεληθούν από τη δημόσια εκπαίδευση.

Η σχολική περιφέρεια είχε αρχικά παράσχει στην Amy ένα ακουστικό βοήθημα, λογοθεραπεία, μια εκπαιδευτικό για ιδιαίτερα μαθήματα και μια διερμηνέα νοηματικής γλώσσας. Το σχολείο απέσυρε τις υπηρεσίες που αφορούσαν τη νοηματική γλώσσα, αφού η διερμηνέας ανέφερε ότι η Amy δεν αξιοποιούσε τις υπηρεσίες της. Σύμφωνα με πληροφορίες, η Amy κοιτούσε τη δασκάλα για να διαβάσει τα χείλη της και της ζητούσε να επαναλάβει τις οδηγίες αντί να λαμβάνει τις πληροφορίες από τη διερμηνέα. Οι γονείς της μαθήτριας ισχυρίστηκαν ότι έχανε έως το 50% της διδασκαλίας και συνεπώς δεν της παρέχονταν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση. Η θέση της σχολικής περιφέρειας ήταν ότι η Amy, με τη βοήθεια άλλων ειδικών υπηρεσιών που λάμβανε, περνούσε από τη μία τάξη στην επόμενη χωρίς διερμηνέα. Στην πραγματικότητα, το προσωπικό του σχολείου θεωρούσε ότι ένας διερμηνέας μπορεί να εμποδίζει τις αλληλεπιδράσεις της Amy με τους δασκάλους και τους συμμαθητές της. Επισημάνθηκε, επίσης, ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία θα κόστιζε στη σχολική περιφέρεια περίπου 25.000 δολάρια ανά σχολικό έτος. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η Amy, η οποία σημείωνε ικανοποιητική πρόοδο στο σχολείο χωρίς διερμηνεία, λάμβανε επαρκή εκπαίδευση και η σχολική περιφέρεια δεν ήταν υποχρεωμένη να προσλάβει διερμηνέα πλήρους απασχόλησης.

ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ Η απόφαση *Rowley*, εγκρίνοντας χαμηλά κριτήρια εκπαιδευτικού οφέλους για την ικανοποίηση των απαιτήσεων της δωρεάν κατάλληλης δημόσιας εκπαίδευσης, εξετάστηκε στην απόφαση του Αμερικανικού Ανώτατου Δικαστηρίου για την υπόθεση *Endrew F. κατά της Σχολικής Περιφέρειας της Κομητείας του Douglas (Endrew F. v. Douglas County School District – 2017)*. Ο Endrew F. ήταν μαθητής δημοτικού με αυτισμό και διαταραχή ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ), ο οποίος είχε σοβαρά ακαδημαϊκά και συμπεριφορικά προβλήματα. Όταν φοιτούσε στην Δ' δημοτικού, η πρόοδος του Endrew ανακόπηκε και οι γονείς του τον μετέγραψαν σε ένα ιδιωτικό σχολείο, όπου σημείωσε σημαντική βελτίωση. Όταν επιχείρησαν να τον τοποθετήσουν και πάλι στο δημόσιο σχολείο, η διαμόρφωση του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης από τη σχολική ομάδα δεν βελτιώθηκε. Ως εκ τούτου, οι γονείς του απέρριψαν το εξατο-

μικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης, τοποθέτησαν τον Andrew ξανά στο ιδιωτικό σχολείο και ζήτησαν ακροαματική διαδικασία, προκειμένου να τους επιστραφεί από τη σχολική περιφέρεια το χρηματικό ποσό που είχαν δαπανήσει για τα δίδακτρα του ιδιωτικού σχολείου. Μετά την απόρριψη του αιτήματός τους, η υπόθεσή τους ακολούθησε μια σειρά κατώτερων δικαστηρίων και εφέσεων που αποφάνθηκαν υπέρ της σχολικής περιφέρειας. Εντέλει, η υπόθεση επανεξετάστηκε από το Αμερικανικό Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο απέρριψε το χαμηλότερο κριτήριο εκπαιδευτικού οφέλους που είχε εγκριθεί στην υπόθεση *Rowley* και όρισε το σχολείο να καλύψει τα δίδακτρα και τα δικαστικά έξοδα των γονέων.

Το νέο κριτήριο, το οποίο ορθώς μπορεί να ονομαστεί τεστ *Rowley/Endrew*, εξακολουθεί να περιλαμβάνει τον διαδικαστικό έλεγχο της υπόθεσης *Rowley*: δηλαδή, η σχολική περιφέρεια τήρησε τις διαδικαστικές απαιτήσεις; Ωστόσο, το δεύτερο μέρος του ελέγχου είναι το νέο τεστ *Endrew*: Οργανώθηκε το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης με λογικό τρόπο ώστε να διευκολύνει έναν μαθητή να προοδεύσει κατάλληλα, σύμφωνα με τις καταστάσεις που αντιμετωπίζει; (Yell, 2019b, σ. 57)

ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ Ορισμένες δικαστικές υποθέσεις προέκυψαν από γονείς που διαμαρτυρήθηκαν για την αποβολή ή την απομάκρυνση παιδιών με αναπηρίες. Η υπόθεση *Stuart v. Nappi* (1978), για παράδειγμα, αφορούσε μια μαθήτρια λυκείου, η οποία περνούσε μεγάλο μέρος του χρόνου της περιπλανώμενη στους διαδρόμους, παρότι είχε τοποθετηθεί σε ειδικές τάξεις. Το σχολείο ζήτησε την απομάκρυνσή της για πειθαρχικούς λόγους, καθώς η συμπεριφορά της κρίθηκε ότι διαταράσσει την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου. Το δικαστήριο συμφώνησε με τη μητέρα της μαθήτριας ότι η απομάκρυνση θα στερούσε από την κόρη της τη δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση. Σε άλλες περιπτώσεις, τα δικαστήρια υποστηρίζουν την απομάκρυνση μαθητών με αναπηρίες, αν και εφόσον το σχολείο μπορεί να αποδείξει ότι οι λόγοι της απομάκρυνσης δεν σχετίζονται με την αναπηρία του παιδιού. Ωστόσο, το 1988, το Ανώτατο Δικαστήριο, στην υπόθεση *Honig v. Doe*, αποφάσισε ότι τα σχολεία δεν μπορούσαν να συστήσουν την απομάκρυνση ή αποβολή ενός μαθητή με αναπηρίες για περισσότερες από 10 ημέρες.

Οι τροπολογίες της IDEA το 1997 (PL 105-17) περιλάμβαναν μέριμνες που διευκόλυναν τις σχολικές περιφέρειες να πειθαρχούν τους μαθητές με αναπηρίες με τον ίδιο τρόπο που το έπρατταν για μαθητές χωρίς αναπηρίες, με ορισμένες αξιοσημείωτες εξαιρέσεις. Αν το σχολείο ζητήσει αλλαγή πλαισίου, αποβολή μεγαλύτερη των 10 ημερών ή απομάκρυνση, η ομάδα του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης και άλλο εξειδικευμένο προσωπικό πρέπει να εξετάσει τη σχέση μεταξύ της κακής διαγωγής του μαθητή και της αναπηρίας του. Η εξέταση αυτή ονομάζεται **προσδιορισμός εκδήλωσης συμπεριφοράς** (Katsiyannis & Maag, 2001). Αν η ομάδα αποφασίσει ότι η κακή διαγωγή του μαθητή δεν σχετίζεται με την αναπηρία, τότε μπορούν να ακολουθηθούν οι ίδιες πειθαρχικές διαδικασίες που χρησιμοποιούνται και στους υπόλοιπους μαθητές. Παρ' όλα αυτά, το σχολείο πρέπει να συνεχίσει να παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο εναλλακτικό πλαίσιο.

Η IDEA του 2004 αναθεώρησε τις πειθαρχικές μέριμνες του νόμου, έτσι ώστε υπό ειδικές συνθήκες (π.χ. όταν ο μαθητής έχει στην κατοχή του όπλο, προκαλεί σοβαρό τραυματισμό σε κάποιον εντός του σχολικού περιβάλλοντος), το προσωπικό του σχολείου να έχει την εξουσία να απομακρύνει έναν μαθητή με αναπηρίες σε ένα προσωρινό εναλλακτικό εκπαιδευτικό πλαίσιο για διάστημα έως και 45 σχολικές ημέρες, ανεξάρτητα από το αν η κακή διαγωγή του σχετίζεται με την αναπηρία του ή όχι.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Η υπόθεση *Timothy W. κατά της Σχολικής Περιφέρειας του Rochester* (*Timothy W. v. Rochester School District* – 1989) απείλησε τη φιλοσοφία της μηδενικής απόρριψης της IDEA. Τον Ιούλιο του 1988, ο δικαστής Loughlin του περιφερειακού δικαστηρίου του New Hampshire αποφάνθηκε ότι ένα 13χρονο αγόρι με σοβαρές αναπηρίες και τετραπληγία δεν είχε δικαίωμα πρόσβασης σε εκπαιδευτικές υπηρεσίες, γιατί δεν μπορούσε να ωφεληθεί από την ειδική αγωγή. Ο δικαστής αποφάσισε υπέρ του σχολικού συμβουλίου του *Rochester* που ισχυριζόταν ότι η IDEA δεν είχε στόχο να παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε «όλους τους μαθητές με μειονεξίες». Στην απόφασή του,

ο δικαστής έκρινε ότι ο ομοσπονδιακός νόμος δεν ήταν σαφής σε ό,τι αφορά ένα «σπάνιο παιδί» με σοβαρές αναπηρίες και δήλωσε ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται ειδικές αξιολογήσεις και εξετάσεις για τον καθορισμό των «προϋποθέσεων για εκπαίδευση υπό τον PL 94-142».

Τον Μάιο του 1989, ένα εφετείο ανέτρεψε την απόφαση του κατώτερου δικαστηρίου, καθώς αποφάνθηκε ότι τα δημόσια σχολεία πρέπει να εκπαιδεύουν όλα τα παιδιά με αναπηρίες, ανεξαρτήτως του πόσο θα ωφεληθούν ή της φύσης ή της σοβαρότητας των αναπηριών τους. Η τριμελής επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «τα σχολεία δεν μπορούν να αποφύγουν τις μέριμνες του Νόμου για την Εκπαίδευση Όλων των Παιδιών με Μειονεξίες, επιστρέφοντας σε πρακτικές που ήταν ευρέως διαδεδομένες πριν από την ψήφιση του Νόμου... του μονομερούς αποκλεισμού συγκεκριμένων παιδιών με μειονεξίες από τη δημόσια εκπαίδευση, με την αιτιολογία ότι είναι μη εκπαιδεύσιμα» (U.S. Court of Appeals, 875 F.2d 954 [1st Cir.]).

Συναφής νομοθεσία

ΝΟΜΟΣ JAVITS ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Ο Νόμος του Jacob K. Javits για την Εκπαίδευση των Χαρισματικών και Ταλαντούχων Μαθητών (PL 100-297), ο οποίος ψηφίστηκε το 1988, είναι το μοναδικό ομοσπονδιακό πρόγραμμα που αφορά τις ανάγκες των 3 εκατομμυρίων χαρισματικών και ταλαντούχων μαθητών των ΗΠΑ. Ο συγκεκριμένος νόμος παρέχει ομοσπονδιακή υποστήριξη για προγράμματα παρούσας σε ένα εθνικό ερευνητικό κέντρο για τους χαρισματικούς και ταλαντούχους μαθητές, ανταγωνιστικές επιχορηγήσεις για την ανάπτυξη και την επέκταση μοντέλων εξυπηρέτησης μαθητών που υποεκπροσωπούνται στα προγράμματα για τους χαρισματικούς και ταλαντούχους, καθώς και ανταγωνιστικές επιχορηγήσεις για την ενίσχυση του αναλυτικού προγράμματος και άλλων προγραμμάτων της εκπαίδευσης αυτών των μαθητών. Παρότι ο σκοπός του Νόμου Javits είναι αξιέπαινος, είναι «χρόνια υποχρηματοδοτούμενος» (CEC, 2015).

ΑΡΘΡΟ 504 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1973 Ένας άλλος σημαντικός νόμος που επεκτείνει τα πολιτικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες είναι το Άρθρο 504 του Νόμου περί Αποκατάστασης του 1973, το οποίο ορίζει ότι «κανένα, κατά τα άλλα ικανό, άτομο με μειονεξίες δεν πρέπει... αποκλειστικά λόγω της μειονεξίας του, να αποκλειστεί από τη συμμετοχή, να του αρνηθούν τα οφέλη ή να υφίσταται διακρίσεις σε οποιοδήποτε πρόγραμμα ή δραστηριότητα που λαμβάνει ομοσπονδιακή οικονομική βοήθεια» (Sec. 504, 29 USC § 794[a]). Ο συγκεκριμένος νόμος, διατυπωμένος σχεδόν πανομοιότυπα με τον Νόμο περί Πολιτικών Δικαιωμάτων του 1964 (που απαγορεύει τη διάκριση λόγω φυλής, χρώματος ή εθνικής καταγωγής), διεύρυνε τις ευκαιρίες για παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες στην εκπαίδευση, την απασχόληση και σε διάφορα άλλα πλαίσια. Απαιτεί την παροχή «βοηθημάτων για μαθητές με βλάβες σε επίπεδο αισθητηριακών δεξιοτήτων, καθώς και δεξιοτήτων των χεριών και της ομιλίας» – για παράδειγμα, αναγνώστες για μαθητές που είναι τυφλοί και άτομα που θα βοηθούν τους μαθητές με σωματικές αναπηρίες να μετακινούνται από ένα μέρος σε ένα άλλο. Η απαίτηση αυτή δεν σημαίνει ότι τα σχολεία, τα κολλέγια/πανεπιστήμια και οι εργοδότες θα πρέπει να έχουν ανά πάσα στιγμή διαθέσιμα αυτά τα βοηθήματα· σημαίνει απλώς ότι κανένα άτομο με αναπηρίες δεν μπορεί να αποκλειστεί από ένα πρόγραμμα λόγω έλλειψης της κατάλληλης υποστήριξης.

Το Άρθρο 504 δεν είναι ένα ομοσπονδιακό πρόγραμμα επιχορήγησης· σε αντίθεση με την IDEA, δεν παρέχει ομοσπονδιακά κονδύλια για να βοηθήσει άτομα με αναπηρίες. Αντιθέτως, «επιβάλλει την υποχρέωση σε κάθε λήπτη ομοσπονδιακής χρηματοδότησης να μην κάνει διακρίσεις εις βάρος ατόμων με μειονεξίες» (Johnson, 1986, σ. 8). Βεβαίως, στους «λήπτες» περιλαμβάνονται οι δημόσιες σχολικές περιφέρειες, οι οποίες πρακτικά στο σύνολό τους λαμβάνουν ομοσπονδιακή υποστήριξη. Τα περισσότερα κολλέγια και πανεπιστήμια έχουν επίσης επηρεαστεί· πολλοί φοιτητές σε ιδιωτικά ιδρύματα λαμβάνουν ομοσπονδιακή οικονομική βοήθεια. Το Γραφείο των Πολιτικών Δικαιωμάτων (Office of Civil Rights) διεξάγει περιοδικούς ελέγχους συμμόρφωσης και ενεργεί επί καταγγελιών, όταν γονείς, άτομα με αναπηρίες ή άλλοι υποστηρίζουν ότι μια σχολική περιφέρεια παραβιάζει το Άρθρο 504.

Η αρχιτεκτονική προσβασιμότητα για μαθητές, εκπαιδευτικούς και άλλα άτομα με σωματικά και αισθητηριακά προβλήματα αποτελεί ένα σημαντικό γνώρισμα του Άρθρου 504· ωστόσο, ο νόμος δεν απαιτεί περιβάλλοντα πλήρως ελεύθερα από εμπόδια. Η έμφαση δίνεται στην προσβασιμότητα στα προγράμματα και όχι στη φυσική τροποποίηση όλων των υφιστάμενων δομών. Αν, για παράδειγμα, ένα μάθημα χημείας είναι απαραίτητο σε ένα πρόγραμμα προ-ιατρικών σπουδών, τότε ένα κολλέγιο θα πρέπει να καταστήσει αυτό το πρόγραμμα προσβάσιμο σε έναν φοιτητή με σωματικές αναπηρίες, μεταφέροντας το μάθημα σε μια αίθουσα που είναι προσβάσιμη. Αντίστοιχα με την IDEA, το Άρθρο 504 προβλέπει τη χωρίς διακρίσεις τοποθέτηση στο «πιο συμπεριληπτικό κατάλληλο πλαίσιο» και έχει λειτουργήσει ως βάση για πολλές δικαστικές υποθέσεις αναφορικά με φερόμενες διακρίσεις κατά τόμων με αναπηρίες, ειδικά σε σχέση με το δικαίωμά τους για απασχόληση. Για μια συζήτηση όσων πρέπει να γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί για το Άρθρο 504, βλ. O'Connor et al. (2016).

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ Ο Νόμος για τους Αμερικανούς με Αναπηρίες (Americans with Disabilities Act – ADA) ψηφίστηκε το 1990 και τροποποιήθηκε το 2008. Έχοντας ως υπόδειγμα το Άρθρο 504 του Νόμου περί Αποκατάστασης του 1973, ο ADA επεκτείνει την προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στον ιδιωτικό τομέα απασχόλησης, στις δημόσιες υπηρεσίες, στις μετακινήσεις και τις τηλεπικοινωνίες. Ένα άτομο με αναπηρία ορίζεται στον ADA ως ένα άτομο το οποίο: (α) έχει μια σωματική ή ψυχική βλάβη που περιορίζει σημαντικά μία ή περισσότερες βασικές δραστηριότητες της ζωής του (π.χ. αυτοφροντίδα, επικοινωνία, εργασία)· (β) έχει ιστορικό μιας τέτοιας βλάβης (π.χ. ένα άτομο που δεν πάσχει πλέον από καρδιακό νόσημα, αλλά υφίσταται διάκριση λόγω του συγκεκριμένου ιστορικού)· ή (γ) θεωρείται ότι έχει μια τέτοια βλάβη (π.χ. ένα άτομο με σημαντική δυσμορφία στο πρόσωπο λόγω εγκαύματος, το οποίο δεν αντιμετωπίζει περιορισμούς σε καμία βασική δραστηριότητα της ζωής, αλλά υφίσταται διάκριση). Οι κύριες μέριμνες του ADA αφορούν τέσσερις βασικούς τομείς:

- *Απασχόληση.* Εργοδότες με 15 ή περισσότερους εργαζόμενους δεν επιτρέπεται να κάνουν διάκριση κατά ενός καταρτισμένου ατόμου με αναπηρία στη διαδικασία πρόσληψης ή σε ευκαιρίες για προαγωγή. Οι εργοδότες πρέπει να προβαίνουν σε εύλογες προσαρμογές που θα επιτρέπουν σε ένα άτομο με αναπηρία να εκτελεί τις βασικές εργασιακές λειτουργίες. Ο εργοδότης πρέπει να κάνει λογικές προσαρμογές στις εργασιακές απαιτήσεις ή συνθήκες, εφόσον δεν προκαλούν «αδικαιολόγητη ταλαιπωρία» ή δαπάνη.
- *Δημόσιοι φορείς (συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων μέσων μεταφοράς).* Οι ρυθμίσεις του ADA αναφέρουν λεπτομερώς τα προαπαιτούμενα για την προσβασιμότητα των δημόσιων συγκοινωνιών στα άτομα με αναπηρίες. Τα νέα οχήματα που αγοράζονται από τις αρχές δημόσιας συγκοινωνίας πρέπει να είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρίες. Όλες οι υπεραστικές και προαστιακές σιδηροδρομικές υπηρεσίες πρέπει να είναι προσβάσιμες και λειτουργικές.
- *Δημόσιες προσαρμογές/διευκολύνσεις και εμπορικές εγκαταστάσεις.* Επιχειρήσεις ανοιχτές στο κοινό, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, σουπερμάρκετ, καθώς επίσης πάρκα και εγκαταστάσεις αναψυχής, δεν πρέπει να κάνουν διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες. Τα νέα κτίρια πρέπει να είναι προσβάσιμα και οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις πρέπει να απομακρύνουν τα εμπόδια, αν κάτι τέτοιο είναι «άμεσα εφικτό». Ο νόμος αναγνωρίζει ότι αυτό που μπορεί να είναι άμεσα εφικτό για μια μεγάλη εταιρεία, ενδέχεται να μην είναι για μια μικρή, τοπική επιχείρηση.
- *Τηλεπικοινωνίες.* Οι εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών στο ευρύ κοινό πρέπει να παρέχουν και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιακής αναμετάδοσης σε καταναλωτές με αναπηρίες, κυρίως σε όσους έχουν κώφωση ή βαρνοκώα, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα. Στις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιακής αναμετάδοσης, οι βοηθοί επικοινωνίας μεταφράζουν μεταξύ των λέξεων στη νοηματική ή των δακτυλογραφημένων λέξεων ενός καταναλωτή και των προφορικών λέξεων των άλλων.

ΝΟΜΟΣ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗΣ ΠΕΤΥΧΑΙΝΕΙ Ο Νόμος Κάθε Μαθητής Πετυχαίνει (Every Student Succeeds Act – ESSA· PL 114-95), που ψηφίστηκε κατά την προεδρία Obama το 2015, αναθεώρησε τον Νόμο για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που είχε θεσπιστεί το 1965, ως μέρος της καταπολέμησης της φτώχειας του προέδρου Lyndon Johnson. Στις βασικές μέριμνες του νόμου αυτού που επηρεάζουν την ειδική αγωγή και εκπαίδευση περιλαμβάνονται οι ακόλουθες (National Council on Disability, 2018a):

Κριτήρια. Ο Νόμος Κάθε Μαθητής Πετυχαίνει ορίζει ότι τα σχολεία πρέπει να εφαρμόζουν «απαιτητικά» κριτήρια ύλης στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Οι πολιτείες επιτρέπεται να αναπτύξουν εναλλακτικές εξετάσεις για μαθητές με αναπηρίες, αλλά αυτές πρέπει να ευθυγραμμίζονται με την απαιτητική ακαδημαϊκή ύλη, να διευκολύνουν την πρόσβαση στο αναλυτικό πρόγραμμα της γενικής εκπαίδευσης και να «αντανακλούν την επαγγελματική κρίση των υψηλότερων δυνατών κριτηρίων» (National Council on Disability, 2018a, σ. 19). Επιπλέον, τα πολιτειακά κριτήρια πρέπει να προετοιμάζουν όλους τους μαθητές για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή για ανταγωνιστική απασχόληση.

Πειθαρχικές πρακτικές. Ο Νόμος Κάθε Μαθητής Πετυχαίνει απαιτεί από τις πολιτείες να εξηγήσουν πώς θα βελτιώσουν το σχολικό τους περιβάλλον, περιγράφοντας: (α) πώς θα μειώσουν τον εκφοβισμό και την παρενόχληση· (β) πώς θα αποφύγουν την απομάκρυνση μαθητών από την τάξη ως μια μορφή πειθαρχίας· και (γ) πώς θα αποφύγουν τη χρήση αρνητικών συμπεριφορικών συνεπειών, όπως η απομόνωση και ο περιορισμός.

Επαγγελματική μάθηση. Ο Νόμος Κάθε Μαθητής Πετυχαίνει απαιτεί από τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής να κατέχουν τουλάχιστον πανεπιστημιακό πτυχίο και πλήρη πολιτειακή πιστοποίηση ως εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής. Τα σχολεία δεν πρέπει να παρακάμπουν τις απαιτήσεις αδειοδότησης ειδικής αγωγής ακόμη και αν πρόκειται για έκτακτη περίπτωση ή για σύντομο ή προσωρινό χρονικό διάστημα.

Στον Πίνακα 1.3 συνοψίζεται η ομοσπονδιακή νομοθεσία που αφορά την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

Πίνακας 1.3 Ομοσπονδιακή νομοθεσία που αφορά την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες

ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
1958	Νόμος για την Παιδεία Εθνικής Άμυνας (National Defense Education Act, PL 85-926)	Παρείχε χρηματοδότηση για την κατάρτιση επαγγελματιών, προκειμένου να εκπαιδεύσουν εκπαιδευτικούς παιδιών με νοητικές αναπηρίες.
1961	Νόμος για την Ειδική Αγωγή (Special Education Act, PL 87-276)	Παρείχε χρηματοδότηση για την κατάρτιση επαγγελματιών, προκειμένου να εκπαιδεύσουν εκπαιδευτικούς παιδιών με κώφωση.
1963	Νόμος για την Κατασκευή της Μονάδας και του Κοινοτικού Κέντρου για τη Νοητική Καθυστέρηση (Mental Retardation Facility and Community Center Construction Act, PL 88-164)	Εκτεταμένη υποστήριξη που δόθηκε από τον PL 85-926 για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών παιδιών με άλλες αναπηρίες.
1965	Νόμος για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Elementary and Secondary Education Act, PL 89-313)	Παρείχε κονδύλια στις πολιτείες και τις τοπικές περιφέρειες για την ανάπτυξη προγραμμάτων για παιδιά με αναπηρίες και οικονομική ανεπάρκεια.
1966	Τροπολογία του Τίτλου I του Νόμου για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Amendment to Title I of the Elementary and Secondary Education Act, PL 89-313)	Παρείχε χρηματοδότηση για κρατικά υποστηριζόμενα προγράμματα σε ιδρύματα και σε άλλα πλαίσια για παιδιά με αναπηρίες.
1966	Τροπολογίες του Νόμου για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Amendments to Elementary and Secondary Education Act, PL 89-750)	Δημιουργήθηκε το ομοσπονδιακό Γραφείο Εκπαίδευσης των Ατόμων με Μειονεξίες (σημερινό Γραφείο Ειδικής Αγωγής).

(συνέχεια)

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
1968	Νόμος για την Έγκαιρη Υποστήριξη των Παιδιών με Αναπηρίες (Handicapped Children's Early Assistance Act, PL 90-538)	Ιδρύθηκε το «δίκτυο πρώτης ευκαιρίας» για πειραματικά προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναπηρίες.
1969	Τροπολογίες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Άλλες Εκπαιδευτικές Τροπολογίες (Elementary, Secondary and Other Educational Amendments, PL 91-230)	Διατυπώθηκε ο ορισμός των μαθησιακών δυσκολιών και χρηματοδοτήθηκαν προγράμματα κρατικού επιπέδου για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες.
1970	Τροπολογίες για την Εκπαίδευση του 1970 (Education Amendments of 1970, PL 92-318)	Δόθηκε εντολή για μια μελέτη για τα χαρισματικά παιδιά που οδήγησε στην Έκθεση Marland (Marland Report, 1972), την οποία πολλές πολιτείες χρησιμοποίησαν ως βάση για τη διαμόρφωση προγραμμάτων για χαριστικούς και ταλαντούχους μαθητές.
1973	Άρθρο 504 του Νόμου περί Αποκατάστασης (Section 504 of the Rehabilitation Act, PL 93-112)	Δηλώθηκε ότι ένα άτομο δεν μπορεί να εξαιρεθεί από ένα πρόγραμμα ή μια δραστηριότητα που λαμβάνει ομοσπονδιακή χρηματοδότηση, αποκλειστικά και μόνο λόγω αναπηρίας.
1974	Εκπαιδευτικές Τροπολογίες (Education Amendments, PL 93-380)	Επεκτάθηκε προηγούμενη νομοθεσία· δόθηκαν κονδύλια σε πολιτείες και τοπικές περιφέρειες για προγράμματα για τους χαριστικούς και ταλαντούχους μαθητές για πρώτη φορά· προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες και των γονέων τους σε σχέση με τις αποφάσεις εκπαιδευτικής τοποθέτησης.
1975	Νόμος για την Υποστήριξη στις Αναπτυξιακές Αναπηρίες και Διακήρυξη των Δικαιωμάτων (Developmental Disabilities Assistance and Bill of Rights Act, PL 94-103)	Επιβεβαίωσε τα δικαιώματα των πολιτών με νοητικές αναπηρίες και ανέφερε τους τομείς στους οποίους πρέπει να παρασχεθούν υπηρεσίες.
1975	Νόμος για την Εκπαίδευση Όλων των Παιδιών με Αναπηρίες (Education for All Handicapped Children Act – EAHCA) (PL 94-142)	Εντολή για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση όλων των παιδιών με αναπηρίες ηλικίας 6-21 ετών· προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες και των γονέων τους στη λήψη εκπαιδευτικών αποφάσεων· απαίτηση για την ανάπτυξη ενός εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης για κάθε παιδί με αναπηρία· δήλωση ότι οι μαθητές με αναπηρίες πρέπει να λαμβάνουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον.
1978	Νόμος για την Εκπαίδευση των Χαριστικών και Ταλαντούχων Παιδιών (Gifted and Talented Children's Education Act of 1978, PL 95-561)	Παροχή χρηματοδότησης για προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης, έρευνα και άλλα σχέδια που αποσκοπούν στην ικανοποίηση των αναγκών των χαριστικών και ταλαντούχων μαθητών.
1983	Τροπολογίες του Νόμου για την Εκπαίδευση των Παιδιών με Αναπηρίες (Amendments to the Education of the Handicapped Act, PL 98-199)	Ζητήθηκε από τις πολιτείες να συλλέξουν δεδομένα για τον αριθμό των νέων με αναπηρίες που εξέρχονται από τα συστήματά τους και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά τη μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή· έδωσε κίνητρα στις πολιτείες να παρέχουν υπηρεσίες σε βρέφη και παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναπηρίες.
1984	Νόμοι για την Υποστήριξη στις Αναπτυξιακές Αναπηρίες και Διακήρυξη των Δικαιωμάτων (Developmental Disabilities Assistance and Bill of Rights Act, PL 94-103)	Εντολή για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχετικών με την εργασιακή απασχόληση για νέους με αναπηρίες.
1986	Νόμος για την Προστασία των Παιδιών με Αναπηρίες (Handicapped Children's Protection Act, PL 99-372)	Έδωσε την άδεια για επιστροφή των αμοιβών των δικηγόρων στους γονείς που δικαιώνονταν σε μια ακροαματική διαδικασία ή δικαστική υπόθεση για να εξασφαλίσουν κατάλληλη εκπαίδευση για το παιδί τους.
1986	Τροπολογίες του Νόμου για την Εκπαίδευση των Παιδιών με Αναπηρίες του 1986 (Education for the Handicapped Act Amendments of 1986, PL 99-457)	Απαιτήθηκε από τις πολιτείες να παρέχουν δωρεάν κατάλληλη εκπαίδευση σε όλα τα παιδιά ηλικίας 3 έως 5 ετών με αναπηρίες που είχαν δικαίωμα να αιτηθούν ομοσπονδιακής προσχολικής χρηματοδότησης· περιλάμβανε κίνητρα επικορηγήσεων για να ενθαρρύνει τις πολιτείες να αναπτύξουν ολοκληρωμένες διεπιστημονικές υπηρεσίες για βρέφη και νήπια (έως 2 ετών) και τις οικογένειές τους.

(συνέχεια)

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
1986	Τροπολογίες του Νόμου περί Αποκατάστασης (Rehabilitation Act Amendment, PL 99-506)	Ορισμός ρυθμίσεων για την ανάπτυξη προγραμμάτων υποστηριζόμενης απασχόλησης για ενήλικες με αναπηρίες.
1988	Νόμος του Jacob K. Javits για την Εκπαίδευση των Χαρισματικών και Ταλαντούχων Μαθητών (Jacob K. Javits Gifted and Talented Students Education Act, PL 100-297)	Παροχή ομοσπονδιακής χρηματοδότησης για την υποστήριξη της έρευνας, της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και της ανάπτυξης προγραμμάτων για την εκπαίδευση των χαρισματικών και ταλαντούχων μαθητών.
1988	Νόμος για την Τεχνολογική Υποστήριξη των Ατόμων με Αναπηρίες του 1988 (Technology-Related Assistance for Individuals with Disabilities Act of 1988, PL 100-407)	Δημιουργία κρατικών προγραμμάτων τεχνολογικής υποστήριξης για άτομα με αναπηρίες όλων των ηλικιών.
1990	Νόμος για τους Αμερικανούς με Αναπηρίες (Americans with Disabilities Act, PL 101-336)	Παρέχει προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων έναντι των διακρίσεων, για πολίτες με αναπηρίες, στον ιδιωτικό τομέα απασχόλησης· παρέχει πρόσβαση σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, τα δημόσια καταλύματα, τα μεταφορικά μέσα και τις τηλεπικοινωνίες.
1990	Τροπολογίες του Νόμου για Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες του 1990 (Individuals with Disabilities Education Act – IDEA, Amendments of 1990, PL 101-476)	Μετονομασία Νόμου για την Εκπαίδευση Όλων των Παιδιών με Αναπηρίες· προσθήκη του αυτισμού και της τραυματικής εγκεφαλικής βλάβης ως νέων κατηγοριών αναπηρίας· απαιτήθηκε όλα τα εξατομικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης να περιλαμβάνουν μια δήλωση για τις απαραίτητες υπηρεσίες μετάβασης μέχρι την ηλικία των 16 ετών· επέκταση του ορισμού των συναφών υπηρεσιών για να συμπεριλάβει τη συμβουλευτική αποκατάσταση και τις υπηρεσίες κοινωνικής εργασίας.
1994	Νόμος Στόχοι 2000: Εκπαιδέστε την Αμερική (Goals 2000: Educate America Act, PL 103-227)	Παροχή ομοσπονδιακής χρηματοδότησης για την ανάπτυξη και την εφαρμογή εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων προκειμένου να επιτευχθούν οκτώ εθνικοί εκπαιδευτικοί στόχοι έως το έτος 2000.
1997	Νόμος για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες του 1997 (Individuals with Disabilities Education Act – IDEA of 1997, PL 105-17)	Προσθήκη πολλών σημαντικών μεριμνών, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής ενός εκπαιδευτικού γενικής αγωγής στην ομάδα του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης· οι μαθητές με αναπηρίες πρέπει να έχουν πρόσβαση στο αναλυτικό πρόγραμμα της γενικής αγωγής· το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης πρέπει να αφορά σχέδια θετικής συμπεριφορικής υποστήριξης όταν αυτό κρίνεται κατάλληλο· οι μαθητές με αναπηρίες πρέπει να περιλαμβάνονται σε κρατικά και περιφερειακά προγράμματα εξετάσεων· αν ένα σχολείο πρέπει να πειθαρχήσει έναν μαθητή με αναπηρίες μέσω της αλλαγής πλαισίου, της αποβολής ή της απομάκρυνσης για περισσότερες από 10 ημέρες, τότε η ομάδα του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης πρέπει να προβεί σε έναν «προσδιορισμό εκδήλωσης της συμπεριφοράς».
2001	Νόμος Κανένα Παιδί Δεν Μένει Πίσω (Επανεγκρίση του Νόμου για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) (No Child Left Behind Act of 2001, Reauthorization of the Elementary and Secondary Education Act, PL 107-110)	Οι σχολικές περιφέρειες αναμένεται να σημειώνουν επαρκή επίδοση πρόοδο, να εξασφαλίζουν ότι όλα τα παιδιά διδάσκονται από εκπαιδευτικούς με «υψηλή κατάρτιση» και να χρησιμοποιούν μεθόδους αναλυτικού προγράμματος και διδακτικές μεθόδους τεκμηριωμένες από αυστηρή επιστημονική έρευνα· τα σχολεία που δεν σημειώνουν επαρκή ετήσια πρόοδο αρχικά δέχονται υποστήριξη και στη συνέχεια υπόκεινται σε διορθωτική δράση και τελικά αναδόμηση.

(συνέχεια)

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
2004	Βελτιωτικός Νόμος για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες του 2004 (Individuals with Disabilities Education Improvement Act of 2004, PL 108-446)	Διατήρηση των βασικών συστατικών στοιχείων και των αρχών της IDEA· στις βασικές αλλαγές περιλαμβάνονται ορόσημα και βραχύχρονοι στόχοι που απαιτούνται μόνο στα εξατομικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης των μαθητών που συμμετέχουν σε εναλλακτικές εξετάσεις, οι οποίες σχετίζονται με εναλλακτικά κριτήρια επίδοσης· πιλοτικό πρόγραμμα για πολυετές εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης· η «ανταπόκριση στην παρέμβαση» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διάγνωση των μαθησιακών δυσκολιών· ορισμός του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής με «υψηλή κατάρτιση»· υπό ειδικές συνθήκες (π.χ. όταν φέρνει όπλο στο σχολείο) ένας μαθητής με αναπηρίες μπορεί να απομακρυνθεί από το σχολείο σε ένα ενδιάμεσο πλαίσιο έως και για 45 σχολικές ημέρες, είτε η επιλήψιμη διαγωγή σχετιζόταν με την αναπηρία του παιδιού είτε όχι.
2015	Νόμος Κάθε Παιδί Πετυχαίνει (Every Student Succeeds Act, PL 114-95)	Ορίζονται απαιτητικά ακαδημαϊκά κριτήρια για όλους τους μαθητές· κατάλληλες διευκολύνσεις για αξιολογήσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποστηρικτικής τεχνολογίας· βελτιωμένα σχολικά περιβάλλοντα μέσω της μείωσης του εκφοβισμού και των αρνητικών πειθαρχικών πρακτικών· και ότι οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής έχουν άδεια άσκησης του επαγγέλματος.

Τι είναι η ειδική αγωγή;

Μαθησιακό αποτέλεσμα 1.4 Να ορίζετε καθέναν από τους τρεις τύπους παρέμβασης –προληπτική, διορθωτική και αντισταθμιστική– και να δίνετε ένα σχετικό παράδειγμα.

Η ειδική αγωγή είναι ένα σύνθετο εγχείρημα που μπορεί να οριστεί και να αξιολογηθεί από πολλές διαφορετικές οπτικές. Για παράδειγμα, μπορεί ενδεχομένως να θεωρηθεί ένα νομοθετικά κατευθυνόμενο εγχείρημα, του οποίου οι επαγγελματίες ενδιαφέρονται για ζητήματα όπως οι τυπικές νομικές διαδικασίες και η ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης βάσει της IDEA. Από μια κοινωνικο-πολιτική οπτική, η ειδική αγωγή μπορεί να θεωρηθεί προϊόν του κινήματος των πολιτικών δικαιωμάτων και έκφραση των μεταβαλλόμενων στάσεων της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με αναπηρίες. Καθεμία από αυτές τις οπτικές έχει κάποια εγκυρότητα, ενώ έχει παίξει και εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στον ορισμό της ειδικής αγωγής, καθώς και στην πρακτική της. Ωστόσο, καμία από αυτές δεν αποκαλύπτει τον θεμελιώδη σκοπό της ειδικής αγωγής ως *παρέμβασης βασισμένης στη διδασκαλία*.

Η ειδική αγωγή ως παρέμβαση

Η ειδική αγωγή είναι, πρωτίτως, σκόπιμη παρέμβαση σχεδιασμένη να προλαμβάνει, να περιορίζει και/ή να εξαλείφει τα εμπόδια που μπορεί να παρακωλύουν τη μάθηση και την πλήρη και ενεργητική συμμετοχή ενός παιδιού με αναπηρίες στο σχολείο και στην κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί της ειδικής αγωγής χρησιμοποιούν τρεις βασικούς τύπους παρέμβασης: την προληπτική, τη διορθωτική και την αντισταθμιστική.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής σχεδιάζουν μια προληπτική παρέμβαση προκειμένου να εμποδίσουν την εξέλιξη ενός πιθανού ή μικρού προβλήματος σε αναπηρία. Η πρόληψη μπορεί να υλοποιηθεί σε τρία επίπεδα:

- Η **πρωτογενής πρόληψη** έχει σκοπό να μειώσει τον αριθμό των νέων περιπτώσεων (**τη συχνότητα εμφάνισης νέων περιστατικών**) μιας αναπηρίας· αφορά προσπάθειες εξάλειψης ή αντιστάθμισης παραγόντων κινδύνου, ώστε ένα παιδί να μην αποκτήσει ποτέ αναπηρία. Οι εκ-

παιδευτικοί δρουν σε επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης για όλους τους μαθητές που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από το πρόβλημα-στόχο. Για παράδειγμα, σε ένα σχολικό πρόγραμμα με στόχο την πρόληψη των διαταραχών συμπεριφοράς, η πρωτογενής πρόληψη θα αφορούσε συστήματα υποστήριξης της θετικής συμπεριφοράς σε επίπεδο εγκαταστάσεων και τάξης για όλους τους μαθητές (Simonsen & Sugai, 2019).

- **Η δευτερογενής πρόληψη** απευθύνεται σε άτομα που έχουν ήδη εκτεθεί σε παράγοντες επικινδυνότητας και αποσκοπεί στην εξάλειψη ή την αντιστάθμιση των συνεπειών των παραγόντων αυτών. Η δευτερογενής πρόληψη διαταραχών συμπεριφοράς σε επίπεδο σχολείου θα περιλάμβανε ένα πρόγραμμα εξειδικευμένων παρεμβάσεων για τους μαθητές στους οποίους εντοπίζονται πρώιμες ενδείξεις προβλημάτων συμπεριφοράς.
- **Η τριτογενής πρόληψη** αφορά άτομα με αναπηρία και στοχεύει στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων μιας συγκεκριμένης κατάστασης ή αναπηρίας. Για παράδειγμα, θα παρέχονταν εντατικές παρεμβάσεις σε μαθητές με διαγνωσμένες συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές.

Οι προσπάθειες πρόληψης είναι πιο ελπιδοφόρες όταν ξεκινούν όσο το δυνατόν νωρίτερα – σε πολλές περιπτώσεις, ακόμα και πριν από τη γέννηση. Σε επόμενα κεφάλαια περιγράφονται κάποιες από τις πολλά υποσχόμενες μεθόδους για την πρόληψη και ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των αναπηριών. Δυστυχώς, τα ευρέως διαδεδομένα προγράμματα πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης είναι σπάνια και μάλλον θα χρειαστούν δεκαετίες μέχρι να μειωθεί σημαντικά η συχνότητα εμφάνισης και ο επιπολασμός των περισσότερων αναπηριών.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Επιχειρεί να εξαλείψει συγκεκριμένες συνέπειες μιας αναπηρίας. Ο όρος *διόρθωση (remediation)* είναι κυρίως ένας εκπαιδευτικός όρος· οι φορείς κοινωνικών υπηρεσιών χρησιμοποιούν πιο συχνά τον όρο *αποκατάσταση (rehabilitation)*. Και οι δύο, ωστόσο, έχουν έναν κοινό σκοπό: να διδάξουν στο άτομο με αναπηρίες δεξιότητες για ανεξάρτητη και αποτελεσματική λειτουργικότητα. Στο σχολείο, αυτές οι δεξιότητες μπορεί να είναι ακαδημαϊκές (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική), κοινωνικές (έναρξη και διατήρηση μιας συζήτησης), αυτοφροντίδας (σίτιση, ένδυση, χρήση τουαλέτας χωρίς βοήθεια), ή επαγγελματικές (δεξιότητες σταδιοδρομίας με στόχο την προετοιμασία των μαθητών για την αγορά εργασίας). Η θεμελιώδης υπόθεση αυτής της παρέμβασης είναι ότι ένα άτομο με αναπηρία χρειάζεται ειδική εκπαίδευση για να λειτουργήσει επιτυχώς σε τυπικά πλαίσια.

ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Η αντισταθμιστική παρέμβαση αφορά τη διδασκαλία μιας εναλλακτικής δεξιότητας που επιτρέπει σε ένα άτομο να εμπλέκεται σε μια δραστηριότητα ή να επιτελεί ένα έργο παρά την αναπηρία. Το να διδάξουμε τους μαθητές να χρησιμοποιούν βοηθητικές συσκευές ή να τους παρέχουμε ειδική εκπαίδευση στον προσανατολισμό και την κινητικότητα είναι παραδείγματα αντισταθμιστικής παρέμβασης. Παρότι η διορθωτική διδασκαλία μπορεί να βοηθήσει ένα παιδί με εγκεφαλική παράλυση να μάθει να χρησιμοποιεί τα χέρια του για κάποια έργα, μια αντισταθμιστική προσέγγιση είναι απαραίτητη για να μάθει να χρησιμοποιεί ένα ραβδάκι που στερεώνεται στο κεφάλι και έναν «οδηγό» που έχει τοποθετηθεί πάνω στο πληκτρολόγιο ενός υπολογιστή για να αντισταθμίσει τον περιορισμένο έλεγχο των λεπτών κινήσεων.

Η ειδική αγωγή ως διδασκαλία

Μαθησιακό αποτέλεσμα 1.5 Να περιγράφετε τις καθοριστικές διαστάσεις της ειδικής αγωγής και να αναγνωρίζετε τις διαφορές προκλήσεις σε αυτό το πεδίο.

Τελικά, η ειδική αγωγή αφορά περισσότερο απ' όλα τη *διδασκαλία*. Το ίδιο όμως μπορούμε να ισχυριστούμε και για την εκπαίδευση στο σύνολό της. Τι το *ειδικό* έχει, λοιπόν, η ειδική αγωγή; Ένας τρόπος για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα είναι να εξετάσουμε την ειδική αγωγή σε σχέση με το ποιος, τι, πώς και πού της διδασκαλίας.

ΠΟΙΟΣ Μια διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών, που συνεργάζονται με τους γονείς και τις οικογένειες, φέρει τη βασική ευθύνη να βοηθήσει τα παιδιά με ειδικές ανάγκες να μάθουν. Οι εκπαιδευτικοί παρέχουν τη διδασκαλία που αποτελεί τον πυρήνα του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης κάθε παιδιού. Σε αυτούς περιλαμβάνονται τόσο οι εκπαιδευτικοί της γενικής όσο και της ειδικής εκπαίδευσης – εκπαιδευτικοί «με ειδική πιστοποίηση που είναι ειδικά καταρτισμένοι για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (Zigmond, 2007, σ. 151). Μαζί με τους εκπαιδευτικούς της ειδικής και της γενικής εκπαίδευσης εργάζονται και πολλοί άλλοι επαγγελματίες (π.χ. σχολικοί ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, φυσικοθεραπευτές, σύμβουλοι), καθώς και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό (π.χ. βοηθός εκπαιδευτικός τάξης), οι οποίοι συμβάλλουν στην παροχή εκπαιδευτικών και συναφών υπηρεσιών που χρειάζονται τα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Ηλεκτρονικό κείμενο Pearson
| Παράδειγμα Βίντεο 1.3

Η εκπαιδευτικός Danielle Kovach και οι συνάδελφοί της εξηγούν πώς το πρόγραμμά τους Café Kids στηρίζει τους στόχους του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης αναφορικά με τις κοινωνικές δεξιότητες, τον λόγο και την ομιλία, καθώς και τις δεξιότητες της καθημερινής ζωής.

<https://youtu.be/fnRKp6ybSmg>

ΤΙ Η ειδική αγωγή διαφοροποιείται κάποιες φορές από τη γενική εκπαίδευση ως προς το αναλυτικό της πρόγραμμα – δηλαδή, ως προς το *τι* διδάσκεται. Παρότι όλοι οι μαθητές με αναπηρίες χρειάζονται πρόσβαση και υποστήριξη για να κατακτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερες δεξιότητες του τυπικού αναλυτικού προγράμματος, για κάποιους μαθητές της ειδικής αγωγής οι στόχοι του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης δεν υπάρχουν στα Κοινά Βασικά Πολιτειακά Κριτήρια (Common Core State Standards) ή στον οδηγό του αναλυτικού προγράμματος της σχολικής περιφέρειας. Κάποια παιδιά χρειάζονται εντατική, συστηματική διδασκαλία για να μάθουν δεξιότητες τις οποίες τα περισσότερα κατακτούν χωρίς διδασκαλία.

Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής χρησιμοποιούν συχνά τον όρο **λειτουργικό αναλυτικό πρόγραμμα** για να περιγράψουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται ορισμένοι μαθητές με αναπηρία προκειμένου να κατακτήσουν το μέγιστο δυνατό επίπεδο επιτυχίας και ανεξαρτησίας στο σχολείο, στο σπίτι, στην κοινότητα και στο εργασιακό πλαίσιο. Για παράδειγμα, δεξιότητες όπως η ένδυση, η χρήση τουαλέτας, η πραγματοποίηση αγορών και η προετοιμασία ενός σνακ αποτελούν ένα εξαιρετικά σημαντικό στοιχείο της ειδικής αγωγής πολλών μαθητών με σοβαρές αναπηρίες. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, κάποια παιδιά διδάσκονται συγκεκριμένες δεξιότητες, όπως η ανάγνωση του κώδικα Μπράιγ ή η χρήση μιας συσκευής εξόδου φωνής, ώστε να αντισταθμίσουν ή να περιορίσουν τις επιπτώσεις μιας αναπηρίας.

Προσαρμόστε τα έργα και την ύλη του αναλυτικού προγράμματος σε συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους.

ΠΩΣ Η ειδική αγωγή διαφέρει, επίσης, από τη γενική εκπαίδευση λόγω της χρήσης εξειδικευμένων ή προσαρμοσμένων υλικών και μεθόδων. Αυτή η διαφορά είναι εμφανής όταν παρατηρείτε έναν εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής να χρησιμοποιεί νοηματική γλώσσα με κωφούς μαθητές. Όταν τον παρακολουθείτε να αποσύρει σταδιακά και συστηματικά τη λεκτική και σωματική καθοδήγηση, καθώς βοηθά έναν μαθητή να μάθει να εκτελεί τα βήματα ενός έργου, ίσως θεωρήσετε λιγότερο εμφανή τη διαφοροποιητική φύση της διδασκαλίας της ειδικής αγωγής· δεν είναι, ωστόσο, λιγότερο εξειδικευμένη.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΜΑΘΗΣΗ

Είναι καλό να έχεις γρήγορο ρυθμό! Οι δραστηριότητες καλλιέργειας της ευχέρειας προωθούν την επίδοση των μαθητών

Τι είναι η ευχέρεια και γιατί είναι σημαντική; Η **ευχέρεια** είναι ο συνδυασμός ακρίβειας και ταχύτητας που χαρακτηρίζει την επαρκή επίδοση. Παρότι η ακρίβεια, συνήθως με τη μορφή του ποσοστού των ορθών απαντήσεων, χρησιμοποιείται συχνά για την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, η ευχέρεια δίνει μια πιο πλήρη εικόνα. Μολονότι δύο μαθητές μπορεί να συμπληρώσουν ένα φύλλο με προβλήματα μαθηματικών με ακρίβεια 100%, ο μαθητής που τελειώνει σε 2 λεπτά είναι πιο επιδέξιος από εκείνον που χρειάζεται 7 λεπτά. Ένα άτομο με ευχέρεια επιτελεί μια δεξιότητα αυτόματα και χωρίς δισταγμούς, σαν να είναι δεύτερη φύση του.

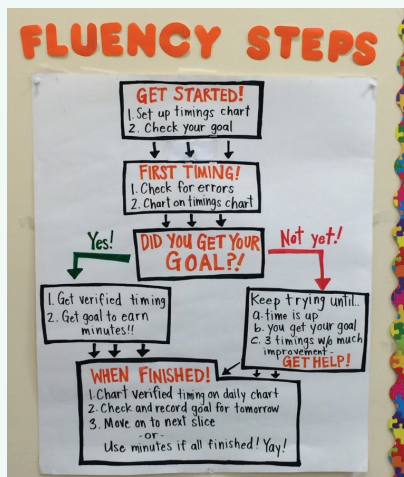
Η ευχέρεια έχει, επίσης, σημαντικές λειτουργικές επιπτώσεις. Πρέπει να εκτελούμε πολλές από τις δεξιότητες που χρησιμοποιούμε καθημερινά με συγκεκριμένο ρυθμό ή ταχύτητα. Ο μαθητής που χρειάζεται 5 λεπτά για να διαβάσει τις οδηγίες σε ένα φύλλο εργασίας, έργο στο οποίο οι συμμαθητές του αφιερώνουν 1 λεπτό, μπορεί να μην καταφέρει να ολοκληρώσει την εργασία του στον διαθέσιμο χρόνο.

Ο μαθητής που έχει ευχέρεια σε μια συγκεκριμένη δεξιότητα είναι πιθανό να εμφανίσει τα ακόλουθα (Stocker et al., 2019):

- **Καλύτερη συγκράτηση.** Ικανότητα να χρησιμοποιεί τη δεξιότητα ή τη γνώση σε μεταγενέστερο χρόνο.
- **Μεγαλύτερη αντοχή.** Ικανότητα να παραμένει και να εμπλέκεται στο έργο για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Οι μαθητές με ευχέρεια είναι λιγότερο πιθανό να διασπαστούν από ελάσσονα γεγονότα του περιβάλλοντος.
- **Βελτιωμένη εφαρμογή και γενίκευση.** Ικανότητα εφαρμογής νέων δεξιοτήτων σε καινούργιες καταστάσεις. Μαθητές με ευχέρεια σε στοιχειώδεις δεξιότητες (π.χ. βασικά δεδομένα πολλαπλασιασμού και αφαίρεσης) μπορούν να μάθουν σύνθετες δεξιότητες (π.χ. μεγάλες διαιρέσεις) πιο γρήγορα.

Παρέχετε εντατική διδασκαλία.

Πηγή: William L. Heward

Πώς μπορούμε να καλλιεργήσουμε την ευχέρεια; Οι τρεις τεχνικές καλλιέργειας της ευχέρειας που περιγράφονται στη συνέχεια μπορούν να είναι κατευθυνόμενες από τον εκπαιδευτικό, να συντονίζονται από τους συνομηλίκους ή να αποτελούν ανεξάρτητες προσεγγίσεις.

Επαναλαμβανόμενη ανάγνωση. Με την επαναλαμβανόμενη ανάγνωση ο μαθητής διαβάζει έκφωνα το ίδιο κείμενο, συνήθως τρεις έως πέντε φορές κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας, μέχρι να επιτευχθεί ένας προκαθορισμένος στόχος (π.χ. 100 λέξεις το λεπτό). Σε κάθε επόμενη ανάγνωση, καταγράφει μόνος του την πρόοδό του και προσπαθεί να αυξήσει τον αριθμό των λέξεων που διαβάζει σωστά ανά λεπτό. Όταν επιτύχει το κριτήριο της ευχέρειας σε ένα δεδομένο κείμενο, ο εκπαιδευτικός εισάγει ένα νέο, ίσως ελαφρώς πιο προχωρημένο κείμενο. Πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι η επαναλαμβανόμενη ανάγνωση βελτιώνει την ευχέρεια της έκφωνης ανάγνωσης για μαθητές με και χωρίς αναπηρίες στο δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο (Alber-Morgan et al., 2007· Kostewicz & Kubina, 2011· Lee & Yoon, 2017· Tam et al., 2006· Yurick et al., 2006).

Δοκιμή με χρονομέτρηση. Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να εκτελέσουν μια δεξιότητα όσο το δυνατόν περισσότερες φορές σε σύντομο χρονικό διάστημα είναι ένας εξαιρετικός τρόπος καλλιέργειας της ευχέρειας. Η εξάσκηση με τη μορφή ατομικών δοκιμών σε διάστημα ενός λεπτού βοηθά τους μαθητές με και χωρίς αναπηρίες να αποκτήσουν ευχέρεια σε ένα μεγάλο εύρος ακαδημαϊκών, επαγγελματικών και άλλων δεξιοτήτων (Fishley et al., 2012· Greene et al., 2018· Ramey et al., 2016).

SAFMEDS. Το SAFMEDS (Say All Fast a Minute Each Day Shuffled – Πες τες Όλες Γρήγορα Ανακατεμένες σε ένα Λεπτό Καθημερινά) αποτελείται από ένα σύνολο καρτών με μία ερώτηση, έναν όρο λεξιλογίου ή ένα πρόβλημα γραμμένο στη μία πλευρά της κάρτας και την απάντηση γραμμένη στην άλλη πλευρά. Ο μαθητής απαντά σε όσο το δυνατόν περισσότερα ερωτήματα μέσα σε ένα λεπτό. Κοιτά την ερώτηση ή το πρόβλημα, λέει την απάντηση, γυρίζει την κάρτα για να αποκαλύψει τη σωστή απάντηση και τη βάζει είτε στη στοίβα με τα «σωστά» είτε στη στοίβα με τα «λάθος». Η Behaviorbabe* (2020) παρέχει παραδείγματα και κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία και τη χρήση της τεχνικής SAFMEDS.

* Πρόκειται για έναν διαδικτυακό χαρακτήρα ο οποίος δημιουργήθηκε από τη δρ. Amanda N. Kelly ως ένα μέσο συζήτησης και διάδοσης πληροφοριών σχετικά με την εφαρμοσμένη ανάλυση συμπεριφοράς (behaviorbabe.com).

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΜΑΘΗΣΗ (συνέχεια)

Ιδέες και κατευθυντήριες γραμμές για την καλλιέργεια της ευχέρειας

- Χρησιμοποιήστε δραστηριότητες καλλιέργειας της ευχέρειας κατά τη διάρκεια του σταδίου εξάσκησης της μάθησης. Στη διάρκεια του σταδίου της αρχικής εκμάθησης, ο μαθητής πρέπει να εστιάσει στο να μάθει να εκτελεί τη δεξιότητα σωστά. Ένας μαθητής που βιάζεται, προτού καταφέρει να εκτελέσει τη δεξιότητα περισσότερες φορές σωστά παρά λάθος, μπορεί να καταλήξει να «εξασκείται στα λάθη» αντί να καλλιεργεί την ευχέρεια. (Επειδή αποκαλύπτει τη σωστή απάντηση σε κάθε ερώτηση, η τεχνική SAFMEDS μπορεί να βοηθήσει στην καλλιέργεια της ευχέρειας κατά τη διάρκεια του σταδίου της εκμάθησης.)
- Το χρονικό διάστημα κάθε δοκιμής για την καλλιέργεια της ευχέρειας πρέπει να είναι σύντομο. Ένα λεπτό αρκεί για τις περισσότερες ακαδημαϊκές δεξιότητες. Σύντομες δοκιμές των 10 δευτερολέπτων, μετά των 15 δευτερολέπτων, των 20 δευτερολέπτων κ.ο.κ. μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να καλλιεργήσουν σταδιακά την ευχέρειά τους.
- Πραγματοποιείτε καθημερινά δραστηριότητες καλλιέργειας της ευχέρειας. Για παράδειγμα, μία σειρά δύο ή τριών μονόλεπτων ατομικών δοκιμών έκφωνης ανάγνωσης μπορούν να διεξάγονται στο τέλος του καθημερινού μαθήματος.
- Μετατρέψτε την καλλιέργεια της ευχέρειας σε διασκέδαση. Οι ατομικές δοκιμές με χρονομέτρηση δεν πρέπει να παρουσιάζονται ως τεστ· είναι μια μαθησιακή δραστηριότητα που μπορεί να προσεγγιστεί ως παιχνίδι.
- Η ανατροφοδότηση πρέπει να δίνει έμφαση στην ικανότητα (συνολικός αριθμός σωστών απαντήσεων) και όχι απλώς στην ακρίβεια (ποσοστό σωστών απαντήσεων).
- Ενθαρρύνετε κάθε μαθητή να θέτει στόχους και να προσπαθεί να ξεπεράσει τη δική του καλύτερη επίδοση.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να παρακολουθούν την πορεία της προόδου τους, καταγράφοντας την καλύτερη επίδοσή τους κάθε ημέρα.

Άλλα γνωρίσματα που συχνά διακρίνουν τη διδασκαλία της ειδικής αγωγής από της γενικής εκπαίδευσης είναι η ακρίβεια, η εστίαση και η εντατικότητα της. Για παράδειγμα, οι Mellard και συνεργάτες (2011) προσδιόρισαν 10 διαστάσεις ως προς τις οποίες μπορεί να ποικίλλει η εντατικότητα της διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένης της «δοσολογίας» (σύνολο λεπτών, συχνότητα και διάρκεια της διδασκαλίας), του μεγέθους της ομάδας, του αριθμού των ευκαιριών ανταπόκρισης και της αμεσότητας της ανατροφοδότησης. Βλ. *Διδασκαλία & Μάθηση*, «Είναι καλό να έχεις γρήγορο ρυθμό!».

ΠΟΥ Κάποιες φορές, η ειδική αγωγή μπορεί να προσδιοριστεί (αλλά όχι να οριστεί) βάσει του πού λαμβάνει χώρα. Παρότι η πλειονότητα των παιδιών με αναπηρίες περνούν το μεγαλύτερο μέρος της σχολικής ημέρας στις τάξεις γενικής εκπαίδευσης, κάποια άλλα βρίσκονται σε ξεχωριστές τάξεις ή σε ξεχωριστά σχολεία-οικοτροφεία και σχολεία ημέρας. Πολλοί επίσης από τους μαθητές στις τάξεις γενικής εκπαίδευσης περνούν ένα μέρος της ημέρας σε τμήματα ένταξης, όπου δέχονται εξατομικευμένη διδασκαλία. Ο Πίνακας 1.4 παρουσιάζει τους ορισμούς έξι εκπαιδευτικών πλαισίων που χρησιμοποιεί το Υπουργείο Παιδείας των Ηνωμένων Πολιτειών.

Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής διδάσκουν, επίσης, σε πολλά πλαίσια που συνήθως δεν θεωρούνται σχολεία. Ένας εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας μπορεί να αφιερώνει πολύ χρόνο στη διδασκαλία των γονέων για το πώς να δουλεύουν με το βρέφος ή το νήπιο στο σπίτι. Όσοι εργάζονται με μαθητές που έχουν σοβαρές αναπηρίες συχνά παρέχουν διδασκαλία βασισμένη στην κοινότητα, βοηθώντας τους να μάθουν και να εξασκήσουν λειτουργικές δεξιότητες καθημερινής ζωής και επαγγελματικές δεξιότητες στα πραγματικά περιβάλλοντα όπου αυτές πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

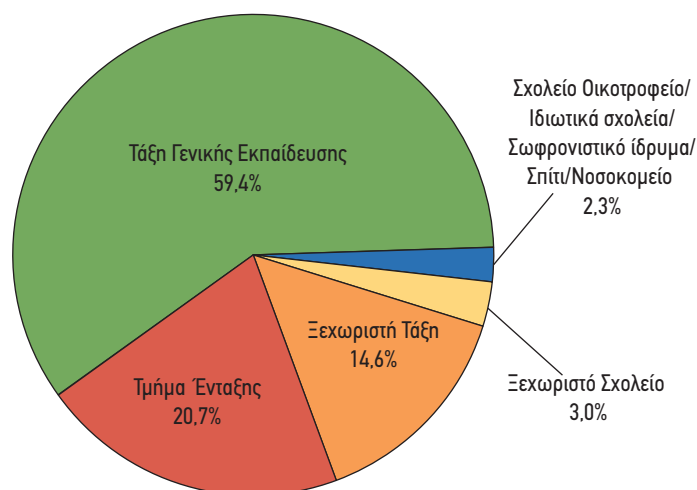
Περίπου τέσσερα στα πέντε παιδιά σχολικής ηλικίας με αναπηρίες έλαβαν τουλάχιστον μέρος της εκπαίδευσής τους στις τάξεις γενικής εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2018-2019 (βλ. Σχεδιάγραμμα 1.1). Σε αυτά περιλαμβάνεται ένα ποσοστό 64% που εκπαιδεύτηκε στην τάξη γενικής εκπαίδευσης και ένα ποσοστό 18% που δέχθηκε υπηρεσίες για ένα διάστημα της σχολικής ημέρας στο τμήμα ένταξης, δηλαδή, σε ένα ειδικό πλαίσιο όπου ένας εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής παρέχει εξατομικευμένη διδασκαλία. Περίπου ένα στα επτά παιδιά με αναπηρίες εκπαιδεύεται σε ξεχωριστές τάξεις εντός του γενικού δημόσιου σχολείου και περίπου το 4% των μαθητών σχολικής ηλικίας με αναπηρίες εκπαιδεύονται σε ξεχωριστά ή ιδιωτικά σχολεία. Τα σχολεία-οικοτροφεία και τα μη σχολικά περιβάλλοντα, όπως τα προγράμματα που υλοποιούνται στο σπίτι ή στο νοσοκομείο, παρέχουν υπηρεσίες σε ποσοστό μικρότερο του 1% του συνόλου των παιδιών με αναπηρίες.

Πίνακας 1.4 Ορισμοί των εκπαιδευτικών πλαισίων για μαθητές με αναπηρίες από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Τάξη γενικής εκπαίδευσης	Οι μαθητές περνούν το 80% ή μεγαλύτερο μέρος της σχολικής ημέρας στην τάξη γενικής εκπαίδευσης.
Τμήμα ένταξης	Οι μαθητές περνούν το 40-79% του χρόνου της σχολικής ημέρας στην τάξη γενικής εκπαίδευσης.
Ξεχωριστή τάξη	Οι μαθητές περνούν λιγότερο από το 40% του χρόνου της σχολικής ημέρας στην τάξη γενικής εκπαίδευσης.
Ξεχωριστό σχολείο	Οι μαθητές δέχονται ειδική εκπαίδευση και συναφείς υπηρεσίες με έξοδα του κράτους, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% της διάρκειας της σχολικής ημέρας.
Οικοτροφείο	Οι μαθητές δέχονται ειδική εκπαίδευση και συναφείς υπηρεσίες σε ένα δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο-οικοτροφείο, όπου δέχονται φροντίδα όλο το 24ωρο.
Πρόγραμμα στο σπίτι ή στο νοσοκομείο	Οι μαθητές δέχονται ειδική εκπαίδευση και συναφείς υπηρεσίες σε ένα νοσοκομείο ή μέσω κάποιου προγράμματος στο σπίτι.

Πηγή: Προσαρμοσμένο από U.S. Department of Education (2019a). *Forty-first annual report to Congress on the implementation of the Individuals with Disabilities Education Act*. Washington, DC: Office of Special Education and Rehabilitative Services.

Σημειώσεις: Το Αμερικανικό Γραφείο Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής (U.S. Office of Special Education Programs) κατηγοριοποιεί τις εκπαιδευτικές τοποθετήσεις των μαθητών με αναπηρίες βάσει του ποσοστού του χρόνου που περνούν σε τάξεις γενικής εκπαίδευσης. Συνεπώς, ο ορισμός της ομοσπονδιακής κυβέρνησης για το πλαίσιο της «τυπικής τάξης» επιτρέπει σε έναν μαθητή να απομακρυνθεί από αυτή για να δεχθεί επιπρόσθετη διδασκαλία ή συναφείς υπηρεσίες έως και μία ολόκληρη ημέρα κάθε εβδομάδα. Αντιστρόφως, ένας μαθητής σε μια «ξεχωριστή τάξη» μπορεί να λάβει ένα μέρος της εκπαίδευσης στην τάξη γενικής εκπαίδευσης.

Σχεδιάγραμμα 1.1 Ποσοστά όλων των μαθητών σχολικής ηλικίας με αναπηρίες που έλαβαν υπηρεσίες σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Πηγή: U.S. Office of Special Education IDEA Section 618 Data Products (2020a)

Ορισμός της ειδικής αγωγής

Από μια άποψη, η ειδική αγωγή είναι προϊόν της ανταπόκρισης της κοινωνίας στις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρία – μια ανταπόκριση που επιτεύχθηκε χάρη στη γονική προαόπιση, τους δικαστικούς αγώνες, τη νομοθεσία και την αυτοπροαόπιση των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες. Από μια άλλη άποψη, η ειδική αγωγή είναι ένα επάγγελμα με δική του ιστορία, πολιτισμικές πρακτικές, εργαλεία και ερευνητική βάση που εστιάζει στις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών και των ενηλίκων με αναπηρία. Ωστόσο, το επίπεδο στο οποίο τα παιδιά αυτά συνδέονται πιο ουσιαστικά και συχνά με την ειδική αγωγή είναι αυτό στο οποίο η ειδική αγωγή αποτελεί μια ατομικά σχεδιασμένη, εξειδικευμένη, εντατική και στοχοκατευθυνόμενη διδασκαλία.

Όταν εφαρμόζεται αποτελεσματικά και δεοντολογικά, η ειδική αγωγή χαρακτηρίζεται, επίσης, από τη χρήση ερευνητικά τεκμηριωμένων διδακτικών μεθόδων, η εφαρμογή των οποίων καθοδηγείται από τις άμεσες και συχνές μετρήσεις των επιδόσεων των μαθητών. Ο Πίνακας 1.5 παρουσιάζει τις θεμελιώδεις διαστάσεις και τα καθοριστικά γνωρίσματα της ειδικής αγωγής.

Χρησιμοποιήστε δεδομένα αξιολόγησης του μαθητή, αναλύστε διδακτικές πρακτικές και κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές για να βελτιώσετε τα αποτελέσματα για τον μαθητή.

Πίνακας 1.5 Διαστάσεις και χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διδασκαλίας της ειδικής αγωγής

ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ
Ατομικά σχεδιασμένη	- Μαθησιακοί στόχοι επιλεγμένοι για κάθε μαθητή βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και των πληροφοριών από τους γονείς και τον μαθητή. - Διδακτικές μέθοδοι και διδακτικά υλικά επιλεγμένα και προσαρμοσμένα σε κάθε μαθητή. - Πλαίσια όπου η διδασκαλία καθορίζεται σε σχέση με τις ευκαιρίες που παρέχονται στον μαθητή για να μάθει και να χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες-στόχους.
Εξειδικευμένη	- Μερικές φορές αφορά μοναδικές ή προσαρμοσμένες διδακτικές διαδικασίες που σπάνια χρησιμοποιούνται στη γενική εκπαίδευση (π.χ. συνεχή χρονική καθυστέρηση, σύστημα ενίσχυσης ανταλλάξιμων αμοιβών και αυτορρύθμιση). - Περιλαμβάνει μια ποικιλία διδακτικών υλικών και υποστήριξης για να βοηθήσει τους μαθητές να κατακτήσουν και να χρησιμοποιήσουν τους μαθησιακούς στόχους. - Συναφείς υπηρεσίες που παρέχονται κατά περίπτωση. - Υποστηρικτική τεχνολογία που παρέχεται κατά περίπτωση.
Εντατική	- Σαφής διδασκαλία με προσοχή στη λεπτομέρεια, την ακρίβεια, τη δομή και τη σαφήνεια. - Υψηλά ποσοστά ενεργητικής εμπλοκής του μαθητή, επαναλαμβανόμενης εξάσκησης και συστηματικής ανατροφοδότησης.
Στοχοκατευθυνόμενη	- Σκόπιμη διδασκαλία που έχει στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να επιτύχουν τη μέγιστη δυνατή προσωπική επάρκεια και επιτυχία στα παρόντα και μελλοντικά περιβάλλοντα. - Η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας καθορίζεται από τα μαθησιακά επιτεύγματα του μαθητή.
Μέθοδοι βασισμένες στην έρευνα	- Αναγνώριση ότι δεν είναι όλες οι διδακτικές προσεγγίσεις εξίσου αποτελεσματικές. - Διδακτικά προγράμματα και διαδικασίες που επιλέγονται βάσει ερευνών.
Καθοδηγούμενη από την επίδοση του μαθητή	- Συστηματικός, συνεχής έλεγχος της προόδου του μαθητή. - Τα αποτελέσματα των άμεσων και συχνών μετρήσεων της μάθησης χρησιμοποιούνται για την τροποποίηση της διδασκαλίας.

Παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις

Οι επαγγελματίες της ειδικής αγωγής έχουν κάθε λόγο να χαίρονται για την πρόοδο στον τομέα τους. Πολλά έχουν επιτευχθεί όσον αφορά την παροχή δωρεάν κατάλληλης δημόσιας εκπαίδευσης σε πολλά παιδιά με αναπηρίες. Οι εκπαιδευτικοί έχουν μάθει πολλά για το πώς να διδάσκουν αποτελεσματικά παιδιά με σοβαρές αναπηρίες, τα οποία παλαιότερα πολλοί υπέθεταν ότι δεν μπορούσαν να μάθουν. Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής και οι οικογένειες μαθαίνουν να δουλεύουν ως συνεργάτες προς όφελος των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Η τεχνολογική πρόοδος έχει βοηθήσει πολλούς μαθητές να ξεπεράσουν τους περιορισμούς των σωματικών αναπηριών και των διαταραχών επικοινωνίας. Τα κεφάλαια που ακολουθούν θα σας εισαγάγουν σε πολλές από αυτές τις προόδους.

Από τις πολλές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ειδική αγωγή, καμία δεν είναι πιο σημαντική από την όσο το δυνατόν πιο ευρεία εφαρμογή αποτελεσματικών διδακτικών πρακτικών, προκειμένου οι μαθητές με αναπηρίες να βιώσουν το υψηλότερο επίπεδο επιτυχίας και αυτονομίας κατά τη μετάβαση στην ενήλικη ζωή. Βλ. *Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα*, «Κάθε εκπαιδευτικός είναι ένας εκπαιδευτικός μετάβασης».

Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ έρευνας και πράξης

Η έρευνα έχει ανακαλύψει και συνεχίζει να βελτιώνει μια αξιόπιστη, επιστημονικά τεκμηριωμένη βάση γνώσεων σχετικά με τις αποτελεσματικές διδακτικές πρακτικές για μαθητές με αναπηρίες (Cook & Tankersley, 2013· Rumrill et al., 2020). Για παράδειγμα, γνωρίζουμε ποια χαρακτηριστικά της πρώιμης διδασκαλίας της ανάγνωσης θα μειώσουν τον αριθμό των παιδιών που αργότερα θα εμφανίσουν αναγνωστικά προβλήματα (Simmons et al., 2011· Stahl et al., 2020), γνωρίζουμε πώς να χρησιμοποιήσουμε μια διδακτική τακτική που ονομάζεται **χρονική καθυστέρηση** για να βοηθήσουμε μαθητές με σοβαρές νοητικές αναπηρίες να μάθουν νέες δεξιότητες (Horn et al., 2020· Seward et al., 2014) και γνωρίζουμε τα συστατικά στοιχεία των προγραμμάτων της δευτεροβάθμιας ειδικής αγωγής που αυξάνουν την επιτυχημένη μετάβαση των νέων με αναπηρίες από το σχολείο στην ενήλικη ζωή (Morgan & Riesen, 2016· Simmons & Flexer, 2013). Διδακτικές πρακτικές που τεκμηριώνονται από την επιστημονική έρευνα παρουσιάζονται σε όλη την έκταση του βιβλίου και αναδεικνύονται στα πλαίσια *Διδασκαλία & Μάθηση*.

Δυστυχώς, η διδασκαλία πολλών μαθητών με αναπηρίες όχι μόνο δεν εκμεταλλεύεται αυτή τη γνώση (π.χ. Fuchs et al., 2015· McLeskey & Waldron, 2011· Zigmond & Kloo, 2011), αλλά συχνά υιοθετεί μεθόδους που σύμφωνα με τις επιστημονικές μελέτες έχουν αποδειχθεί αναποτελεσματικές (Botts et al., 2008· Heward, 2003, 2005· Kauffman, 2011· Silvestri & Heward, 2016). Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής πρέπει να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ των γνώσεων του τομέα για επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές και του αναλυτικού προγράμματος και της διδασκαλίας που δέχονται

Πηγή: Katelyn Metzger/Great Western Academy/Merrill Education

Η ειδική εκπαίδευση είναι μια εξατομικευμένη, ειδικά σχεδιασμένη, εντατική διδασκαλία.

οι περισσότεροι μαθητές με αναπηρίες. Η κατάκτηση της διαθέσιμης γνώσης, που θα συμβάλει στη δουλειά που γίνεται στην τάξη, δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση το μοναδικό πρόβλημα και τη μοναδική πρόκληση που αντιμετωπίζει σήμερα η ειδική αγωγή. Το πεδίο έρχεται αντιμέτωπο με πληθώρα άλλων προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για:

- Βελτίωση της ποιότητας των προ- και ενδο-υπηρεσιακών προγραμμάτων κατάρτισης για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής πληρούν τα επαγγελματικά κριτήρια (CEC, 2020).
- Αύξηση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των προγραμμάτων ειδικής αγωγής για χαρισματικούς και ταλαντούχους μαθητές.
- Υποστήριξη των μαθητών με αναπηρίες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά τη μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή.
- Εφαρμογή τεχνολογικών επιτευγμάτων που μειώνουν ή εξαλείφουν τις αποδυναμωτικές επιδράσεις των σωματικών και αισθητηριακών αναπηριών.
- Αύξηση της πρόσβασης σε υποστηρικτική τεχνολογία που ενισχύει την εκπαιδευτική επίδοση και την προσωπική ανεξαρτησία των ατόμων με αναπηρίες.
- Αύξηση της χρηματοδότησης της ειδικής αγωγής. Η διδασκαλία παιδιών με αναπηρίες είναι δαπανηρή. Οι νόμοι και οι ρυθμίσεις που εισηγούνται ειδική αγωγή και συναφείς υπηρεσίες έχουν περιορισμένη αξία, αν τα σχολεία δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους για να τις πα-

ρέχουν. Όταν το Κογκρέσο ψήφισε την IDEA το 1975, υποσχέθηκε να παρέχει την ομοσπονδιακή χρηματοδότηση για το 40% του «επιπλέον κόστους» της εκπαίδευσης των παιδιών με αναπηρίες. Ωστόσο, ποτέ δεν διέθεσε περισσότερο από το 18% (National Council on Disability, 2018b). Ένα νομοσχέδιο που εξετάζεται από την Επιτροπή Εκπαίδευσης και Εργατικού Δυναμικού της Αμερικανικής Βουλής των Αντιπροσώπων (H.R.551, IDEA Full Funding Act) θα αυξήσει την ομοσπονδιακή χρηματοδότηση στις πολιτείες από το 17,7% της χρηματοδότησης κατά το οικονομικό έτος 2015 στο 40% έως το έτος 2025.

- Βελτίωση της συμπεριφοράς και των στάσεων των ατόμων χωρίς αναπηρίες προς τα άτομα με αναπηρίες.
- Περισσότερες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες προκειμένου να συμμετέχουν στο πλήρες εύρος των εναλλακτικών διαμονής, εργασίας και αναψυχής που είναι διαθέσιμες στα άτομα χωρίς αναπηρίες.

Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα

Κάθε εκπαιδευτικός είναι ένας εκπαιδευτικός μετάβασης

Παρότι ένας αυξανόμενος αριθμός μαθητών ειδικής αγωγής αποφοιτούν από το λύκειο προκειμένου να συνεχίσουν τη φοίτησή τους στο κολλέγιο ή να βρουν δουλειά, να μείνουν μόνοι τους και να μοιραστούν με φίλους δραστηριότητες αναψυχής και ελεύθερου χρόνου στην κοινότητα, πολλοί νέοι με αναπηρίες δεν βιώνουν αυτά τα θετικά αποτελέσματα. Συνεπώς δεν πρέπει να θεωρούμε ότι οι προσδοκίες έχουν εκπληρωθεί μόνο από τη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών σε μετρήσεις που πραγματοποιούνται στη σχολική τάξη με τεστ ή άλλα κριτήρια αξιολόγησης. Πρέπει να εργαστούμε εξίσου σκληρά για να διασφαλίσουμε ότι η εκπαίδευση που οι μαθητές λαμβάνουν κατά

τη διάρκεια των σχολικών τους χρόνων τους προετοιμάζει για να αντιμετωπίσουν και να απολαύσουν τις πολύπλευρες απαιτήσεις και ευκαιρίες της ενήλικης ζωής.

Για την επίτευξη των μέγιστων αποτελεσμάτων σε επίπεδο ανεξαρτησίας και ποιότητας ζωής για έναν μαθητή, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της μετάβασης πρέπει να ξεκινήσουν έγκαιρα και να συνεχίσουν καθ' όλη τη διάρκεια του δημοτικού, του γυμνασίου και του λυκείου. Από την προσχολική αγωγή έως το τελευταίο έτος του λυκείου, κάθε εκπαιδευτικός στη ζωή ενός παιδιού μπορεί να αποτελέσει μια θετική δύναμη για την επίτευξη φιλόδοξων, μακροχρόνιων στόχων μετάβασης.

Γνωρίστε τον Tyler Lewis: Μια ιστορία επιτυχίας της ειδικής αγωγής

Ας σας συστήσουμε τον Tyler Lewis, έναν νέο με αυτισμό που περιγράφει τις εμπειρίες του στο σχολείο και στην εργασία του. Στο δημοτικό, ο Tyler έκανε φίλους, συμμετείχε στις εξωσχολικές δραστηριότητες και ανακάλυψε την αγάπη του για τον χορό και τους χάρτες. Στο λύκειο, ήταν πλήρως ενταγμένος στα μαθήματα της γενικής εκπαίδευσης, ανέπτυξε κοινωνικές δεξιότητες και αυτοπεποίθηση, τραγουδώντας στη χορωδία, και ξεκίνησε να διερευνά επαγγελματικά ενδιαφέροντα. Σήμερα, εργάζεται με πλήρη απασχόληση στην εταιρεία Kroger, σε μια θέση που κατέχει από την περίοδο που αποφοίτησε από το λύκειο. Αυτή η αναδρομή στη ζωή του αναδεικνύει τι σημαίνει η αποτελεσματική μετάβαση.

Ο Tyler έγινε ένας 24χρονος άντρας με αυτοπεποίθηση και αυτονομία, που πηγαίνει στη δουλειά του μόνος του, ηγείται της ομάδας ασφαλείας του καταστήματος και ζητά βοήθεια όταν τη χρειάζεται. Ο πατέρας του λέει ότι είναι ένας «απόλυτα αξιόπιστος, ανεξάρτητος και στοργικός ενήλικας». Η ποιότητα της ζωής που απολαμβάνει σήμερα είναι το κοινό αποτέλεσμα της σκληρής δουλειάς τόσο του ίδιου όσο και των εκπαιδευτικών του, των ειδικών και των μελών της οικογένειάς του που όλοι μαζί αγωνίζονταν για τους ίδιους στόχους με πάθος και επιμονή καθ' όλη τη διάρκεια των σχολικών του χρόνων.

Οι στόχοι μετάβασης πρέπει να δίνουν έμφαση στην αυτοπροάσπιση και τον αυτοκαθορισμό ώστε οι μαθητές να εξοπλίζονται με τα εφόδια που θα τους επιτρέψουν να έχουν πρόσβαση σε όσα χρειάζονται σε όλες τις πτυχές της ζωής, να λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις και να απολαμβάνουν τα οφέλη των επιτευγμάτων τους – στο παρόν και στο μέλλον. Πράγματι, τα μαθήματα του σήμερα ωφελούν τον μαθητή την επόμενη ημέρα· και όχι μόνο την επόμενη ημέρα, αλλά και την επόμενη ημέρα του επόμενου χρόνου και όλες τις επόμενες ημέρες σε όλα τα χρόνια που θα έρθουν.

Κάθε κεφάλαιο αυτού του βιβλίου περιλαμβάνει ένα πλαίσιο «Μετάβαση: Η επόμενη χρονιά είναι τώρα», το οποίο εστιάζει σε στρατηγικές παρέμβασης και υποστηρίξεις που αφορούν διάφορες ανάγκες μετάβασης σε όλο το εύρος των ηλικιών και των ειδικών αναγκών. Στις θεματικές περιλαμβάνονται ο πολιτισμικά υπεύθυνος σχεδιασμός της μετάβασης (Κεφάλαιο 3), οι στρατηγικές επιτυχίας στο κολλέγιο/πανεπιστήμιο (Κεφάλαιο 5), η πρόληψη της σχολικής διαρροής (Κεφάλαιο 6), η αυτοπροάσπιση (Κεφάλαιο 8), η δημιουργία φιλικών σχέσεων (Κεφάλαιο 9), η τεχνολογία αυτοδιαχείρισης (Κεφάλαιο 11), ακόμα και εργασίες στην τάξη για παιδιά προσχολικής ηλικίας (Κεφάλαιο 14).

Καθώς συνεχίζετε να διαβάσετε, αναλογιστείτε πώς εσείς –και κάθε εκπαιδευτικός– μπορεί να είναι ένας εκπαιδευτικός μετάβασης.

Μόνο ο χρόνος θα δείξει πόσο επιτυχημένα η ειδική αγωγή θα μπορέσει να αντεπεξέλθει σε αυτές τις προκλήσεις. Και, ασφαλώς, δεν τις αντιμετωπίζει μόνη της. Η γενική εκπαίδευση, οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε ενήλικες (π.χ. επαγγελματική αποκατάσταση και κοινωνική εργασία), οι ερευνητές και οι επαγγελματίες της ιατρικής, οι κυβερνητικές υπηρεσίες και η κοινωνία στο σύνολό της πρέπει να συνδράμουν στην εξεύρεση λύσεων.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ Danielle Kovach

Ταξιδέψτε στα επτά C της ειδικής αγωγής

Η ημέρα ενός ειδικού παιδαγωγού είναι πάντα μια περιπέτεια. Όσο δύσκολα κι αν γίνουν τα πράγματα, οι ακόλουθες επτά ιδέες μπορούν να βοηθήσουν τους νέους εκπαιδευτικούς να επιτύχουν στη σχολική τάξη.

Πηγή: Danielle Kovach

- **Κλίμα (Climate).** Δημιουργήστε ένα περιβάλλον που αποπνέει αγάπη, ασφάλεια, χαρά και αμοιβαίο σεβασμό για να βοηθήσετε στις κοινωνικές και συναισθηματικές μαθησιακές ανάγκες όλων των μαθητών. Μην τους πείτε απλώς ότι νοιάζεστε για αυτούς· δείξτε το με τις καθημερινές σας πράξεις· χαιρετήστε κάθε μαθητή κάθε πρωί, διατηρήστε βλεμματική επαφή, χρησιμοποιήστε ενθαρρυντικές λέξεις και διατηρήστε μια θετική στάση.
- **Συνεργασία (Collaboration).** Για να συνεργαστείτε αποτελεσματικά, πρέπει να είστε δεκτικοί να δίνετε και να λαμβάνετε ιδέες. Αυτή η συνεργασία περιλαμβάνει όλους τους ενδιαφερόμενους στην εκπαίδευση ενός παιδιού: τους εκπαιδευτικούς, τους διευθυντές, τους γονείς, τους βοηθούς, τους θεραπευτές, τα μέλη της ομάδας μελέτης του και το ίδιο το παιδί.
- **Επικοινωνία (Communication).** Διατηρήστε έναν ανοιχτό, συνεχή διάλογο με τους γονείς μέσω τηλεφωνημάτων, συσκέψεων, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ημερολογίων επικοινωνίας. Εξετάστε το ενδεχόμενο χρήσης εργαλείων ψηφιακής επικοινωνίας, όπως ιστοσελίδες ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης (να γνωρίζετε, ωστόσο, και να τηρείτε τις πολιτικές του σχολείου σε σχέση με αυτές τις πλατφόρμες).
- **Διαμόρφωση (Construction).** Διαμορφώστε δίκαια και ευέλικτα πλάνα μαθήματος και αξιολογήσεις. Τα έργα πρέπει να είναι απαιτητικά και εντυπωσιακά και να στηρίζονται στις παρούσες δεξιότητες και προτιμήσεις κάθε μαθητή. Οι μαθητές μου γνωρίζουν ότι όλοι λαμβάνουν αυτό που χρειάζονται για να επιτύχουν.
- **Συνέπεια (Consistency).** Αν πείτε κάτι, κάντε το. Μην παραιτηθείτε ή παρεκκλίνετε. Προτού δώσετε ένα «τελειόγραφο», αναλογιστείτε τις συνέπειες των πράξεών σας. Στ' αλήθεια θα τους κρατάτε μέσα σε όλα τα διαλείμματα όλης της χρονιάς;
- **Διαχείριση τάξης (Classroom management).** Αναζητήστε στρατηγικές και μεθόδους που έχει αποδειχθεί ότι είναι αποτελεσματικές για τη διαχείριση της τάξης. Δώστε στους μαθητές σας χρόνο να μάθουν το σύστημά σας, αλλά να έχετε προετοιμάσει κι ένα εναλλακτικό σχέδιο, αν το πρώτο δεν λειτουργήσει. Δεν λειτουργούν όλες οι προσεγγίσεις με κάθε παιδί. Σκεφτείτε ατομικά σχέδια συμπεριφοράς για μαθητές που χρειάζονται επιπρόσθετη υποστήριξη. Αξιοποιήστε ότι τους παρακινεί και ελέγξτε αν το σχέδιο είναι κατάλληλο για την ηλικία τους.
- **Προσπαθήστε συνεχώς να βελτιώνεστε (Constantly strive to improve).** Μάθετε να διδάσκετε· διδάξτε για να μάθουν. Αυτές οι λέξεις πρέπει να ενσαρκώσουν αυτό που είστε ως εκπαιδευτικοί. Να είστε διά βίου μαθητές. Να αναζητάτε συνεχώς πιο αποτελεσματικούς τρόπους να διδάξετε τους μαθητές σας. Να διευρύνετε τις γνώσεις σας παρακολουθώντας μεταπτυχιακά μαθήματα. Να παραμένετε ενημερωμένοι παρακολουθώντας εργαστήρια, διαδικτυακά σεμινάρια και συνέδρια. Και το πιο σημαντικό, να μαθαίνετε συνεχώς από τους μαθητές σας. Αυτοί είναι οι πραγματικοί δάσκαλοι.

Βασικοί όροι και έννοιες

αναπηρία	επαναλαμβανόμενη ανάγνωση	παιδιά με ειδικές ανάγκες
βλάβη	επικινδυνότητα	προσδιορισμός εκδήλωσης
δευτερογενής πρόληψη	ευχέρεια	συμπεριφοράς
δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση	καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση	πρωτογενής πρόληψη
εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης	λειτουργικό αναλυτικό πρόγραμμα	SAFMEDS
εξατομικευμένο πλάνο	λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον	συχνότητα εμφάνισης
οικογενειακών υπηρεσιών	μειονεξία	τριτογενής πρόληψη
	νόμιμη οδός	υποστηρικτική τεχνολογία
		χρονική καθυστέρηση

Περίληψη

Ποια είναι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες;

- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι εκείνα των οποίων τα σωματικά γνωρίσματα και/ή οι μαθησιακές ικανότητες διαφέρουν από τον μέσο όρο, είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω, σε τέτοιο βαθμό ώστε απαιτείται ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
- Η βλάβη αναφέρεται στη μειωμένη λειτουργία ή απώλεια ενός συγκεκριμένου μέρους του σώματος ή ενός οργάνου.
- Η αναπηρία αφορά μια βλάβη που περιορίζει την ικανότητα του ατόμου να επιτελεί συγκεκριμένα έργα με τον ίδιο τρόπο που τα επιτελούν τα περισσότερα άτομα.
- Η μειονεξία αναφέρεται στους περιορισμούς που αντιμετωπίζει ένα άτομο με αναπηρία όταν αλληλεπιδρά με το περιβάλλον.
- Ένα παιδί που βρίσκεται σε επικινδυνότητα δεν έχει διαγνωστεί προς το παρόν με αναπηρία, αλλά θεωρείται ότι έχει περισσότερες πιθανότητες να εμφανίσει, αν δεν υπάρξει έγκαιρη παρέμβαση.

Πόσα παιδιά με ειδικές ανάγκες υπάρχουν;

- Περίπου 7,4 εκατομμύρια παιδιά με αναπηρίες, ηλικίας 3 έως 21 ετών, έλαβαν υπηρεσίες ειδικής αγωγής κατά το σχολικό έτος 2018-2019.
- Τα παιδιά στην ειδική αγωγή αντιπροσωπεύουν περίπου το 9,5% του πληθυσμού σχολικής ηλικίας.
- Τα παιδιά που ανήκουν στις δύο μεγαλύτερες κατηγορίες αναπηρίας, τις μαθησιακές δυσκολίες και τις διαταραχές λόγου και ομιλίας, αποτελούν το 54% όλων των μαθητών σχολικής ηλικίας που δέχονται ειδική αγωγή και εκπαίδευση.

Γιατί ετικετοποιούμε και ταξινομούμε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες;

- Κάποιοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι ετικέτες αναπηρίας επηρεάζουν αρνητικά το παιδί και τις αντιλήψεις των άλλων και μπορεί να οδηγήσουν σε αποκλεισμό· άλλοι θεωρούν ότι η ετικετοποίηση είναι ένα απαραίτητο βήμα για την παροχή της αναγκαίας παρέμβασης και είναι σημαντική για τη σύγκριση και την επικοινωνία σχετικά με τα ερευνητικά ευρήματα.
- Έχουν προταθεί εναλλακτικές προσεγγίσεις της ταξινόμησης των παιδιών με ειδικές ανάγκες

που δεν βασίζονται στις ετικέτες αναπηρίας, λόγου χάρη, ταξινόμηση των μαθητών βάσει του αναλυτικού προγράμματος και των τομέων δεξιοτήτων που μαθαίνουν.

Γιατί είναι αναγκαία η ύπαρξη νόμων για τον καθορισμό της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες;

- Πριν από τη δεκαετία του 1970, πολλές πολιτείες είχαν νόμους που επέτρεπαν στα δημόσια σχολεία να αρνούνται την εγγραφή παιδιών με αναπηρίες. Όταν τα τοπικά δημόσια σχολεία άρχισαν να αναλαμβάνουν έναν βαθμό ευθύνης για την εκπαίδευση συγκεκριμένων μαθητών με ειδικές ανάγκες, επικρατούσε η φιλοσοφία του διαχωρισμού.
- Η ειδική αγωγή επηρεάστηκε έντονα από την υπόθεση *Brown* το 1954, για την οποία το Αμερικανικό Ανώτατο Δικαστήριο δήλωσε ότι η εκπαίδευση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλα τα παιδιά με ίσους όρους.
- Στην ομαδική αγωγή του *Συλλόγου για Παιδιά με Νοτική Υστέρηση της Πενσυλβανίας* (1972), το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι όλα τα παιδιά με νοητικές αναπηρίες είχαν δικαίωμα για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση και η τοποθέτηση σε τάξεις γενικής εκπαίδευσης και γενικά δημόσια σχολεία ήταν προτιμότερη από τα διαχωριστικά πλαίσια.
- Όλα τα παιδιά με αναπηρίες έχουν το δικαίωμα της ίσης προστασίας από τον νόμο, το οποίο έχει ερμηνευτεί ως το δικαίωμα για δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση στο λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον.
- Όλα τα παιδιά με αναπηρίες και οι γονείς τους έχουν το δικαίωμα της νόμιμης οδού βάσει του νόμου, που περιλαμβάνει τα δικαιώματα της ενημέρωσης για κάθε απόφαση που επηρεάζει την εκπαιδευτική τοποθέτηση του παιδιού, της ακρόασης και της παρουσίασης υπεράσπισης, της παρουσίασης μιας γραπτής απόφασης και της έφεσης σε κάθε απόφαση.

Η Νομοθετική Πράξη για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες

- Η Νομοθετική Πράξη για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρίες (*Individuals with Disabilities Education Act – IDEA*), η οποία

θεοπίστηκε από το Κογκρέσο αρχικά το 1975 και τροποποιήθηκε και αναθεωρήθηκε πιο πρόσφατα το 2004, περιλαμβάνει έξι βασικές αρχές:

- *Μηδενική απόρριψη.* Τα σχολεία πρέπει να εκπαιδεύουν όλα τα παιδιά με αναπηρίες. Αυτή η αρχή εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της φύσης ή της σοβαρότητας της αναπηρίας.
- *Διάγνωση και αξιολόγηση χωρίς διακρίσεις.* Τα σχολεία πρέπει να χρησιμοποιούν αμερόληπτες, πολυπαραγοντικές μεθόδους αξιολόγησης για να καθορίσουν αν ένα παιδί έχει μια αναπηρία και, αν έχει, να αποφασίσουν κατά πόσο χρειάζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση.
- *Δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση.* Όλα τα παιδιά με αναπηρίες πρέπει να λάβουν δωρεάν κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση με δημόσια δαπάνη. Πρέπει να διαμορφωθεί και να εφαρμοστεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης για κάθε μαθητή με αναπηρία, το οποίο να ανταποκρίνεται στις μοναδικές του ανάγκες, παρέχοντας ειδικά σχεδιασμένη διδασκαλία και συναφείς υπηρεσίες βάσει έρευνας που έχει αξιολογηθεί από ομότιμους στο μέτρο του δυνατού.
- *Λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον.* Οι μαθητές με αναπηρίες πρέπει να εκπαιδεύονται με παιδιά χωρίς αναπηρίες στον μέγιστο δυνατό βαθμό και να απομακρύνονται, σε ξεχωριστές τάξεις ή σχολεία, μόνο όταν η φύση ή η σοβαρότητα των αναπηριών τους είναι τέτοια που δεν μπορούν να λάβουν κατάλληλη εκπαίδευση σε μια τάξη γενικής εκπαίδευσης.
- *Μέτρα διασφάλισης της διαδικασίας.* Τα σχολεία πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένες διαδικασίες για να διασφαλίζουν και να προστατεύουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των παιδιών με αναπηρίες καθώς και των γονέων τους.
- *Συμμετοχή γονέων και κοινή λήψη απόφασης.* Τα σχολεία πρέπει να συνεργάζονται με τους γονείς και τους μαθητές με αναπηρίες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των υπηρεσιών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
- Η IDEA απαιτεί από τις πολιτείες να παρέχουν υπηρεσίες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης σε όλα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναπηρίες από 3 έως 5 ετών. Αυτός ο νόμος καθιστά επίσης διαθέσιμα ομοσπονδιακά κονδύλια σε πολιτείες που διαμορφώνουν προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης για βρέφη και νήπια με αναπηρίες ή σε επικινδυνότητα, από τη γέννηση έως την ηλικία των 2 ετών. Οι υπηρεσίες έγκαιρης παρέμβασης πρέπει να συντονίζονται από ένα εξατομικευμένο πλάνο οικογενειακών υπηρεσιών.
- Η IDEA ορίζει ότι τα σχολεία υποχρεούνται να παρέχουν συναφείς υπηρεσίες και την υποστηρικτική τεχνολογία που χρειάζεται ένα παιδί με αναπηρία ώστε να έχει πρόσβαση και να ωφεληθεί από την ειδική αγωγή.
- Η IDEA ενθαρρύνει τη χρήση του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση προκειμένου να διασφαλίσει ότι η νέα ύλη του αναλυτικού προγράμματος και οι μαθησιακές τεχνολογίες διευκολύνουν τις μαθησιακές ανάγκες ενός όσο το δυνατόν μεγαλύτερου εύρους μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες.
- Δικαστικές υποθέσεις έχουν αμφισβητήσει τον τρόπο με τον οποίο κάποιες σχολικές περιφέρειες εφαρμόζουν συγκεκριμένες πρόνοιες της IDEA. Αποφάσεις από τις διάφορες υποθέσεις έχουν συμβάλει στην εδραίωση της αρχής ότι κάθε μαθητής με αναπηρίες έχει το δικαίωμα για εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας και συναφείς υπηρεσίες που θα τον διευκολύνουν να ωφεληθεί από μια εκπαίδευση σε ένα όσο το δυνατόν περισσότερο ενταξιακό πλαίσιο.
- Ο Νόμος Javits για την Εκπαίδευση των Χαρισματικών και Ταλαντούχων Παιδιών παρέχει οικονομικά κίνητρα στις πολιτείες για τη διαμόρφωση αντίστοιχων προγραμμάτων.
- Το Άρθρο 504 του Νόμου περί Αποκατάστασης απαγορεύει τη διάκριση, στη βάση της αναπηρίας, σε όλα τα ομοσπονδιακά χρηματοδοτούμενα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προγραμμάτων.
- Ο Νόμος για τους Αμερικανούς με Αναπηρίες επεκτείνει την προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων για τα άτομα με αναπηρίες στον ιδιωτικό τομέα απασχόλησης, σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, στα δημόσια καταλύματα, στα μέσα μεταφοράς και στις τηλεπικοινωνίες.
- Ο Νόμος Κάθε Παιδί Πετυχαίνει επέβαλε υψηλά ακαδημαϊκά κριτήρια για όλους τους μαθητές· κατάλληλες προσαρμογές για τις αξιολογήσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποστηρικτικής τεχνολογίας· βελτιωμένα σχολικά περιβάλλοντα, μέσω του περιορισμού του εκφοβισμού και των αρνητικών πειθαρχικών πρακτικών· επέβαλε επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής θα λαμβάνουν άδεια άσκησης επαγγέλματος σε αυτό το πεδίο.

Τι είναι η ειδική αγωγή;

- Η ειδική αγωγή αφορά τις σκόπιμες προσπάθειες παρέμβασης σε τρία επίπεδα: προληπτικό, διορθωτικό και αντισταθμιστικό.
- Η ειδική αγωγή είναι εξατομικευμένη ως προς τον σχεδιασμό, ειδική, εντατική και στοχοκατευθυνόμενη διδασκαλία. Όταν υλοποιείται πιο αποτελεσματικά και δεοντολογικά, η ειδική αγωγή χρησιμοποιεί διδακτικές μεθόδους βασισμένες στην έρευνα και καθοδηγείται από άμεσες και συχνές μετρήσεις της επίδοσης του μαθητή.

Παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις

- Η ειδική αγωγή αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, αλλά καμία δεν είναι σημαντικότερη από τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ όσων οι επιστημονικές έρευνες αναφέρουν σχετικά με τις αποτελεσματικές διδακτικές πρακτικές και όσων βιώνουν τα παιδιά με ειδικές ανάγκες στις σχολικές τάξεις.